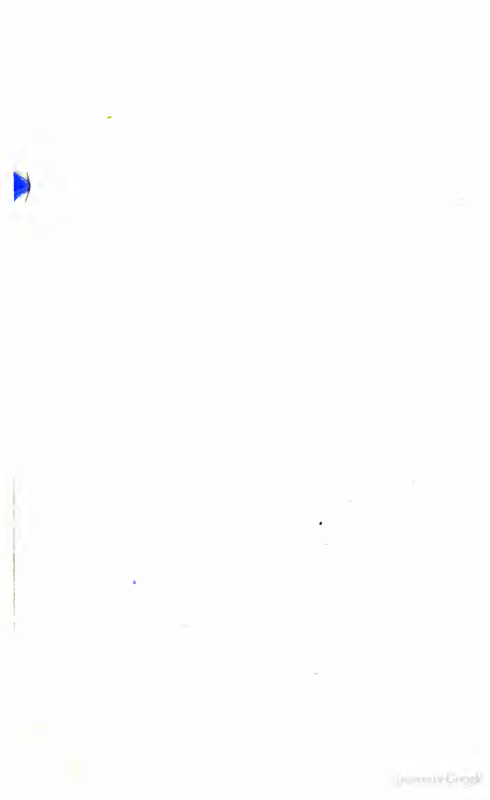

Uit Fanny Fern [pseud.]

Fanny Fern, Conrad Busken Huet

UIT FANNY FERN.

SNELPERSDRUK VAN SURINGAR.

UIT

FANNY FERN, pseud. of

Sara Payson (Willis) Parton

door

CD BUSKEN HUET

Het oude huis

LEEUWARDEN G.T.N. SURINGAR

1858.

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
JUN 27 1955
G. Walker

VOORREDE

Heden den 9den Julij 1858 treedt Fanny Fern haar achtenveertigste levensjaar in. Zij is van het jaar elf.

Haar roem en de roep harer gaven zijn daarentegen wel veertig jaren jonger dan zij; en deze omstandigheid is oorzaak dat men zonder onbescheidenheid van haar tegenwoordigen leeftijd spreken mag.

Toen Sarah Willis, bijgenaamd Fanny Fern, omstreeks 1850 haar eerste bijdrage leverde voor het „mengelwerk" eener Bostonsche courant, was zij tweemaal twintig jaren oud. Achter haar lei op dat tijdstip een leven vol der liefelijkste, maar ook vol der smartelijkste herinneringen; en wat haar tot schrijven dreef was wel een edelmoedige, maar ook een pijnlijke drang: het gevoel harer afhankelijkheid, en de hoop van al schrijvende in de behoeften van haarzelve en van hare kinderen te zullen kunnen voorzien.

Op zesentwintigjarigen leeftijd, in 1837, trad zij in het huwelijk met den heer Eldredge, een Bostonsch handelaar van vermogen; en negen jaren lang was zij de gelukkigste aller vrouwen. De dood van haar oudste meisje, een aanvallig kind van naauwelijks drie jaren, wierp wel is waar een

diepe schaduw over haar destijds zonnig leven; en de herinnering aan deze smart heeft haar nooit verlaten. Doch zij behield in haren echtgenoot, die haar even vurig liefhad als zij hem; zij bezat weldra in de beide meisjes die de opengebleven plaats der eerstgeborene kwamen innemen, een schat van voor haar onuitsprekelijken zegen.

Den 6den Oktober 1846 stierf de heer Eldredge; en wie *Ruth Hall* gelezen heeft, heeft bij het verhaal van Harry's dood gevoeld, of althans vermoed, in welken rouw Sarah Eldredge door dit verlies werd gedompeld. Behalve hetgeen zij aan haar echtgenoots liefde verloor, moest zij nu ook haren overvloed, moest zij die duizend kleinigheden missen, waarmede het zijn lust was geweest haar te omringen en haar leven te maken tot een lusthof.

Allerminst de vreemdeling is in staat de redenen te doorgronden die haar, niet vele jaren na den dood van haar eersten echtgenoot, een tweede huwelijk deden aangaan. Zij werd mevrouw Farrington. Even benijdenswaardig gelukkig als de vroegere vereeniging was geweest, even rampzalig was de tweede. Het huwelijk werd weldra ontbonden; eerst feitelijk, daarna wettelijk; en sedert de heer Farrington zijne vrouw verliet en naar de zuidelijke Staten verhuisde, leefde zij, aanvankelijk te Boston, later te New-York, van de vruchten harer pen. Het zou mij niet verwonderen zoo zij in de lotgevallen van Gertrude Stahle, een der hoofdpersonen van Fanny Ferns laatsten roman *Rosa Clark*, een deel van haar eigen ervaringen als echtgenoot van den heer Farrington beschreven had.

Hoe het zij, niet slechts haar roem, maar de bewustheid-zelf van haar talent als schrijfster, dagteekent van den tijd dat zij, zoo goed als ten tweedemale weduwe, worstelend met de fortuin, voor zichzelve en voor haar beide dochtertjes, het dagelijksch brood verdienen moest. Zij schreef onder den naam van Fanny Fern, bekwam weldra eene ongemeene populariteit, ging een voordeelig akkoord met een bekwaam en eerlijk uitgever aan, en smaakte de zelfvoldoening de opvoeding van haar meisjes voor eigen kosten te kunnen voortzetten en voltooijen.

De kennis van deze bijzonderheden schijnt onontbeerlijk voor lezers die het volle genot willen hebben van Fanny Ferns grootere en kleinere werken. De natuur heeft haar begiftigd met een teeder hart en een bijtenden geest; en de eenheid dezer tegenstrijdige gaven ligt bij haar in eene zekere hartstogtelijkheid, waardoor zij de dingen dezer wereld, de hatelijke niet minder dan de liefelijke, van de meest uitspringende zijde beziet en met de scherpste lijnen afteekent. Ware zij gelukkig gebleven, dit hartstogtelijke zou naar alle gedachten nimmer tot eene uitbarsting zijn gekomen. Doch zij heeft meer gekend en doorleefd, dan alleen hetgeen Emile Souvestre noemt de „juichende pijnen" der vriendschap en der liefde. De omstandigheden hebben haar in onmiddellijke aanraking gebragt met de wereld. Zij heeft die wereld, mannen en vrouwen, instellingen en gewoonten, kerken en scholen, regten en ongeregtigheden, zij heeft haar gekend; gekend in haar ijdelheid, haar zelfzucht, haar aangeboren onbarmhartigheid. Zij heeft

aan deze vijandige magt alles moeten ontwoekeren: het regt van bestaan, de onafhankelijkheid, het levensonderhoud voor haar en voor hare kinderen. Vandaar het schijnbaar overdrevene van hare liefde zoowel als van haren afkeer.

Op gewelddadige wijze uitgestooten uit den kring van al wat haar het dierbaarst was, gebannen uit de schoone wereld harer idealen, heeft zij de werkelijkheid in het onverkwikkelijk aangezigt leeren zien. En niet de werkelijkheid zooals deze zich aan de kinderen der weelde met geleidelijke overgangen openbaart, maar de ruwe, de barsche, zooals zij allermeest gekend wordt door eene gevoelige vrouw, die zich onverwachts tot het verrigten van manswerk geroepen ziet

Bijwijlen overaandoenlijk, bijwijlen tamelijk scherp; nu eens wegslepend, tot op de grenzen van het ongezonde toe; een oogenblik later bijna meedoogenloos spotachtig; even sentimenteel als Dickens in zijn *Old Curiosity Shop*, en ruim zoo bij de hand als mevrouw Gasparin in haar *Quelques défauts des chrétiens d'aujourd'hui:* zoo vertoont zich, niet in haar huis en binnenkamer, naar de berigten van onpartijdigen luiden, maar zoo doet zich Fanny Fern in al hare geschriften, en zoo ook doet zij zich voor in de stukjes wier vertaling hiernevens aan het Nederlandsche publiek wordt aangeboden. Daar gevoel en meewarigheid kennelijk de overhand bij haar hebben op scherts en satire, heeft de vertaler zorg gedragen dat zoowel in den aanhef als aan het slot van het boekje de teedere gevoelens bovendreven.

Als kunstenares met de pen is Fanny Fern een natuur-

kind. Ieder spoor van klassieke vorming wordt in haren stijl gemist; en zij mag, van deze zijde beschouwd, niemands voorbeeld wezen. Doch zij is klassiek op hare wijze en een model van het genre dat zij vertegenwoordigt. Klassiek, om hare zeldzaam geëvenaarde manier van in een paar bladzijden de gansche stof voor een onuitgewerkten maar daarom nog niet onvoltooiden roman zamen te dringen; klassiek, om de wijze waarop zij hare gedachten, zoo goed als de volleerdste stilist, niet slechts gelijk in koper weet te graveren, maar somtijds als met sterkwater in staal te laten uitbijten; klassiek, omdat zij met al haar realisme, met al hare romantiek, met al haar „ingrijpen in het volle menschelijke leven," want dit natuurkind is ook wederom een echt kind van haren tijd, niettemin tot geen letterkundige school behoort. Zichzelve ten school, is zij de oorspronkelijkheid in persoon; en hieraan is ongetwijfeld de omstandigheid toe te schrijven dat, zonder de Engelsche uitgaven in allerlei formaat mede te rekenen, in Amerika alleen en binnen de vijf maanden, meer dan 150,000 exemplaren der *Fern-leaves* zijn verkocht.

Op een daaraan ook slechts eenigzins geëvenredigden opgang kan deze vertaling niet rekenen. Fanny Fern is sints verscheiden jaren ten onzent bekend, en van hare *Fern-leaves*, waaruit ook dit bundeltje is getrokken, werd reeds vroeger en later een gedeelte in het Hollandsch vertaald, en goed vertaald. Toch twijfel ik of met name aan de satirieke zijde van haar talent bij de keus dier vertalingen regt is gedaan, en of ons publiek in de gelegenheid werd

gesteld om deze schrijfster met kennis van zaken te beoordeelen. Ook vrees ik dat de ongunstige uitspraken omtrent haar persoonlijk karakter in enkele Amerikaansche geschriften, vonnissen die mij na vergelijking der proces-stukken zeer onregtvaardig zijn toegeschenen, sommige onzer lezers en lezeressen van de verdere kennismaking met Fanny Fern hebben afgeschrikt. Dit moest niet. Fanny Fern staat als schrijfster veel te hoog om voor een type van louter lievigheid en zoetsappigheid door te gaan; en nu het uitkomt dat zij niet slechts hartroerende, maar ook waar het pas geeft bittere woorden weet te spreken; bitterder dan men in een gewone vrouw zou dulden; moet zij niet worden verstooten, maar integendeel om de veelzijdigheid van haar talent des te hooger bij ons staan aangeschreven. De vraag of een boek schoon is behoort onder beschaafde lezers zwaarder te wegen dan de vraag of het bedoelde boek ons aanstaat, en of wij sommige uitdrukkingen niet anders zouden hebben gewenscht. Dit laatste oogpunt is dat van de willekeur en van den wansmaak; alleen door ons aan het andere te houden, kunnen wij ons schoonheidsgevoel leeren oefenen. Welke van deze tweederlei praktijken in ons Vaderland heerschende is, en tegen welke van beide onze schrijvers en schrijfsters wel zonden doen het gezag hunner gaven te doen gelden, behoeft allerminst in eene Nederlandsche voorrede te worden uitgeplozen of nagecijferd.

Haarlem,
9 Julij 1858.

CD. B. H.

INHOUD

Bl. 35,	reg. 17	van ond.,	*staat:*	van	*moet*	*zijn:*	aan
« «	« 15	« «	«	aan	«	«	van
« 58,	« 2	« bov.,	«	naar schets	«	«	daar schets
« 143,	« 7	« «	«	nood-oosten	«	«	noord-oosten

TWEEDERLEI GEZIGT.

„Daar is vader!” En daar ziet men appelronde tronietjes in uitgestreken tronietjes veranderen; en daar hoort men vrolijke stemmetjes in gefluister overgaan; en daar wordt luidruchtig speelgoed weggestopt in de kast; en daar gluurt moeder zenuwachtig naar de deur; en daar wordt schootkindje's mond gestopt met een klompje suiker; en in het strakke kantoorgezigt van den vader verroert zich geen spier; en de kleine troep schurkt bij elkaar in een hoek van de kamer, als verlegen schapen; en de thee wordt rondgedeeld zoo saai en zwijgend alsof het bij de grondwet verboden was een mond open te doen; en de kinderen kruipen naar bed als boosdoeners, en verbazen zich dat kleine Jan in de wieg zoo hard durft schreeuwen daar vader bij is.

Een leelijk gezigt.

„Daar is vader!” En op dien kreët schieten vreugdestralen uit tintelende oogen; en tengere voetjes huppelen van pleizier; en opgetogen aangezigtjes drukken hunne neuzen plat tegen de vensterruiten; en een zwerm rozeroode lipjes plagen om zoentjes, aan de

deur; en er wordt niet geknord al ligt de tafel vol prenteboekjes; en er wordt met grooten ernst gesproken over de belangen van priktollen, ballen, poppen, vliegers; en de kleine Suze aait met haar zachte wangetjes vaders bakkebaarden; en Kareltje wordt liefkozend bij den neus getrokken van wege zijn extra-kaartje; en moeders aangezigt glinstert van genoegen; en het avondblad wordt voorgelezen, niet gelezen maar voorgelezen; en thee, en boterhammen, en de tijd in persoon, snorren voorbij, de een al gaauwer dan de ander, want het feestuurtje heeft geslagen, en „daar is vader!"

Een lief gezigt.

MIJN ZONNESTRAALTJE.

Mijn zonnestraaltje nooit gezien? Zij was een klein schepseltje dat iederen dag, als zij naar school ging, mijn venster voorbij kwam, en die, als kinderen zijn, kennis met mij aanknoopte door een glimlach. Ik was misschien de eenige die haar mooi vond; maar hare oogen stonden ook vol liefde en haar stem klonk als muzijk. Iederen dag lei zij een ruikertje violen in mijn raam. De gift was klein in uwe schatting, doch in de mijne niet; want zoodra was mijn zonnestraaltje het huis niet voorbij, of mijne oogen vielen toe, en de geur dier tengere bloempjes deed mijn geest weg- weg- wegdrijven, ja waarheen?

De bloempjes verhaalden mij van een geurig schaduwrijk bosch, van een ruischende beek, van zingende

vogeltjes, van fluisterende bladeren-muzijk, van een zitje met mos begroeid, van donkere oogen vol ziel, van een zachte lieve trillende stem, van een onverbroken trouw-belofte, onverbroken tot op den dag dat de dood de lippen komt sluiten, waaraan die belofte ontvloot. Moge Gods hand mijn zonnelichtje tegen togt en uitwaaijen beschermen! Moge zij langs haar vreemdelingspad hierbeneden meer rozen dan doornen vinden geplant!

TWEE IN DEN HEMEL.

„Niet waar, gij hebt twee kinderen?” zei ik.

„Ik heb er vier,” was het antwoord; „twee hier, en twee boven.”

Het was de moeder in haar die dit zei. De kinderen waren slechts „voorgegaan.” Nog steeds gedacht men hunner, nog steeds werden zij geliefd, geliefkoosd, in moeders hart, aan moeders tafel. Hunne plaats was niet ingenomen, niet bezet, niet vervangen, ook niet al dronken hun opvolgertjes zich de longen gezond aan de eigen trouwe borst, waartegen *zij* hun kranke hoofdjes kermend hadden geleund.

„Twee boven, in den hemel!”

In den hemel ja, geborgen voor storm en noodweer. Daarginder is geen ziekekamer, daar laat men het hoofdje niet hangen, daar zijn geen brekende oogjes, geen moegeloopen voetjes. Daar, in de groene weiden, daar dwalen, onder de hoede van den goeden Herder, de jonge lammeren der bovenaardsche kudde.

„Twee boven, in den hemel!”

Zoo trekt de aarde minder aan. Zoo lijkt de eeuwigheid digter bij. Zoo wordt het moederhart met onzigtbare koorden opwaarts getrokken. Zoo zijn er kleine kinderstemmetjes die nacht en dag de afgetobde roepen en dringen en troonen: Kom hier, kom hier, kom hier!

„Twee boven, in den hemel!”

Engelenmoeder, moeder niet van kinderen maar van engelen, uw wandel zij stil! Heilige oogen volgen uwe schreden; Cherubsgedaanten buigen zich over u heen en vangen uwe woorden op: houd uwe ziel rein van de smet der wereld. Dan — „*zij* zullen tot u niet wederkeeren,” maar dan zult *gij* „tot hen gaan.”

OP KERSAVOND,

ONDER EEN DUNNE DEKEN.

„Netje!” riep het jongste van twee kleine meisjes die op een kouden decembernacht onder een dun dekentje in elkanders armen lagen, „vertel me eens hoe ging het vroeger bij ons aan huis op kersavond toe, toen vader nog leefde? Ik ben zoo koud, ik heb zoo ’n honger, ik kan den slaap niet vatten. Ik wou iets prettigs hebben om over te liggen denken.”

„Stil,” fluisterde Netje, „laat moeder u niet hooren; kruip zoo digt bij mij als gij kunt.” En de kleinste lei haar oor aan Netje’s mond.

„Vader was rijk, geloof ik. Wij woonden in een mooi huis. Er hingen fraaije platen aan den muur, er

waren stoelen met fluweel bekleed, en het tapijt was dik en zacht, zoo zacht als de mosplekjes in het bosch, en wij hadden aardige goudvischjes in een kom op het buffet, en Sara, de zwarte kindermeid, gaf aan de vischjes eten. En papa, — je kunt je papa niet voorstellen, Letje, — hij was lang, en zoo mooi als een prins, en als hij lachte, zag hij er uit om te stelen. Hij bragt mij speelgoed en lekkers, en nam mij mee naar den stal, en liet mij zitten op den blooten rug van zijn rijpaard, en lachte mij uit, als ik schreeuwde. En iederen dag zat ik hem op te wachten voor het raam, en holde naar de deur, en vloog in zijn armen. O, hij was zoo lief!" zei het kind, met gesmoorde stem.

„Huil niet," zei Letje; „toe, vertel me nog wat."

„Op kersavond hadden wij o zoo 'n pleizier; wij zaten rond een groote tafel, met een heelen boel menschen, ooms en tantes en neven, — ik begrijp niet waarom ze ons tegenwoordig nooit komen opzoeken, — en Betje, de keukenmeid, bakte zulke heerlijke taarten, en wij aten een vetten, o zoo 'n vetten kalkoen; en papa wou volstrekt hebben dat ik naast hem kwam zitten, en gaf mij het lekkerste stukje van den kalkoen en al de rozijnen uit de podding; en na den eten nam hij mij op zijn schoot, en vertelde mij de geschiedenis van Roodkapje, en noemde mij zijn lievelingetje, zijn goudvinkje, zijn toovergodinnetje. Och, Letje, Letje, ik kan niet verder, ik heb zoo 'n verdriet!"

„Ik ben zoo koud; zou papa weten, boven in den hemel, hoe arm we tegenwoordig zijn, en dat wij zoo'n honger hebben?"

„Vast wel — vast niet" — antwoordde Netje, haar

tranen wegvegende, onbekwaam als zij was hare voorstelling van den hemel met deze wetenschap in overeenstemming te brengen. „Stil, mama zal ons hooren praten!"

Mama had gehoord. Het armoedig kleedingstuk, waaraan zij zich van 's morgens vroeg had afgesloofd, viel haar uit de handen; en tranen, dikke, digte tranen baanden zich een weg door de neergeslagen oogleden. Het kinderlijk verhaal vond slechts al te somber een weerklank in het hart der weduwe.

ALS EEN KIND.

„Ik heb aan onzen lieven Heer gevraagd of Hij zorgen wou voor Jantje, en toen ben ik gaan slapen." Zoo vertelde een kleine jongen op wat manier hij den tijd had besteed onder een wandeling in het bosch.

Hoe groot! Hoe treffend! Heilige kindsheid! Laat ik mij nederzetten aan uwe voeten en van u leeren. Hoe beknort gij mij, gij met uw eenvoudig geloof en uw diepe liefde! O wereld, wat hebt gij ons te geven in ruiling voor den verloren geest der kinderen? louter regenbogen, die wegsmelten terwijl men ze aanziet; louter zeepbellen, die bersten als wij er de hand naar uitstrekken; louter dauwdroppen, die zich oplossen in den dampkring, op het eigen oogenblik dat wij hunne tinteling gewaar worden. Wat geeft gij ons in ruiling? Het warme hart wordt door de zelfzucht met kilheid overtogen, door den twijfel in een keurslijf geregen,

en met zichzelf in de gevangenis opgeschroefd. Oogen, lippen, wenkbraauwen, alles oefent zich in de kunst om hetgeen in het heiligdom voorvalt door geen teeken, door geen buurpraatjes aan den ingang van het kerkportaal, te verraden. Onze tranen worden achter slot gehouden, en stroomen alleen wanneer onze huisgoden van het voetstuk nederstorten. De groote vraag is, niet wie het meest zal liefhebben, maar wie de voornaamste wezen zal; gebroken harten zijn de sporten, waarlangs men opklimt tot rijkdom en magt. Onsterfelijk zijn wij, en niet te min aan de wereld verkocht. De wijde oceaan der Eeuwigheid breidt zich voor ons uit, en wij, op het strand, wij staan te spelen met schelpjes en kinkhorentjes. Wij breken ons hoofd, wij kwellen onze ziel om nietigheden, wij vergeten „aan onzen lieven Heer te vragen of Hij voor Jantje zorgen wil," — en zoo trekt de nacht, de lange doodsnacht op ons toe; zoo slapen wij weldra onzen jongsten slaap!

EEN GEBROKEN HART.

> „Het is beter de liefde gekend en haar voorwerp verloren, dan haar nooit gekend te hebben."

Beter? Neen, zuster, niet beter. Want zoo gij nooit hebt lief gehad, dan hebt gij u ook nooit losgewikkeld uit twee krachtige trouwe armen, armen waartusschen men u jaren lang met liefde hield gekneld; en losgewikkeld, waartoe? om u in het weduwkleed te gaan kleeden,

om u te gaan blootstellen aan het ruw gedrang en aan den nieuwsgierigen blik der onbarmhartige menigte. Dan hebt gij nooit rampzalige dagen gekend, dagen wier einde niet komen wou. Dan hebt gij u nooit met een gesmoorden snik onttrokken aan de omhelzing van twee kinderarmpjes, noch het hoofd afgewend van het naar u opgeslagen oogje, in welks blik gij het volmaakte tegenbeeld herkendet van die andere oogen, waarover gij het doodvlies hadt zien toeschieten. Dan zaagt gij nooit dat kindergezigtje met weemoed overtogen als andere kleinen met blijdschap „vader, vader!" riepen. Dan hoordet gij nooit de verzuchting van het arme schaap dat zich vaders gelaatstrekken nimmer, nimmer te binnen brengen zal.

Beter? Neen, niet beter. Want dan heeft u nimmer, op de straat, in het voorbijgaan, een siddering aangegrepen, bij de ontmoeting eener gedaante, op het zien der snede van een gelaat, op het hooren van den klank eener stem, waardoor gij, ten spot van uw verlies, aan den afgestorvene werd herinnerd. Dan laagt gij nimmer ziek te bed, onder onverschillige vreemden, bij het gemis van liefderijke verpleging, dáár waar weelde u voormaals omringde. Dan luisterdet gij nooit te vergeefs naar dien welbekenden voetstap, wiens onhoorbaarst treden genoeg was om uwe pijnen te stillen. Dan stoptet gij nooit, tusschen de plooijen van uw kleed, de beeldtenis weg, wier aanschouwing de kwellingen van het altoos bezig geheugen opwekte, tot er u het hart van brak. Dan ontwaaktet gij nooit uit een paradijsdroom en weendet nooit magteloos bittere tranen bij het gevoel der sombere werkelijkheid. Dan, helaas, dan boogt

gij nooit uwe wederspannige knieën voor het altaar des Heeren, terwijl op het eigen oogenblik uw tong Zijn lof verzweeg en uwe lippen zich weerhielden van de roede des Beproevers te kussen.

Beter? Neen, neen, niet beter. Beter is het, nooit te hebben lief gehad! Tienmaal donkerder is de dag, welks zonnige morgenstond door gouden glansen werd aangekondigd! Hartbeknellend is de doodstrijd van den schipbreukeling die in 't gezigt van kust en huis en hof in de golven omkomt! Pijnlijk treffen onverschillige woorden het oor dat eenmaal werd gestreeld door de toonen eener liefdevolle stem! Afgemat strompelt de zieke voet, die niet langer wordt bestierd door den blik der liefde! Wie in een gevangenis werd geboren, wiens dampkring van jongs af de stiklucht van een kerker was, diens ziel strekt zich niet uit naar het groene veld, naar den blaauwen hemel, naar de open, naar de vrije lucht! Erbarme zich God over het liefhebbend hart der verlatenen, wier eenige star in donkerheid is ondergegaan!

BIJ EEN LIJKJE, 'S NACHTS.

Klein reizigertje, wierpt gij het anker zoo gaauw? was de togt zoo spoedig ten einde? Zaagt gij met uw kinderoogjes, zoo scherp als de blik van een profeet, het groote slagveld des levens, krioelende van wreede strijders? Werd uw teeder oor getroffen door het verwijderd gekletter der zwaarden? Bergdet gij het moede

hoofdje aan het hart van den Zondelooze? Vreesdet gij de besmetting der wereld? Klapperden, lief paradijsvogeltje, klapperden uw ongeduldige vleugeltjes tegen de tralies uwer aardsche gevangenis aan?

Goede reis, en God make uw vlugt voorspoedig! Geen jagtheld zal in staat zijn uw slagpennen te knakken, of uw rijzende wieken te kwetsen. Voor u was daar op aarde geen veilig nestje waar de schrale wind van zorg en kommer niet bijkon! Voor u geen hof van Eden, waar de slang niet schuifelde onder de bloemen! Voor u geen levensboom, wiens takken u tegen ongeval konden beschutten!

Moge, lief menschenbloesempje, moge het zonlicht koesterend nederstrijken op de zoden van uw grafpeluw! Moge de nachtdauw minzaam nederdruppelen op de blaauwoogige viooltjes die uw rustbed sieren! Aan weerszijden van het uwe sluimeren harten die sints tijden hebben opgehouden te zwellen zoowel als weg te krimpen. Daar ligt het verloofde meisje in haar ongerepten bruidstooi; daar ligt de bruid, het hoofd gesteund op den schat der blonde haren wier zeldzame schoonheid zelfs de Albederver scheen te ontzien; daar ligt het kind, gisteren nog bloeijend en levenswarm aan moeders borst gedoken; daar ligt de moeder, in 's levens lentetijd weggenomen; daar ligt de grijze prediker, die zijn loon ging halen; de jongeling, wiens lokken zwierden en wiens voorhoofd geen rimpel gekend had; daar ligt de weduw, met haar gebroken hart; daar ligt het weeskind, nat van tranen, — wachtende allen te zamen met gevouwen handen, met gesloten oogen, met zwijgende lippen, den morgenstond der verrijzenis.

EENE KAMERGELEERDE.

„Zijt gij sedert uw thuiskomst uw ouden vriend Jakob van der Sleyden, reeds wezen bezoeken?" vroeg de heer Zelders aan zijn neef.

„Neen," was het antwoord; hij heeft, hoor ik, het ongeluk een vrouw te hebben die boeken schrijft; en zoo menigmaal ik van plan ben geweest er heen te gaan, meende ik een spook met inkt aan de vingers, met papillotten in het haar, met een slonzige japon en afgetrapte pantoffels, zich tusschen mij en mijn ouden vriend te zien inplaatsen: om niet te gewagen van allerlei voorgevoelens omtrent een overhoop liggende huishoudkamer, aangebrande karnemelk, en ongewasschen kinderen. De hemel beware me voor een vrouw die haar tijd doorbrengt met inktvermorsen en het schrijven van feuilletons! Ik ben een boon als er één van Jakob's overhemden is waaraan de knoopen niet mankeren, of één paar van zijn kousen dat niet vol gaten is. Kijk," ging Henri voort bij zichzelven, „hij plagt zoo'n uitmuntende jongen te wezen; die zoo'n behoefte had dat men veel van hem hield. Op mijn woord, het is een bitter geval!"

„Henri," zei de heer Zelders met een veelbeteekenend glimlachje, „wiltge mij pleizier doen en eens aangaan bij de Van der Sleydens?"

„O ja wel, zoo ik u daarmee genoegen geven kan; maar die getrouwde heeren raken onder den invloed hunner vrouwen zoo volmaakt het binnenste buiten ge-

keerd, dat het een tref zal wezen het rampzalig overschot van mijn voormaligen held te herkennen. Een geletterde vrouw!" en dit zeggende haalde hij minachtend de schouders op.

Den dag daarop, tegen één uur in den namiddag, was Henri te zien staande voor de deur van Jakob van der Sleyden en aldaar aanschellende. De uitdrukking van zijn gelaat was alleronbeleefdst en beduidde ongeveer: „Ik ben op alles voorbereid, en zal om Jaap's wil trachten mij zoo goed te houden als ik kan.''

De bediende liet hem binnen in een snoezig zijkamertje, niet kostbaar gemeubeld, maar netjes en met smaak. Aan het andere eind van het vertrek stond een bloemenmandje, en daarboven hing een juichende kanarievogel in een kooitje. Henri keek de kamer rond: in een hoek stond een dames schrijftafeltje met inktkoker, pennen, en papier.

„Dacht ik het niet," zei Henri, „daar is het uithangbord al! Afschuwelijk! Een onordelijke slordige huisvrouw! Hoe zal ze mij de keel uithangen! Jaap is wel te beklagen."

Hij kreeg een boek van de tafel, en bij het opnemen gleden eenige geschreven gedichtjes op den grond. Hij lei het boek haastig neer, alsof er vergif aan de bladen zat; vervolgens raapte hij met duim en voorsten vinger de op den grond gevallen blaadjes op en schoof ze, met een ongeduldigen zucht, weder in het boek. Daarna keek hij nogmaals de kamer rond — maar neen, er was geen stofdeeltje op de meubels te bekennen, zelfs niet voor zijn bevooroordeelden blik; de vensterruiten waren helder als kristal; de haardijzers lagen in on-

berispelijke orde op de plaat; loodregt hingen de schilderijen aan den wand; de overgordijnen zagen frisch en waren sierlijk gedrapeerd; en wat het wonderbaarlijkst was van al, daar lei een halfafgemaakt kinderjurkje in een keurig werkmandje, met een vingerhoedje, om te stelen zoo klein, in de buurt. Henri gevoelde den zeer boozen lust bij zich opkomen om de zoompjes en steken te bekijken; doch voetstappen hoorende naderen, zette hij zich in postuur tot ontvangst van het geestelijk stortbad.

Een klein dametje wipte de kamer in, en stond glimlagchend voor hem. Haar glanzig zwart haar was netjes boven de ooren weggekamd en vastgestoken aan de achterzijde van een buitengemeen welgevormd hoofdje; haar oogen waren zwart van kleur, vol schalkheid, en vonkelden; haar kleed sloot wonderwel rond haar lief figuurtje; haar voetje was buitengewoon klein en stak in nette laarsjes; en geen zweem van inkt was te bekennen aan de toppen der blanke vingers van het handje dat zij ter verwelkoming aan den bezoeker toestak.

Henri ontwaarde eenigzins bij zichzelven het gevoel van een betrapten booswicht. Hij zou lust hebben gehad voor haar neer te knielen en door een gulle schuldbelijdenis zich het geweten te zuiveren. Doch zijn booze vrijgezelsgeest fluisterde hem in het oor: „Wees voorzigtig, man; ze is in een opgeprikten toestand, ze zit op en geeft pootjes; wacht maar een oogenblik, aanstonds steekt ze het ware pootje uit den mouw!"

Zij zaten neder. De dame bleek wijs genoeg, — zooveel wist hij reeds van de buitenwacht; hij hoopte slechts in 's hemels naam dat zij hem met hare geleerd-

heid niet al te hard vallen, niet al te erg vervelen zou. De betamelijkheid gedoogt niet dat vertrouwelijke gesprekken aan het publiek in druk worden overgebriefd; ik bepaal mij daarom tot het berigt, dat toen de heer Jakob van der Sleyden twee uren daarna van zijne zaken thuis kwam, hij zijn ouden vriend Henri, beter gemutst dan ooit te voren, in gesprek vond met zijn eigen „kamergeleerde" van een vrouw. Er volgde een uitnoodiging om te blijven eten.

Henri maakte komplimenten; de gekleurde bril waardoor hij bezig was het aardige vrouwtje te bekijken was hem te goed bevallen, dan dat hij zich aan eene ontgoocheling wagen wou. Verbeeld u, een geleerd diner!

Doch zijne bezwaren, al werden ze niet uitgesproken, waren spoedig uit den weg geruimd. Men zat aan. Geen aanmerking hoegenaamd viel er te maken op tafellaken of servetten: alles keurig wit; de glazen zagen helder, het zilver vonkelde als de oogen der gastvrouw; de vleezen waren gebraden op een prik, de botersaus onberispelijk geweld, en het nageregt even smakelijk als smaakvol opgezet. Mevrouw Van der Sleyden hield met veel gemak en goeden sier haar waardigheid als gastvrouw op; ommelet en konfituren waren van haar eigen fabrikaat; en het kleine meiske dat, kersversch uit de badkuip, met waterkrulletjes, in een wit jurkje met poezelige schoudertjes, van de kinderkamer werd binnen gebragt, zag er zeer welgedaan en schoongehouden uit.

Zoodra waren de beide heeren niet alleen, of Henri greep de hand van zijn vriend en zei half glimlachend: „Jakob, mijn vriend, gij ziet op een volkomen schurk! Ik heb van uw vrouw hooren spreken als van

een blaauwkous, en ik ben hier binnengekomen met het voornemen om u, als een slagtoffer van onbeantwoorde liefde, huiselijke slordigheid, en onverteerbare etenswaren, uit den grond van mijn hart te beklagen. Maar mijn naam is geen oude vrijer meer, zoo ik niet wou dat het eigen vrouwspersoontje van daareven des ondergeteekenden deugdelijke huisvrouw was!"

Van der Sleydens oogen schoten boordevol met tranen van trots en dankbaarheid. „Gij weet het niet half," zei hij. „Luister eens: een jaar of vier geleden stak ik mij in de zaken; terzelfder tijd ging mijne gezondheid zoo goed als bankroet, de moed zonk mij in de schoenen, en ik was in mijn eigen oogen ter naauwernood een oortje meer waard. Emma die ik niet kende, meldde zich voor onderscheiden dagbladen en maandwerken als schrijfster aan. Zij was spoedig in trek, en het duurde niet lang of zij stak bij mij in het kantoor, om voor haar te beleggen, een som van zeven of achthonderd gulden. Gedurende al dien tijd verzuimde zij geen enkelen pligt ten aanzien van ouders of huishouding; het schouwspel van haar opgeruimde en volhardende liefde deed mijn uitgedoofden moed opwaken, en goot mij als het ware nieuwe krachten in, om het leven van voren afaan te beginnen. Zij gaat steeds voort met schrijven, hoewel wij, zoo als gij zien kunt, onze schaapjes thans op het drooge hebben. En waarom gaat zij er mede voort? omdat, zegt zij, en hiernaar kunt gij oordeelen of zij ook goed voor mij zorgt, omdat wij in den zomertijd een stuivertje moeten overleggen tegen de regenachtige dagen. Zij is een engel, met haar zonneschijngezigtje!"

Emma's binnenkomen maakte een eind aan haar mans lofspraken; en Henri nam afscheid in eene zeer berouwvolle maar niet zeer gemakkelijk te beschrijven stemming, doende ruime boete voor zijn vroeger ongeloof... De man was „in en in" verliefd op mevrouw Van der Sleyden met de blaauwe kous.

HET BEDELMEISJE.

Het is maar een bedelmeisje. Laat haar staan. Gij ziet, zij begrijpt haar positie, en schuilt digt tegen den muur, als verwachtte zij een vloek of een slag. De gure wind' drijft zijn spel met haar dun jurkje. In haar opgetrokken schouders, in haar benepen gelaatstrekken, is geen zweem te bespeuren van de volle vormen der jonkheid. Duw haar op zijde — dat is zij zoo gewoon, — zij zal niet klagen, — zij kan zich niet herinneren ooit van haar leven een vriendelijk woord gehoord te hebben. Zoo gij haar minzaam toespraakt, zou zij meenen dat gij haar voor het lapje hield.

Zij waagt zich in de warme, in de geurige keuken, geurig van al het lekkers dat er wordt gereed gemaakt; en de weldoorvoede keukenmeid jaagt haar weg met een dreigement. Voor het raam, bij den bakker, ziet zij heerlijke versche brooden liggen en verleidelijke krentebolletjes. Bloeijende kinderen, op weg naar school, volop verzadigd, goed gekleed, vrolijk, met den glans van moeders dagzoen op de frissche wangen, komen haar voorbij.

Aan geluk schijnt het op de wereld niet te haperen, doch het bedelmeisje moet haar deel nog altoos krijgen. Haar centebakje is gansch leeg; flaauw van den honger leunt zij uitgeput en lusteloos tegen het venster van gindschen winkel. Daarbinnen staat een jonge dame, zooeven de deur ingekomen; zij koopt krentebroodjes en lekkers voor haar klein meisje, alsof het geen geld kostte. Hoe heerlijk moet het wezen, warm te zijn en genoeg te eten te hebben! Arme Klaartje, geen brood heeft zij geproefd sints zij dien morgen met een verwensching de straat werd opgezonden, om te bedelen of te stelen! De tranen zijn in aantogt. „Daar is overvloed van geluk op de wereld, maar niet voor Klaartje!"

Oordeel niet te snel, arm kind! soms klopt er onder fluweel en zijde een warm hart. De jonge dame daarbinnen heeft het oog laten vallen op uw uitgevaste wangen en uw bibberend ligchaampje. „Hemel, zoo haar eigen kind ooit in zulk een staat verkeerde!" En gehoor gevende aan een lieven aandrang van moederlijk gevoel, komt zij naar buiten, neemt de verkleumde vingers van het meisje tusschen haar met fijn leder bekleede handen, en troont het hongerige kind, verbaasd, schuw, gansch verlegen, naar het hartje van Luilekkerland mee.

Een heerlijk, een ongekend gevoel van warmte bekruipt de stramme leden, een zachte tint kleurt de bleeke wangen, lief en vochtig staan de oogen, als Klaartje ze dankbaar opslaat naar haar weldoenster. Het dochtertje der dame ziet met onschuldige blijdschap toe, en verstaat voor het eerst den zin der zaligspreking: „Gezegend de barmhartigen!"

Klaartje treedt naar buiten. Haar centebakje is vol; haar hart niet minder: met dankbaarheid. Zoowaar, de straat is breeder geworden, en de lucht staat wel eens zoo helder als daar straks! Is dit dezelfde wereld van zoo even? Klaartje's hoofd hangt niet langer op de borst; haar stap is vlug, als de stap van een wezenlijk kind. De zonnestraal der menschenliefde heeft haar pad beschenen. O Klaartje, Klaartje, niet alles is donkerheid op aarde; nog wandelen hier beneden engelen des lichts! Soms houdt barmhartigheid met haar nachtegaalstem, soms liefde met haar gazellenoog, een poosje stil en heeft een zegen ten beste. Gods beeld op aarde is verminkt, niet vernield. Hij die de raven voedt, neigt het oor en luistert. Hij is er ook nog, Klaartje, bedenk dat wel!

KLEIN KARELTJE.

Een ziekbed, al is het een donzen, blijft een ziekbed; en een hard bed ook. Al slikt men drankjes uit een zilveren kroesje, vastgehouden door een lieve hand, de drankjes smaken leelijk. Al buigt zich een vriendelijk hoofd met blikken vol liefde over het kussentje heen, droevig zijn de dagen, en droevig de nachten. Doch hoe zwaar moet ziektes hand niet wegen op den arme? Als de olie ontbreekt in de kruik? het meel in het vat? als de uitgevaste leden bibberen onder een havelooze deken? als koortsachtig drooge lippen om een versnapering vragen, onschuldig, maar te duur? als

ruwe stemmen rond het bed zich de moeite niet geven te fluisteren? als voor iedere poort der ziel zich walgelijke tooneelen vertoonen of valsche geluiden doen hooren? Ach, wie zal zeggen hoeveel er geleden wordt in de achterbuurt, als de arme ziek ligt?

Lief Kareltje, gij waart in die donkere, verwaarloosde kamer, laag van verdieping, even weinig op uw plaats als een engel zou wezen op aarde! Zijn tengere voetjes traden, zachtjes aan, in de voetstappen van Hem die de kinderkens tot zich roept. Geduldig, zonder morren, zonder klagen, verdroeg hij de martelende pijnen. Een traan, een zamentrekking der wenkbraauwen, een onwillekeurig digtklemmen der vermagerde handen, waren de eenige zigtbare teekenen van den doodstrijd. Welk een vreugde naast hem te zitten, aan zijn bedje, — die kleine koortsige hand in de mijne te nemen, — het platgelegen kussen op te schudden, — de overhangende haren weg te strijken van het doorschijnend voorhoofd, — volwassen leerling te wezen van een dier kleinen van wie de Heiland zegt: „Hunner is het koningrijk der hemelen!" Doch nimmer heb ik God zoo volkomen, zoo uit den grond des harten gedankt dat Hij mij zingen leerde, als toen ik den kleinen Karel, met het hoofd mij tegen de borst geleund, de pijn deed vergeten door het zachte neuriën van een eenvoudig lied. Menigmaal had ik het tot eigen uitspanning gezongen; ik had het gedaan, in fraai verlichte zalen, op feestdagen, tot opvrolijking van sierlijk gekleede meisjes. Doch nimmer deed ik het met meer smaak of met een zaliger gevoel, dan toen ik in dat haveloos vertrek klein Kareltjes leed in slaap zong. Cantatrices met bloemen

gekroond, met de wereld aan haar voeten, zouden mij den dankbaren handdruk van het ventje, den warmen ernstigen blik van zijn sprekend oog, hebben benijd; zij zouden al haar glorie hebben versmaad voor het luisteren naar den klaagtoon waarop hij fluisterend zei: „Nog een liedje als 't u blieft! Kareltje heeft zoo'n pleizier!"

Pleizier? Kareltje heeft meer dan pleizier. Toonen, zooals alleen de gezaligden ze vernemen, brengen zijn geest in verrukking. Nimmer klinkt een valsch akkoord op de harp door zijn Cherubshand bespeeld. Voor eeuwig rolt het statig koorgezang: „Waardig is het Lam!"... mede aangeheven door klein Kareltje in den hemel.

TOEN EEN ARM MEISJE IN EEN SPIONNETJE KEEK, OP DE STRAAT.

Wat ziet gij, lief kind? Gij aanmerkt groote, verbaasde blaauwe oogen, een rijken glanzigen krullebol, twee rijen kleine pareltandjes, twee mollige blanke schoudertjes, bloot gelaten door het armoedige jurkje. Hebt gij dat gezigtje ooit meer gezien? Een glimlach van onschuldig welbehagen zweeft u om de lippen. Ik zie het wel, gij hebt ontdekt dat het geen onaardig bakkesje is. Arm en mooi: o mogen de engelen wacht bij u houden, lief kind! Er is een traan in den glimlach, waarmee ik u aanzie. Zal de zonde vroeg of laat haar donkere schaduw werpen over die heldere reine oogen van thans? Zal een gewetenlooze u uitvinden? Zult gij den nederigen maar eerlijken arbeid laten staan voor

het luisteren naar de woorden eener logenachtige liefde? voor schande in pronkgewaad? Zult gij den dag, waarop gij het eerst naar dien spiegel heenkroopt, het eerst uw vriendelijk gezigtje bekeekt, zult gij dien dag eenmaal vloeken?

O, hebt gij nimmer gehoord van Hem die de kinderkens tot zich noodigde? Werd in uw donkere luidruchtige woning de naam van Jezus nooit uitgesproken, als om dien naam ijdelijk te gebruiken? Vielen uwe blaauwe oogjes nimmer toe terwijl uw lippen „Onze Vader" prevelden? Zijn er ruwe slagen gevallen en neergekomen op uw vrolijken krullebol? Uw kersroode lippen, hebben zij het dagelijksch brood geproefd, maar niet alle dagen geproefd? Kroopt gij naar buiten, naar de warme zonnestralen, onder den helderblaauwen hemel, gedreven door den lust om Opwaarts, niet te kruipen, maar te stijgen? Opwaarts, als de leeuwrikken in de lucht?

Stijg, mooi kind, ten hemel! Ook voor u is daarboven een „lied" en een „harp" en eene „witte kleeding." Heilige handen hebben zich zegenend uitgebreid over kleinen als gijzelf; heilige lippen hebben gesproken: „Laat de kinderkens tot mij komen." Klein bedevaartgangstertje op aarde, bewaar uw hart voor de besmetting dezer wereld!

VOORTREKKEN.

Moeder. „Zijt gij daar, mijn lieveling?"
Kind. „Neen, moeder, ik ben het maar."

„Neen, moeder, ik ben het maar:" verbeeld u, zoo antwoordt dat kleine, bleeke, verwaarloosde, teergevoelige kind; zoo antwoordt zij met zachte stem op de liefkozende vraag der moeder aan de bevoorregte, aan de beeldschoone zuster! Wie onzer vindt niet in zijn hart een warm hoekje voor de arme? Wie zou het zijne niet bijdragen dat er blijdschap en geluk straalde uit die treurige, starende oogen? Wie zijn best niet doen om het gevoel van eigenwaarde, in de kiem gesmoord door dezelfde hand die geroepen was om iederen traan uit deze kinderoogen weg te wisschen, voor een keer te helpen opwekken? Helaas, Jozefs veelverwige rok is nog lang niet afgedragen! Sombere blikken vol mistrouwen, vóór den tijd gedolven graven, zijn nog maar al te vaak de pijnlijke straf van deze Jakobszonde. Andere Jozefs, andere Ismaels zijn het, die thans van dorst versmachten in de woestijn; andere Jakobs, ook andere Eli's dalen ten grave, grijs van kommer en naberouw. Hoe zelden wordt voor alle kinderen uit een groot gezin, zonder onderscheid dezelfde liefde gekoesterd! Zijn er onder hen die uitsteken door schoonheid, vrolijk, voorlijk, geestig, aanhalig, zie, het is of de oogen der ouders met blindheid zijn geslagen. Oogen? zij hebben er geen voor het minderbedeelde maar vaak dieper ge-

voelend kind, dat met een vol hart en met beschreide wangen wegkruipt in een hoekje, waar het snikt, hartstogtelijk snikt: „Ach, ik ben het maar!”

Frons het voorhoofd niet, ongeduldige moeder, op het zien van dien weggedoken knaap aan uw zijde. Hij spreekt gebrekkig, hij stamelt, hij wendt tot zelfs van moeders glimlach de verlegen blikken af. Maar wees niet onvriendelijk, al stijgt de blos der beschaamdheid hem naar het voorhoofd, of al rijst hij niet op van zijn stoeltje om met een stouten vasten blik den binnentredenden vreemdeling te begroeten. Stoot hem niet weg, beknor hem niet. Laat hem, zoo hij wil, met de waterlanders in het oog en het vuurrood op de kaken, zich verschuilen in de plooijen van uw kleed; sla liefderijk den arm om zijn hals, laat hem opkruipen tegen uw hart, laat hem daar zich nestelen, zoolang tot de schuchtere duif den moed heeft bekomen om op eigen wieken te drijven. Eenmaal, zeg ik u, eenmaal stijgt hij nog, als een arend, der zon in het aangezigt! Eenmaal zult gij moeite hebben hem na te oogen, als hij op sterke pennen zich in de wolken verheft! Moeder, eerzuchtige moeder, heb toch wat geduld met den jongen!

KLAPPERMANSLEUGEN.

„Twalef heit de klok, alles in orde!”

„Alles in orde?” Leugenprofeet daar gij zijt! Onbewegelijk als een standbeeld staat zij voor het venster, de

vrouw, en staart naar buiten in het duister. De klok heeft uitgespeeld, uitgeslagen, uitgedreund; maar nog altoos blijft haar voorhoofd tegen het glas gedrukt, en steeds poogt zij, maar vruchteloos, met den strakken blik het donker te doorboren. Zij ziet niets. Hooren doet zij evenmin iets, uitgezonderd het kloppen van haar eigen hart. Zij gaat zitten, zij opent haar Bijbeltje, zij zoekt er den troost in dien zij behoeft, haar tranen maken putjes in het papier. Daarna vouwt zij de handen en haar lippen prevelen een stil gebed. Luister! daar doet zich, beneden in den gang, een onvaste stap vernemen. Zij kent dien stap. Vaak en menigmaal heeft diezelfde tred haar hart als vertreden en er de snaren van doen springen. Zachtjes sluipt zij den trap af om den zwerver te ontmoeten. Lomp zwaait hij haar tegen het lijf en stamelt een Naam dien hij sints lang verleerd had „niet ijdelijk te gebruiken." O alles duldende kracht der vrouwelijke liefde! Geen verwijt, geen hard woord — maar den tengeren arm geslagen rond de waggelende gedaante, eens regtopgaande „naar Gods eigen beeld." Met zoete woorden der overreding, waaraan de magt hem ontbreekt weerstand te bieden, ook al wilde hij, troont zij hem naar binnen. Ach, de herhaling is het en anders niet van duizend zulke nachtwaken! Het is het gestand doen van een eed, waarbij betoond worden een heldenmoed en een zelfverloochening, te alledaagsch om plaats te vinden in de jaarboeken der geschiedenis, maar tevens zoo heilig, zoo hemelsch, zoo Godewelbehagelijk, dat zij de aandacht niet kunnen ontgaan, daarboven, van den engel die boekhoudt.

„Alles in orde!”

Leugenprofeet daar gij zijt! In het weelderig slaapvertrek daar ginds, zit eene wier vloek het was schoon te zijn, schoon als een paradijsvisioen. Daar was een tijd dat deze heldere oogen vol liefde werden opgeslagen naar het aangezigt der moeder; dat een grijze vader zegenend de bevende hand liet rusten op dit zonnig hoofd; dat jeugdige stemmen van broeders en zusters zich mengden met de hare en juichten rond den gelukkigen, rond den ouderlijken haard. Helaas, waar zijn die allen gebleven? Zal niemand tot berouwvolle Magdalena komen, niemand haar aanzeggen: „ook ik veroordeel u niet, ga heen en zondig niet meer?” Zal de vergulde keten steeds geklonken blijven rond de ziel die haar verfoeit, en zulks omdat de mensch onbarmhartiger is dan God?

„Alles in orde!”

Leugenprofeet daar gij zijt! Daar ligt het gestorven weeskind. Op de gansche groene aarde, zoo lang en breed zij is, was voor het eenzaam duifje, toen vader en moeder waren heengevlogen, geen warm nestje te vinden, waar het de vleugelen kon zamenvouwen. Weg was de moederlijke vlerk, waardoor het beschut werd tegen den guren wind, tegen verwaarloozing en ruwheid! Liefde was 's vogeltjes leven, en toen de liefde zich terugtrok, viel het diertje uit het nest op den grond.

„Alles in orde!”

Leugenprofeet daar gij zijt! In purper en fijn lijn-

waad gekleed, wandelt de zonde de wereld rond; eerlijke armoede met bedauwde kaken lijdt honger en koude en dorst; de tollenaar „staat van verre.” Te vergeefs houdt de weduwe bij den regter in hermelijn om geregtigheid aan, en, van den hemel ongestraft, ligt de tijger gebukt in zijn leger, en springt toe op de weerlooze prooi!

„Alles in orde!”

Ja toch, alles *is* in orde, want „Hij die het einde ziet van den beginne afaan” houdt de schalen in evenwigt. Eenmaal zal de Rijke Man aan Lazarus een aalmoes vragen. Geen traan valt er uit menschenoogen of hij wordt geteld. Eenmaal zullen ze blinken, die tranen, blinken als juweelen in de kroon van lijders en dulders. Wanneer de volle heldere dag der Eeuwigheid schijnen zal op onze aardsche kronkelpaden, dan zullen wij ze zien, de strikken en kuilen waarvoor wij bewaard bleven door den doornhaag-zelf onzer beproeving, en in de kracht des volgroeiden geloofs, met verrukking zeggen: „Vader, niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt!”

MOEDERS ALLEENSPRAAK.

Mijner is het kind! aan mij verbonden door een band dien zelfs de dood niet kan verscheuren. Nooit zal dit kleine hart van vreugde trillen, nooit zamenkrimpen onder leed, of hier, hierbinnen, zal het ant-

woord gereed zijn. Middelpunt ben ik der kleine wereld van het wicht; zijn leven-zelf hangt aan de trouw mijner zorgen. Op mij rust de zoete pligt, de mollige leedjes te dekken, de kleine waggelende voetjes te besturen. Maar wacht — niet tot de aarde slechts strekt mijn pligt zich uit! Een ziel straalt uit die blaauwe oogen mij te gemoet, een onsterfelijke geest, die onder mijne leiding, mijn gebrekkige leiding, leeren moet de vleugels uit te slaan tot het vliegen van een eeuwige vlugt.

Hartstogtelijk mag het bloed niet jagen in mijne aderen: zoo wierd de bron vergiftigd, waaruit het kind moet worden gedrenkt.

In tegenwoordigheid van dit reine mag geen overijld woord mij ontsnappen. Gemelijk, hartstogtelijk, opvliegend? neen, hoe zou ik het wicht durven naderen anders als met een stillen geest en met een gebed in het hart?

Moeder, wees geen zorgelooze schildwacht; val niet in slaap op uw post, naast de onschuld die op u vertrouwt!

Moeder, wees geen onopmerkzame zaaister van het goede zaad; laat het onkruid niet opschieten!

Moeder, zwakke vrouw aan het roer, hoe zult gij dit scheepje, over de wilde levenszee heen, behouden binnenloodsen in de eeuwige haven?

Onzer is het kind!

Vol liefde buigt zich, trotsch op den schat, eens vaders hoofd over het wiegje heen. Eens vaders liefde, hoe sterk is zij niet, en hoe trouw! Maar o, niet zoo

nen doorkrijgen, sedert gij het lepeltje uit bakers mond de terugreis naar het kommetje zaagt aannemen. Gij geeft haar dus in bedenking of het niet goed zou zijn het kommetje neer te zetten op de tafel, om te bekoelen? en gij hoopt intusschen dat het kommetje door een of andere gunstige bestiering der Voorzienigheid zal worden omvergestooten. „Ook goed." Zij drendelt uw kamer rond op een paar krakende schoenen, terwijl haar vonkelnieuwe chitsen japon bij iedere schrede ritselt als een papieren rolgordijn. Zij gebruikt uw keurig haarborstelje om haar kapsel in orde te brengen; zij opent bij ongeluk uw linnenkastje; „ze dacht, dat kastje was voor het kindergoed bestemd." Vervolgens hoort gij een geluid van kinderknokkeltjes die aan de deur tikken. Het is klein Willempje. Hij roept door het sleutelgat: „Mama, Willempje is moe, Willempje wou binnenkomen." De baker knort, ze zegt van neen; gij pleit van ja — arme Wim, hij is nog zoo klein! Nu dan, hij wordt binnengelaten, leunt met zijn afgetobd hoofdje tegen het kussen, en gluurt achterdochtig naar het wriemelend hoopje flanel op bakers schoot. Het is hem aan te zien dat hij slechte dagen heeft sedert moeder van den vloer is: veel tranen en veel likjes stroop. Zijn glanzige krullen, die gij zoo menigmaal om uw vinger hebt gewonden, lijken thans wel een ragebol. Ge zoudt den jongen gaarne eens in uw armen nemen en hem wat opknappen en hem een zoentje geven; doch daar begint de pasgeborene te schreijen, en met een gesmoorden zucht zinkt gij in uw kussen terug. De baker hoort u zuchten en Willem wordt bij een arm de kamer uitgezet. Gij grijpt naar uw horloge, onder

het kussen, om te zien of uw man niet haast thuis zal komen, en kijkt naar de baker die, heengebogen over het kommetje gerstenwater, bezig is een snuifje te nemen, en straks daarop, onaangezien dat de wieg angstig digt bij de kagchel staat, allervreeselijkst zit te knikkebollen. Daar verneemt gij een welbekenden, een lieven stap op den trap! Het is uw man, Willempje in het groot. Wat ziet hij er goed uit, en wat een voorraad frissche lucht komt met hem de kamer ingestroomd! Hij schuift uw bedgordijn een weinig op zijde, gluurt naar binnen, en tikt u op de wang. Gij gevoelt een onweerstaanbaren lust om uw hoofd even op zijn schouder te leggen en een heerlijk traantje of wat te storten. Maar daar zit die oude draak van een baker, die nooit geloofd heeft en nooit gelooven zal dat er mannen bestaan die hun vrouwen liefhebben. Gij geeft uwen Willem een vrijmetselaarsteeken, dat hij iets bedenke om haar de kamer uit te zenden. Hij — mannen zijn onbegrijpelijk dom — antwoordt overluid: „Wat woudt ge, mijn lieve?" Gij zegt natuurlijk „niemendal," en beweert dat er geen woord over uw lippen is gekomen, geen enkel; en stopt uw aangezigt weg in uw platgelegen kussen, en zet het bij gebrek aan wat beters op een schreijen, en ook omdat gij u zwak en vermoeid voelt, en omdat gij bezorgd zijt over hoe het met de huishouding zal gaan, en omdat gij geen lust hebt om naar iemand anders te kijken als naar uw man. De baker verklaart dat gij nog ziek zult worden, „dat zij er twee zal moeten oppassen voor een," en doet uwen echtgenoot verstaan dat hij liever naar beneden moest gaan en u rustig laten slapen.

Voort gaat hij, niet begrijpende waarover ter wereld gij wel zoudt liggen te schreijen; wat hem betreft, hij zou wenschen niets anders te doen te hebben als stil in bed te liggen en zich te laten oppassen; zulk dagwerk zou hem lijken. Na den eten komt hij u even goedendag zeggen voor hij naar het kantoor gaat, fluit van „schoon Sophie" dat het kind wakker wordt, verklaart het wicht„ eene niet onvermakelijke omstandigheid" te zijn, en steekt, op een wenk van u, zijn gedachteloos hoofd, stoffel daar hij is, door de gordijnen naar u toe, om te hooren wat gij hem te zeggen hebt. Onverbeterlijk! Gij barst op nieuw in tranen uit en kunt niet meer zeggen dan: „lieve Willem!" En hij, hij lacht en trekt zijn boordjes regt, en zegt dat gij „een sentimenteel vrouwspersoontje" zijt, geeft u een zoen, steekt zijn sigaar op aan de kagchel, dreigt het kind den stikdood te doen sterven aan den eersten mondvol rook dien hij zelfbehagelijk uitblaast, en gaat den trap af met uw hart in den zak!

Gij daarentegen, gij ligt en slikt uw gerstewater, en plukt alle mogelijke pluisjes van uw deken af, en trekt onder het laken leelijke gezigten tegen de baker, en woudt dat Eva, toen zij naar den appel greep, gezeten had waar de peper groeit, en wenscht in den geest dat aller menschen Moeder voor haar straf een baker had gekregen als de uwe.

HET VERLOREN SCHAAP.

Gisteren was ik te New-York. Ik wandelde door de straten, van buiten koud, van binnen koud, zooals op een eersten winterdag meer gebeurt, een weinig knorrig op mijzelf, en niet bijster tot vriendelijkheid gestemd jegens anderen, toen mijn oog, een eind voor mij uit, op een troepje pas aangekomen en deerlijk verwaarloosde landverhuizers viel. Aan een der vrouwen knikten de knieën onder het gewigt van een zware vracht die zij op het hoofd droeg. Zij zagen er voor het meerendeel haveloos, en allen zonder onderscheid verreisd en kommerlijk uit. Als hekkesluitster, eenigzins achter de anderen aan, strompelde een meisje van een jaar of acht, zonder hoed, zonder kousen, het jurkje naauwelijks tot aan de blaauwe knieën reikend, haar onopgemaakte donkere haren een spel der winden. Zij sleepte zich lustelooos voort, als zonder doel of belang; zij toonde noch verbazing noch kinderlijke nieuwsgierigheid op het gezigt van al het nieuws voor en rond haar. Het scheen den overigen onverschillig of zij hen bijhield of niet. Het hart kromp mij om harentwil toe; zij zag er zoo verlaten uit, zoo vóór den tijd afgetobd en versleten. Welk lot stond haar te wachten, hier in de groote stad vol strikken en verzoekingen? Wie zou opstaan en tot haar gaan en haar nemen bij de hand?... Hemel, zie, de goede Herder waakt over het verloren schaap! Ik hoor een kreet, een vreugdekreet! Een welgekleede vrouw, voor

mij uit, ziet het kind, springt op haar toe met een hertesprong, drukt de lippen op de verklenmde wangen, grijpt haar bij de schouders, houdt haar op armslengte van zich af, staart haar diep in de oogen, strijkt haar de haren uit het gezigt, klemt haar op nieuw zich tegen de borst, en, terwijl tranen van dankbaarheid haar uit de oogen spatten, vat zij met beide handen het kind om het middel, tilt het op van den grond, en hondt het een wijl, zoo hoog zij kan, in de lucht gestoken. Als wou zij zeggen: „O mijn God, ik dank u!"

Wat wil dit gebarenspel? gebaren ja, want daar is geen woord tusschen de twee gewisseld. Men hoort anders niet als de klank van snikken en van kussen. Ik vroeg aan een der omstanders: „Wat beduidt dit?" De man antwoorde: „Wel jufvrouw, het lijkent wel een boerenkind van over de zee, dat vermist is geweest en nu meegekomen is om 'er moeder te zoeken, en nu lijkent het wel dat ze 'er moeder krek tegen het lijf is geloopen, en dat ze met 'er beiden een beetje overstuur zijn van de dingsigheid."

Ook ik was „een beetje overstuur van de dingsigheid." Ik dacht: God zij geloofd! de duif heeft haar ark, het lam zijn kooi gevonden. Vrij blaze thans de gure wind; zij zal hem niet weren, zij voelt zijn scherpte niet. Heden nacht zal dit hoofdje gekoesterd worden aan dit hart, dit moede hoofdje aan dit liefdevol moederhart; het verkleumde lijf zal verwarmd en gedekt worden; het gedrukte borstje zal vrolijk rijzen, het zal zwellen van liefde en hoop... Ik ging door, verder, en nam in mijn hart afscheid van het paar. Nog stonden zij op dezelfde plek van daareven, nog weenden zij, nog

kusten zij elkander, en gaven geen acht op de volkshoop rond haar, en vergaten de lange jaren der treurige scheiding, en genoten in dat gezegend oogenblik de zaamgeperste vreugde van een gansch leven vol zaligheid.

„Ziet toe dat gij niet een van deze kleinen veracht: want ik zeg ulieden dat heur engelen in de hemelen altijd zien het aangezigt mijns Vaders."

ÉÉN LIEFKOZING EN VELE GEDACHTEN.

„O, wat een heerlijk plaatsje om te huilen!" riep een lagchend klein meisje, en verborg uit louter liefde haar lief gezigt van haar moeders borst.

Zij zei het uit gekheid, en het kleine ding was zich niet bewust aan den diepen zin harer woorden. Maar ik, die het tooneeltje aanzag, voelde een traan langs mijn wang rollen. Ik staarde in de toekomst; ik dacht aan den tijd als zorgen en beproevingen haar schaduwen over dat lagchend gezigtje zouden werpen; als tegenspoed den overweldiger zou spelen; als de ruwe adem der trouwelooze fortuin zomervrienden zou afblazen en wegjagen als najaarslover; als het moederhart, waartegen zij in dezen oogenblik leunde, niet langer kloppen zou van leven en van liefde; als er voor het kind, voor dit eigen lieve kind, nergens op de gansche wijde wereld een plaatsje zijn zou, een heerlijk plaatsje „om te huilen."

God zij den moederlooze en der moederlooze, Hij zij allen moederloozen genadig! Gewis, soms blijft de

vader over, een vriendelijke, een liefhebbende, een geliefde vader welligt; maar een mans leven gaat in zijne liefde en genegenheden niet op, lang niet op. Hij denkt aan andere dingen, op het oogenblik zelf dat zijn kind in slaap valt op zijn knie. Het schip in zee, het rijkgeladen schip, de koers der effekten, handelsondernemingen, kantoor, winkel, bank, hij denkt aan alles; maar als het meisje op zijn schoot, „naar Gods beeld geschapen," hem een vraag in het oor fluistert, geeft hij gedachteloos antwoord, zonder kant noch wal te raken, koopt het kind een stuk speelgoed, en gaat aan zijn bezigheden. Haar klein gevoelig hart heeft, den ganschen dag lang, zijn eigen leed gedragen, en niemand gevonden dien zij tot vertrouwde van haar kinderrampen maken kon. Zij weet van niets, begrijpt noch het hoe noch het waarom der dingen, en vindt bij niemand raad of licht. De kindermeid zegt „dat zij er heusch geen verstand van heeft;" de keukenmeid antwoordt „dat het tijd is om de visch in den ketel te doen;" en zoo dwaalt zij, eenzaam en verlaten, door moeders leege kamer, rond moeders leegen stoel. Zij mist iets, zij komt iets te kort, zij zoekt iets en kan het niet vinden. Och arme! zij heeft geen heerlijk plaatsje „om te huilen."

De kinderjaren zijn achter den rug; het kind is een meisje, een bloeijend en blozend meisje geworden; aanbidders maken haar het hof; de scherpe blik der moeder, moeders tijdig gegeven wenk of waarschuwing, moeders alomtegenwoordige waakzaamheid zijn — op het kerkhof. Haar hart, haar liefdevol en naar liefde hakend hart wordt weggeschonken, maar

het komt niet in de handen waar het moest. Een wittebroodsweek of vijf zes, en dan daagt aan de kim de schemering eener eindelooze ellende; dan volgen vele, vele dagen van benaauwdheid; en dan, dan volgt het kreunen en kermen van het eerstgeboren kind. Maar de arm der moeder is niet gereed om uit de handen der dankbaar fiere dochter het krijtend vreemdelingetje over te nemen; de moeder is weg, de minnaar is heen, de echtvriend is voort, alles is voort: er is geen plaatsje, geen heerlijk plaatsje „om te huilen."

God zij geloofd! de bede om zulk een plaatsje, het zielsgebed ten hemel opgezonden door de bevende lippen van moederlooze dochters, blijft ongehoord noch onverhoord door Hem van wien geschreven staat: „Hij zal alle tranen van heure oogen afwisschen."

GEVOELEN EN LIJDEN.

„Wie het diepst gevoelt, weet het meest van droefheid af."

Juist zoo. Wie het diepst gevoelen, staan in de voorhoede; zij vormen een welkome borstwering voor degenen die achterstaan: de afgunstigen, de boosaardigen, de zelfzuchtigen, de sterken. God zij hun genadig! de armen, met hun fijngevoelig hart, als de wijde wereld voor hen open ligt; als iedere barre ademtogt der onvriendelijkheid hun liefhebbend gemoed een rilling aanjaagt, gelijk de rillingen des doods; als bittere spot en botte scherts het gevoelig oor tot martelens toe kwetsen;

als persoonlijke grieven en bekommernissen, in de stilte der eenzaamheid getorscht, — smarten te heilig om aan ontrouwe ooren te worden toevertrouwd, — door een harde hand gepeild of ten aanhoore van onverschilligen worden blootgelegd: blootgelegd door dezelfde personen wier pligt zou wezen u tot zich te nemen, en u te zeggen: „Kom hier, leun op mijn schouder, schuil aan mijn borst, ik zal u beschermen."

Juist zoo: hoe dieper gevoel, des te pijnlijker leedgevoel. In plaats van goede trouw verraad te oogsten, eens, nog eens, tot drie-, tot vier malen toe; de voelhorens van het hart telkens uit te steken, maar vruchteloos; nergens liefde, overal hare puinhoopen te ontmoeten; bladeren, bloesems, bloemen, stengels, alles vertreden te zien door denzelfden meedoogenloozen voet; steeds dezelfde spotachtig-blaauwe hemel boven het hoofd; steeds dezelfde dreigende onweerswolk, daarginder aan den horizont; zich een klein schuitje te gevoelen, kwalijk bestuurd, geslingerd door de golven, tusschen rotsen, tusschen ondiepten, tusschen zandbanken, zonder een sterken arm om te helpen, zonder een vriendelijke stem om u Gods besten zegen toe te wenschen, zonder hoop in de wereld, zonder haven der rust; als de vervaarde duif geen palmtakje des vredes te plukken vindt; als de wateren niet wegtrekken van de oppervlakte der aarde; als geen regenboog der verademing in den hemel staat uitgespannen; als de zwakke vleugel naar omlaag wordt gedrukt in plaats van klapwiekend opwaarts te stijgen... Ja waarlijk, wie het diepst gevoelt, weet het meest van droefheid af!

SOMBERE DAGEN.

„Ik ga sterven! Hoe zult gij alleen, zonder mij, door de wereld komen? Antjelief, wie zal voor u zorgen als ik dood ben?"

„Zijn hier kamers te huur?" vroeg een dame in de rouw aan een burgerjufvrouw met een stuursch gezigt.

„Kamers? Wel zeker, hier zijn kamers te huur," was het antwoord, en de eigenares bekeek de vraagster van het hoofd tot de voeten. „Weduwe, naar ik gis? dat dacht ik wel, naar uw langen voile te oordeelen. Lang op de Heeregracht gewoond? Sints hoeveel tijd is uw man dood? Aan welke ziekte is hij gestorven? Zijt gij van plan te borduren voor den kost? Aan welke personen zijt gij al zoo aanbevolen? Van wat leeftijd is de jongen dien gij daar bij u hebt?"

„De stand komt mij wel wat ongelegen voor," antwoordde mevrouw Beekman (haar overleden man heette Beekman) en stond op om te vertrekken.

„Schrei zoo niet, moeder," zei de kleine jongen, toen zij op straat gekomen waren. „God zal immers wel voor ons zorgen."

„Lieve jongen, leg nog een blokje op het vuur; mijn vingers zijn doof van de kou, en ik heb nog veel te werken."

„Er is geen spaandertje meer over," zei het kind op treurigen toon, en wreef zich de kleine pimpelpaarsche

handen. „Zal ik dan nooit een groote en stevige jongen worden en u een handje kunnen helpen?”

„Stil, daar wordt aan de deur getikt.” — „Is het werk klaar?” vroeg een ruwe stem. „Want, weet je, als het niet op zijn tijd af is, krijg je geen ander. Geen vuur en koude vingers? altoos hetzelfde deuntje. Zaken zijn zaken, ik heb geen tijd om naar uwe praatjes te luisteren. Vrouwen bezien de dingen nooit uit het praktikale oogpunt. Wat ik noodig heb te weten kan wel in een eijerdopje. Zijn de overhemden klaar of zijn ze niet klaar, mijn vrouwtje?”

„Om u de waarheid te zeggen, ik heb er slechts één gereed, hoezeer ik ook mijn best heb gedaan,” antwoordde de weduwe.

„Goed, geef maar hier; ik heb geen werk meer voor je; van nacht opzitten en het andere hemd afmaken, verstaan?”

„Hebt gij ook gekleede vesten, mijnheer, die gij geborduurd zoudt willen hebben?”

„Wel zeker, wel zeker,” zei de toegesprokene en sloeg een blik vol begeerige bewondering op de jonge weduwe. — „Cornelis,” riep hij, „kom hier, en breng spoedig dit geld naar de bank. Is het voor uzelve, mevrouw, dat gij werk zoekt?” vroeg hij met een leelijken glimlach. „Is het mogelijk? Zonde en jammer dat zulke lieve blaauwe oogen zich blind kijken op zulk een vervelenden arbeid.”

Een oogenblik later was hij alleen.

„Dat kind is bitter ziek,” zei de dokter, „en er is

weinig kans voor hem om in dit vertrek weer beter te worden." Dit zeggende zette de dokter den kraag van zijn bonten overjas op, om zijne ooren te beschermen tegen den guren wind die door de reten blies. „Hebt gij geen vrienden hier in de stad, bij wie de jongen beter verzorgd zou zijn dan hier?"

Mevrouw Beekman schudde mistroostig van neen.

„Nu, ik zal hem in den loop van heden avond een drankje zenden; morgen zullen we zien wat we voor hem doen kunnen."

Morgen! Dien ganschen langen nacht bulderde de storm; de voortgezweepte jagtsneeuw stoof als door een zeef door de kwalijk gesloten ramen heen, die ratelden en kraakten en bogen. De moeder hield haar adem in; haar blik week niet van het kleine wassenbeeldenkopje; zij zag de trekken van den jongen overtogen worden met die zekere tint, die wel wegtrekt, maar nooit voor de tweede reis. Snel liep de zandlooper leeg. De kleine fakkel flikkerde en vlamde op — en toen, toen ging het vlammetje voor goed uit.

Het was „van den arme" dat de jongen, de eigen zoon van Willem Beekman, de lieveling zijns vaders, werd begraven. Geen enkel rijtuig volgde de lijkkoets. De weduwe rilde toen de wagen weg- en over de hobbelige steenen naar het oude kerkhof reed. Zij reed mede. Een gesmoorde kreet ontsnapte haar, toen de doodgraver, bij het opnemen der kist, met het eene eind tegen den wagen stootte. Telkens hield zij zijn hand terug, als hij zich haasten wilde de kist in den grafkuil af te laten; akelig duidelijk hoorde zij de eerste zware kluit nederploffen op de borst van haar kind.

Zij zag met verwilderden blik toe, hoe de man voortging den kuil te vullen; zij zag hoe hij de laatste schupvol aarde met den voet vaststampte; en toen de doodgraver haar aanstootte en naar den wagen wees, volgde zij hem werktuigelijk, en gaf er geen acht op toen hij zei: „Nu de jongen er niet bij is kunnen wij wel wat harder rijden.” Een paar malen zag hij haar in het gelaat en vond vreemd dat zij niet schreide; maar hij gaf zich ook niet uit voor een kenner van vrouwelijke fijngevoeligheden. En zoo kwamen zij met het vallen van den avond aan de deur van het uitgewoonde houten huisje; daar zette hij haar af, en liet haar alleen, alleen met den zwijgenden nacht en met haar peilloozen rouw!

„Antjelief, wie zal voor u zorgen als ik dood ben?”

’S NACHTS.

’s Nachts! De pols der groote stad staat stil. Sints geruimen tijd is het gedruisch van gaanden en komenden weggestorven. Meisjes droomen van haar minnaars; vrouwen van haar afwezige echtgenooten; zieken van gezondzijn; gevangenen van vrijheid. Teeder bestraalt de maan de uitwendig rustige woningen. Evenwel, er klopt daarbinnen, er breekt daar, onder een wigt van wee waarvoor geen tranen baten, menig arm hart; er buigt zich daar menige gestalte, vóór den tijd door ondragelijke zorgen gekromd; er zijn daar lippen die sints

lang verleerden te glimlagchen, tenzij wanneer een spotachtige droom de ongelukkigen overvalt en hun de de vreugde van het ontwaken verbittert. Daar, aan de trouwe borst der mȯeder, ligt, kalm en schoon, het heilige kinderkopje. O, kon het kind heengaan, gelijk het in dezen oogenblik is: vóór de regenboog der hoop ophoudt aan zijn horizont te staan uitgespannen! vóór de heldere hemel zich vult met dreigende wolken! vóór het liefhebbend hart den noodkreet der wanhoop slaakt!

Ook het berouw huist in die woningen, „gekleed in purper en fijn lijnwaad," met den worm „die niet sterft" verborgen in de bedriegelijke plooijen van den opschik. Ook wordt er gewaakt bij het lijdensbed, terwijl het eentoonig tikken der klok het hart der wakenden met huiverachtige vrees vervult. Met gespannen blik worden de uren geteld; met bevende hand worden magtelooze medicijnen naar bleek bestorven lippen gebragt.

Alleen de afgemeten tred van den klapwaker, alleen het verwijderd geraas van de doortrekkende nachtdiligence, alleen de onzamenhangende woorden van een dronkemanslied, verbreken de plegtige stilte. In zulke oogenblikken glijden ernstige gedachten als ongenoode gasten de kamer binnen. Men gevoelt dat het leven een droom, dat de eeuwigheid een ontwaken is, en onwillekeurig rijst smeekend de blik, ook van den onverschilligste, tot Hem die alle de haren van ons hoofd heeft geteld.

Gezegende nacht! Sla uw donkeren mantel digt rond de vermoeide leden van alle pelgrims op aarde! Het Oog „dat niet slaapt en niet sluimert" waakt over hen,

onafgebroken. Ongehoord stijgt uit 's menschen borst geen zucht, geen enkel zuchtje naar boven. Geen stil gebed om hulp dat zonder weerklank blijft in het hart van den oneindig Barmhartige.

KINDERREGTEN.

De regten des mans, de regten der vrouw, wie ze ook in bescherming neme, ik raap den handschoen op voor de regten der kinderen! Ja, klein volkje, Fanny Fern is bezig aanteekeningen te houden, en zal ze laten drukken ook, zoo gij niet krijgt wat u toekomt. Zij heeft u voor een raampje zien zitten in een waggon van den spoorwagen, terwijl uw heldere oogen straalden van genot bij de gedachte aan al het fraais dat gij op het punt waart te zullen zien, toen gij gewelddadig van uwe plaats geweerd werd door een tyran van een Napoleon, die zich in zijne wijsheid verbeeldde, dat kinderen nergens smaak voor hebben als voor stokjes zoethout. Fanny Fern wist wel beter. Zij wist dat de fraaije boomen en bloemen, en evenzoo de helderblaauwe hemel, uwe zieltjes, al konden zij juist niet zeggen waarom, deden trillen van genot; zij wist ook dat de ziel van dien grooten dikken man niet half zoo groot was als de uwe. Hoe zou het anders mogelijk zijn geweest dat hij zich verdiepte in een druilige politieke courant, op het oogenblik dat er een landschap voor hem lag uitgespreid, zoo schoon en glanzig dat zijn blik er aan te gast had kunnen gaan? Zij brandde

van lust de groote tranen weg te vegen, die gij niet dorst storten; en zij begreep dat een kleine jongen of meisje, voor wie een spoorwegridje waarlijk niet alle dagen voorkomt, eenige moeite moesten hebben hun verdriet te verkroppen, toen hij of zij zich zagen neergeplakt in een donkeren hoek van den waggon, vol menschen, in plaats van rustig voor dat heerlijke raampje te zitten.

O ja, ook heeft Fanny u bijwijlen waargenomen als gij, tot aan den neus toe in wol gekleed, geprikt zat in een stampvolle kerk, knikkebollende van den slaap, en u inspannende om de negen onderdeelen te onthouden eener preek, die, zelfs zoo gij klaar wakker waart geweest, u als Hebreeuwsch in de ooren zou hebben geklonken.

O ja, daarenboven heeft zij u, als wassenbeeldenpoppen, in slechtgeluchte schoolvertrekken zien zitten, de voetjes buitenwaarts gekeerd met een hoek van ik weet niet hoeveel graden en voor ik weet niet hoeveel uren lang: een en ander onder toezigt van mejufvrouw Sophie Meeuwig, wie het geen zier kon schelen al groeide uw ruggegraat zoo krom als een kapitale S, mits slechts de heeren en dames van het inspectie-commitee, die iedere maand de groote ronde kwamen doen, haar voor een model-schooljufvrouw verklaarden.

O ja, en er is nog meer. Zij heeft u naar bed zien zenden juist als men bezig was de vrolijke lampen op te steken, en terwijl de spraakzaamste der gasten een alleliefst historietje vertelde, van welk historietje, arme stumpers, gij gedoemd waart nooit of nimmer de ontknooping te weten te komen! O ja, en zij heeft u de duimschroeven der tucht zoo onverbiddelijk zien aan-

zetten, dat juist daardoor onopregtheden en draaijerijen u tot eene hebbelijkheid werden; en zij heeft u zien straffen voor het begaan der zonden-zelve die uwe plaaggeesten u aanleiding gegeven hadden te bedrijven. Ook heeft zij u, als gij een winkelhaak in uw beste jurkje gescheurd, of een porseleinen kopje gebroken hadt, even onbarmhartig bij de ooren zien, neen voelen trekken, als hadt gij niets meer of minder gedaan dan liegen als Ananias en Saffira.

En als gij met geduldige inspanning een tempel van houten blokjes hadt gebouwd, een tempel, in uwe kinderoogen schooner en kunstiger van lijnen dan welk paleis te Rome ook, — dan heeft Fanny het fraaije gebouw zien omverwerpen en tot puin maken: door wie of door wien? door een der huisgenooten die 's middags slecht gegeten, of te goed gegeten, en moeite met de spijsvertering had gehad.

Doch houdt goeden moed! Ik zou willen dat gij altemaal mijn kinderen, Fanny Fern's kinderen waart: dat zou een leventje zijn! Heerlijke boeken lezen zonder lange woorden er in; naar scholen gaan waar gij rustig niezen kondt zonder een tik om de ooren te krijgen, omdat gij geen permissie hadt gevraagd; naar kerken gaan waar de leeraar, als onze lieve Heer weleer, van tijd tot tijd bedenkt dat het goed kan wezen „de kinderkens in de armen te nemen en ze te zegenen."

En dan, zoo gij mij een vraag deedt, zou ik niet doen alsof ik u niet hoorde; ik zou niet op temenden toon antwoorden „dat ik het niet wist;" ik zou u niet afschepen met een leugenachtige uitvlugt, met een beschuitje om op te kaauwen en nog eens te

kaauwen, net zoo lang tot gij oud genoeg waart om te begrijpen dat men u voor het lapje heeft gehouden. En nooit zou ik zulk een mooije japon aanhebben, dat gij bang waart op mijn schoot te komen als de lust er toe u bekroop; nooit zou ik u verbieden mij te kussen, uit angst dat gij mijn krullen, of mijn kraagje, of mijn humeur in de war zoudt brengen; nooit, nooit. En gij, gij zoudt mij betalen met een vrolijk lachje; uw kleine hand zou altoos vol vertrouwen rusten in de mijne.

O, ik verzeker u, klein volkje, Fanny heeft het op de zenuwen, van al het leven, van al het geraas, van al den nijd, van zoo veel onvriendelijkheden! Tien duizendmaal liever dan in het groote knekelhuis met zijn uitgedroogde, zijn bestoven, zijn versteende harten, zou zij leven in een kleine wereld vol frissche kinderen, rijk aan liefde en zonder bedrog.

KLEINE ANTON.

Ik ben een oude jufvrouw, onzaliger herinnering. Met stillekens de wereld door te wandelen, met zorg te dragen dat ik mijn buren en burinnen niet tegen het lijf aanloop, of mij niet stoot aan de scherpe hoeken van hun karakter, doe ik mijn best om vriendelijk, tevreden, en gelukkig te zijn. Menigmaal van de eene plaats naar de andere verhuisd, heb ik gelegenheid gehad de menschelijke natuur nu en dan eens op te nemen. Onlangs ben ik bij ordentelijke burgermenschen tijdelijk in den kost gekomen. Reeds begint mijn ka-

mertje er uit te zien als of het mijn eigen haardstee ware. De vriendelijke zon heeft het hare gedaan om mijn geurige bloemen, die ik zoo gaarne zelf mag kweeken, te doen uitbotten; vrolijker dan ooit te voren fluit mijn kanarievogeltje zijne tevredenheid uit; mijn teekeningen, mijn boeken, mijn guitaar, verdrijven „de zwarte zorg," en foppen de verveling van menig uurtje. En zie, daar heeft mijn hart dezer dagen een nieuw voorwerp van belangstelling ontdekt! Op den trap, in het voorhuis, in den doorloop, telkens ben ik een lief kind tegengekomen, dat den schijn had van daar rond te dwalen zooals zijn hartje hem zei. Soms vond ik hem vermoeid en lusteloos op den trap zitten, zoo goed als in slaap; soms treuzelde hij aan de keukendeur, en scheen een oogje te houden op handel en wandel van de keukenmeid; soms zag ik hem staan gluren door de halfgeopende deuren der kamers. Daar de wet des huizes was „geen kinderen aan tafel," duurde het eenigen tijd voor ik kon te weten komen wie de eigenaars waren van dit strooijen popje.

Op zekeren morgen, gelokt door het liedje van mijn kanarie, waagde hij het zijn kleinen krullebol om het hoekje van mijn kamerdeur te steken. Veel aandrang om hem naar binnen te troonen, behoefde ik niet te gebruiken; met al de snelheid van een kinderblik las hij den welkomsgroet dien mijn gelaat teekende. Weldra volgde een levendig gesprek over vogels, bloemen, en schilderijen. De groote blaauwe oogen van het kind tintelden en straalden, een blos van vergenoegen kleurde zijn gelaat, terwijl hij op mijn knie zat en ik hem de eene geschiedenis voor, de andere na vertelde.

„Anton," vroeg ik hem ten laatste, „zou mama niet ongerust worden als gij zoolang wegblijft?"

„Och neen," antwoordde hij; „het kan Fenna niet schelen of ik lang wegblijf."

„Wie is Fenna?"

„Wel, mijn mama! Het is haar om het even, als ik maar uit de voeten ben. Dit mooije pakje heeft Fenna voor mij gemaakt," zeide hij, en liet mij zijn fraai gegarneerd kieltje kijken; „maar geschiedenisjes vertelt ze nooit, niet een, en ze zegt dat ik zwaar op de hand ben. *Zwaar op de hand*, wat wil dat zeggen?" vroeg het lieve kind, en keek mij vol vertrouwen in 't gezigt.

„Dat zal ik je een anderen keer wel eens vertellen, mijn ventje," zei ik, terwijl de tranen mij in de oogen schoten; „gij moogt bij mij komen praten, zoo dikwijls je maar wilt, en we zullen goede vrienden zijn, niet waar?"

Toen de etensklok luidde (het kosthuis was tevens een soort van *hôtel garni*, waar verscheiden personen zamenwoonden, en des middags vereenigden wij ons in de eetzaal) kwam een keurig en kleurig gekleed jong vrouwtje mijn kamer binnenloopen, roepende met een alles behalve muzikale stem „Anton, Anton!" Toen ik mij verontschuldigde dat het kind zoo langen tijd bij mij was gebleven, zeide zij op lossen toon, terwijl zij haar bracelet toeknipte: „Geneer u niet, zoo gij het met hem kunt uithouden; zijn gevraag is soms lastig genoeg, honderd uit. Stapels speelgoed heb ik voor hem gekocht, maar hij houdt van geen spelen; altoos plaagt hij mij met zijn oudmannetjes-vragen. Neem

hem gerust bij u, zoo dikwijls gij lust hebt; wel moge het u bekomen! Maar ik voorspel u, het zal u berouwen." En zij trippelde den gang af naar de eetkamer.

Arme, arme Anton! Zij heeft tijd in overvloed voor het opmaken van haar glanzig haar; tijd, voor het borduren van mouwtjes en kraagjes; tijd, al is het 's nachts, voor het lezen van een roman die haar aantrekt. Maar tijd om het goede zaad uit te strooijen in het zieltje dat u uit de diepe blaauwe kinderoogen tegenstraalde, tijd om te waken dat geen vijand onkruid zaaide onder de tarwe, tijd daarvoor had zij niet.

Anton en ik werden voortaan dikke vrienden. De gedachtelooze moeder was blijde, dat zij ongestoord haar dag kon doorbrengen met allerlei onbeduidende lectuur, of praatjes makende met haar vriendinnen. De jonge vader, het hoofd vol zaken, ging niet verder dan „Nacht Anton, slaap wel," en besloot den dag met naar schouwburg of concert te rijden. Intusschen kon de arme Anton, voor alle securiteit naar bed gebragt, uren achtereen liggen woelen en woelen, „met niemendal in zijn hoofd," zooals hij zich in zijne kindertaal uitdrukte. Hoe genoot ik, bij zijn bedje gezeten, als ik hem den tijd trachtte te korten! Dáár leerde ik de meening van het woord des Heeren verstaan: „Derzulken is het koningrijk der hemelen."

Met zijn helder zilveren stemmetje bad hij mij het „Onze Vader" na, vroeg mij naar den zin van iedere bede afzonderlijk, en zei: „Zoudt gij zoo goed willen zijn dit gebedje ook eens aan Fenna uit te leggen? Fenna weet geen een gebedje!"

Op zekeren nacht zong ik hem voor:

> Aan de overzij van de' oceaan,
> Daar ligt een heerlijk land!

Hij hief zich op in zijn bedje, tranen parelden aan zijne lange wimpers: „O," bad hij mij, „zing dat lied nog eens; wat ik zie, lijkt wel een verrukkelijk schilderij!" Ik kreeg mijn guitaar en zat naast hem, en speelde en zong zoolang tot de blaauwe oogen zich sloten onder de zachte drukking van den slaap. En zij, wier pligt was, wier lust en roem had moeten wezen de schreden van het knaapje te rigten tot Hem die sprak: „Laat de kinderkens tot mij komen," zij zat gevangen en geboeid, met hart en ziel, in vergulde ketenen van eigen maaksel. Zij bedacht niet dat eens Engels toekomst aan haar opzigt was vertrouwd, de zorgelooze

Kleine Anton lei in zijn bedje te worstelen met de koorts. Hoe er toen beslag was gelegd op mijne deelneming en kleine diensten! Zijn moeder, meer kind dan moeder, zag, of wilde het gevaar niet zien; zij vertrouwde hem aan mijne zorg; zij was geheel vervuld met de gedachte aan het bal, waar zij dien avond heenmoest. Ik verwisselde de gloeijende kussens, gaf hem een verkoelend drankje in, bette zijn koortsige slapen met frisch water, en wiegde hem, op zijn verzoek, zachtjes aan mijn borst, of hem dit rust kon geven. Liefkozend sloeg hij het armpje mij om den hals, en zei met zwakke stem: „Zing mij van den hemel voor." Toen ik gedaan had, sloeg hij langzaam de oogen op en vroeg: „Waar is Fenna? Ik wou haar een nacht-

zoentje geven; waar is zij?" De woorden bestierven hem op de lippen, zijn oogleden vielen neder, zijn hart joeg als een gevangen vogeltje in de kooi, en in het eigen oogenblik was kleine Anton opgenomen in het heerlijke land, aan de overzijde!

Toen ik zijn oogjes toedrukte en zijn poezele handjes vreedzaam op de kleine borst over elkander kruiste, hoorde ik nog steeds de laatste vraag van het kind: „Waar is Fenna?" Geen vraag, eigenlijk, maar een oordeel.

LELIETJES VAN DEN DALE.

O gij vriendelijke onbekende die mij dit ruikertje hebt gezonden, weinig droomt gij dat als de zachte wind aan de witte klokjes op hun tengere stelen de hoofdjes doet schudden, mijn hart tegelijkertijd met weemoedige blijdschap wordt vervuld. Elk dier klokjes geeft geluid en klingelt; elk hunner vertelt mij een geschiedenis. Zij roepen mij voor den geest eene kleine gestalte, tenger en vriendelijk als zijzelven. Wederom hoor ik, als van ouds, het geluid van kleine trappelende voetjes. Groote bruine engelenoogen staren mij in het gelaat. Een wolk van glanzig haar overschaduwt een voorhoofdje, te heilig voor deze aarde. Wederom, als in den ouden tijd, wandel ik over tapijten van mos, met een kinderhand in de mijne; tuiltjes vlecht ik van deze lelietjes voor het schoone kinderkopje. Zwij-

gend staar ik des avonds met haar naar den hemel, en wacht op het doorbreken van de eerste ster. 's Morgens in de schemering, 's middags in de zwoelte, in de koelte 's avonds laat, altoos zijn wij zamen, zijde aan zijde. Ik beef onder 't staren in haar diepe oogen. De kinderjaren zijn achter den rug, doch geen smet der wereld kleeft aan de reine ziel van het meisje. De voorbijganger ziet haar aan, ziet haar na en nogmaals na, en vraagt zich verwonderd af: van waar de begoocheling mag komen, door wier vermogen zijn blik als geboeid is aan zulk een lief gezigt? De wijsheid der grijsheid glimlacht weemoedig; de dauwdrop, zegt zij, zal in damp verkeeren.

Wanneer de stroom der onverschillige bezoekers den heiligen Kerkhoftuin begeven, en zij de slapenden zullen hebben overgelaten aan de stilte van het avonduur, ga dan met mij mede: wij zullen ons te zamen op gindsche bank van zoden onder den hagedoorn neerzetten. Dáár, als alleen de sterren ons beluisteren, zal ik u verhalen hoe blijmoedig de levenskelk door dat handje werd afgegeven; hoe zij, als de tong geen kracht meer had om van liefde te spreken, een langen laatsten ernstigen blik op mij liet rusten; hoe het levensvlammetje al flaauwer en flaauwer begon te flikkeren en eindelijk uitwoei. Dan zullen wij te zamen in den geest het doornig pad doorwandelen der beproevingen waarvoor zij bespaard bleef, wij zullen knielen aan den voet van het arduinen kruis; wij zullen zeggen, uit den grond van ons hart: „Zij is in goede handen."

HET GEBED DER WEDUWE.

„Moeder, maak mijn lippen nog eens nat," fluisterde het kranke kind; en uitgeput van krachten keerde de jongen het hoofd naar den kant waar zijn moeder, de weduwe, stond. Zij gaf hem den verkoelenden drank, zij lei haar zachte hand op zijn kloppende slapen, en met een kloppend hart wendde zij zich af, uit vrees dat haar bevende lippen en langzaam nederstroomende tranen haar jongen beangstigen zouden. Hij was haar eenig kind. De kinderjaren door, moeijelijke jaren van ziekte, had zij alles geduldig verdragen: dagen tobbens en nachten wakens. Eindelijk had zij hem voor zich zien staan: de wangen overtogen met den blos der gezondheid, krachtig van lijf en leden, aanvallig door jeugdige schoonheid. Geen muziek klonk zoo liefelijk in haar oor als zijn luidruchtige lach. Sliep hij, zij sloop naar zijn bed, wanneer de lange zijden wimpers zijn groote oogen als met een sluijer bedekten, en het zware krulhaar, achteloos weggeschoven, zijn blanke slapen bloot liet. Zalige tranen ontvloten haar oog als zij in haar slapenden jongen zich den verloren echtgenoot van haar jeugd en keuze zag teruggegeven. Dan schiep zij zich door de kracht der verbeelding een lange, gelukkige toekomst, een rustigen ouden dag; dan droomde zij voor hem van grootheid en roem; dan tilde zij zijne kinderen zich op den schoot. En nu, daar

lag hij neder! „Er was slechts ééne schrede tusschen hem en tusschen den dood;" het schitterend oog verglom, de zachte gelaatslijnen stonden vertrokken van de pijn, de gevulde leden smolten weg en vielen in.

De dienaar der godsdienst kwam en bezocht het klaaghuis. Vurig, op gebogen kniën, naast het bed van den stervenden jongen, bad hij dat „indien God het wilde, het dierbaar leven gespaard mogt blijven." — „Indien God het wil? God *moet* het willen," sprak de onverzoende moeder, toen zij snikkend oprees uit den gebede..... Helaas, de Allerhoogste verhoorde haar gebed!

Helder en vrolijk scheen de zon in het ziekvertrek. Het waas der gezondheid verving op de konen van het niet meer kranke kind de vorige bleekheid; de lokken, kortelings vochtig van het klamme doodzweet, bekwamen haar glans terug en krulden; vonken glinsterden in het helder oog; dezelfde glimlach als weleer speelde op de rozeroode lippen; de kleine lekkernijen, klaargemaakt met de eigen handen der gelukkige moeder, werden genuttigd met al de gretigheid der herstelde gezondheid. Hij was gered, hij was behouden! De gave werd aanvaard, doch de Gever vergeten, en de groote Geneesmeester — zijner werd niet gedacht. Zoo werd de jongen een man; zijn minste woord was haar een wet, zijn wenk een gebod; en zij die hem op haren arm had gedragen, wie de gehoorzaamheid toekwam, zij gehoorzaamde; zij werd de onderhoorige, zij werd de slavin van haar eigen zoon!

Er was gezelschap, vrolijk gezelschap bij den garni-

zoens-commandant. Een bediende kwam binnen en bragt het verzoek over eener vrouw die, zei hij, onmiddellijk gehoor verlangde. Zij was oud en zwak en moegereisd; grijze lokken hingen ordeloos over het diep gegroefde voorhoofd. Met kloppend hart, ademloos, stamelde zij, meer kon zij niet, de woorden uit: „Om Gods wil, vergiffenis voor mijn zoon, mijn ter dood veroordeelden zoon!" Het kon niet. „Het regt moest zijn loop hebben." In zware droppels parelde het angstzweet tusschen de voren der slapen. Zij viel hem te voet en smeekte: „Een uitstel dan! wees barmhartig, een uitstel!" Haar smeken was om niet; want eer des anderen daags de zon aan de kimmen zou rijzen, zou het hoofd, dat zoo vaak aan haar borst had gerust, door ruwe handen worden weggeduwd in een eerloos graf. Zij begreep, doch te laat, dat er een antwoord, geen zegenend maar een dreigend antwoord was gegeven op haar onboetvaardig gebed: „God *moet* het willen."

LIEFDE GETOETST.

„Wat ik u bidden mag, laat mij binnen!" Zoo zei het kleine mevrouwtje Pauw, toen zij, met een uitdrukking van vrolijke wanhoop op het gelaat, haar hoofdje in mijn kamer stak. „Ik geef u mijn woord van eer, ging zij voort, dat mijn man sedert van morgen geen vijf woorden met mij gesproken heeft; en ik weet waarlijk niet wat ik liever zou doen, het dak laten afbreken om ruimer adem te kunnen halen, of het

vreeselijk op mijn zenuwen krijgen. Mijn lieve Matje," voegde zij er met spotachtige geheimzinnigheid bij, „het zou mij niet verwonderen, dat ik met den verkeerde was getrouwd. Mijn Eduard, het is waar, is de beste man van de wereld.... „Juist," zei ze en wipte op van haar stoel, „daar zit de knoop; hij is *te* best. Hoe ik mij ook bezin, geen feiltje is er aan hem te ontdekken; hij is onrustbarend braaf; hij is een wandelend verwijt voor mijzelve. Beklaag mij, Matje: ik heb wat de oude dames noemen „een modelman." Maar ach, het is maar al te waar dat goed-zijn en vervelend-zijn altoos hand aan hand gaan! Eduard is bitter, bitter prozaiesch. Lees ik een boek en kom ik aan een plaats die mij bevalt, dan bekruipt mij altoos de lust mijn arm te slaan rond des schrijvers hals en hem te kussen. Lees ik dan aan Eduard de plaats voor, hij antwoordt, zonder op te kijken uit zijn courant: „Niet onaardig." Och, melieve, hij heeft geen gevoel voor niets, geen geestdrift voor niets. Op mijn woord van eer, Matje, dit zeggende liet zij zich neervallen op de kanapee en geeuwde schier, „het is niet uit te houden!"

Matje antwoordde: „Al wat blinkt, Maria, is geen goud; en er zijn juweelen wier waarde de bezitters niet kennen. De kapellen-heertjes, die men in gezelschap ziet rondfladderen, zijn thuis meestal niet meer dan motjes. Bij vreemden zijn zij hoffelijk, beschaafd, welgemanierd, vol gratie en gevatheid en geest; aan hun eigen haard doen zij er het zwijgen toe, zijn slecht gehumeurd, veeleischend, zelfzuchtig, en hoegenaamd niet interessant. Gij zoudt ze niet herkennen, zoo zijn

ze veranderd! Herinnert gij u Adolf? Nu, het portret dat ik u naar schets, is het zijne. Eenmaal thuis, is er geen onbeminnelijker sterveling dan hij.

„Als dat waar is," antwoordde Maria, „dan is of de wereld altemaal bedrog, of ik ben een van hare steeds onvoldane kinderen. Onder ons gezegd en gebleven, hoe komt het toch, Matje, dat gij niet getrouwd zijt?"

„Dat komt," zei Matje met groote bedaardheid, „omdat uw man de eenige is, dien ik ooit voor den mijnen zou hebben gewenscht."

Het bloed steeg Maria naar het aangezigt; zij bloosde, en zat in het eigen oogenblik naast haar vriendin, digt aangeschoven, en plaagde haar „om een volle schuldbekentenis."

„Ho, ho, mijn lieve mevrouwtje, ik zie wel, uw hart zit op de regte plaats; anders waart gij zeker minder jaloersch. Nu durf ik het beste van u hopen. „Vaak kijkt de zegen om een hoekje, als men denkt dat hij voor goed de wijk genomen heeft," zegt het spreekwoord. Uw man, had hij het maar gedaan! heeft nooit met mij één enkel woord over liefde gesproken. Het stilzwijgen behoef ik u omtrent mijn geheim niet op te leggen; ik weet wel, gij zoudt voor geen geld van de wereld willen dat hij het kende. Zeg mij, zijn wij niet veilig, mijn geheim en ik? Doch in ernst, Maria, gij schat uwen Eduard niet half zoo hoog als hij verdient. Wees een jaartje of wat ouder geworden, heb een beetje meer wereldkennis opgedaan, en gij zoudt hem niet ruilen voor het liefelijkst afgodje uwer verbeelding."

Die dag brak aan; veel vroeger dan Matje had voor-

speld. Korten tijd na beider gesprek werd Maria gevaarlijk ziek. Weken achtereen zweefde zij als tusschen leven en dood. Wiens smeekend oog ondervroeg toen, door de tranen heen, het bekommerd gelaat van den dokter? Wiens hand streek toen met meer dan vrouwelijke teederheid haar hoofdkussen glad, en beschutte haar zwakke oogen tegen het al te felle licht? Wie sloop toen op de teenen, met den vinger voor den mond, zachtjes door het huis? Wie kon niet velen, dat men anders als onhoorbaar den trap op en nederging? Wie omgaf haar met iedere verkwikking, met iedere weelde, die de liefde uitdenken of geld (vaak zuur verdiend) betalen kon? Wie, vermoeid van nageloopen zaken, wie zat niettemin nacht aan nacht, tot de sterren verbleekten, op bij het bed der arme lijderes? Wie greep des dokters hand en zei: „Red haar! mijn leven is er mee gemoeid zoowel als het hare!" Wie anders als de „prozaiesche" Eduard?

Op zekeren dag, als Maria aan de betere hand was, bragt ik haar een bezoek. Ofschoon bleek en uitgeput, zag zij er allerliefst uit. „Goddank, dat gij gespaard zijt!" zei ik, en kuste haar op het voorhoofd.

„Naast God heeft Eduard mij gezond gemaakt," zei Maria, terwijl haar de oogen vol schoten met tranen van dankbaarheid. „Ik heb in deze ziekekamer een les gekregen, die ik nooit vergeten zal. O, melieve, waar daden, geen woorden, de genegenheid uitdrukken, daar is de liefde wel het allerdiepst in de harten geworteld! Wordt mijn leven gespaard, wederliefde zal Eduards loon zijn voor hetgeen hij aan mij deed."

Maria heeft woord gehouden.

KINDERLEVEN.

Hoe menigmaal zeggen moeders, op klagenden toon, als zij van haar kind spreken: „Ze is te woelig, te druk, te levenslustig!" Stil, moeder, en leg uw vinger op den mond. Dank God, dat het zoo is. Hij, die ons deel bepaald heeft, weet ook met welk doel ons dat deel werd geschonken. Merktet gij nooit op dat de levensweg van kinderen als het uwe, naderhand bijna altoos een pad van vele beproevingen wordt? Het is een wijze beschikking van Hem, die van den aanvang af het einde ziet. Handel zachtkens met uw kind; stoor haar onschuldige vrolijkheid niet. Bezorg haar een gelukkige kindsheid en jeugd. Roep, door noodeloos donkere tafereelen van het leven op te hangen, roep geen wolk op het zonnig voorhoofdje te voorschijn, vul haar geloovig hartje niet op met wantrouwen jegens de menschen.

Wil zij, laat zij liefde lezen in hun aangezigt. Niet de gansche aarde is een knekelhuis van uitgebloeide verwachtingen of verwelkte uitzigten. „God is liefde." Het leven is schoon. De nacht is schoon, de gestarnde, zwijgende, heerlijke nacht; de zilveren maan is schoon, hetzij ze in triumf rondrijdt op haar zegekar, hetzij ze het gelaat achter de vlokkige wolken verbergt; de vrolijke zon is schoon, als zij gelijk een bruidegom uit haar slaapzaal treedt en haren weg vervolgt; de wolken zijn schoon, 's avonds, bij zonsondergang, als

alle kleuren van den regenboog aan den hemel geteekend staan; de graauwe dageraad is schoon, met zijn ontwakend leven; schoon zijn de heuvels, de met hout begroeiden, de gekroonden met den boog der belofte; schoon is de steile rots, is de flikkerende rivier, is de bekransde weide, is de diepe blaauwe zee, is het eeuwenheugend woud met zijn fluisterende toonen; en nog, nog kloppen er, daarin, daaronder, daartusschen, edele, goede, trouwe harten; ze kloppen voor den verongelijkten broeder, en elke bede om hulp vindt er een geopende deur. Het jonge hart van uw kind is ontvankelijk voor allerlei indrukken: zeg haar niet dat ieders levenskelk voor een deel met vergif is gevuld; zeg haar niet dat op den bodem van elk bloembed slangen zich kronkelen. Wie onzer zou, dus ingelicht, den moed hebben telkenreize af te steken naar de diepte des levens? Wie zou, met zulk een stroomkaart toegerust, voor zooveel klippen en zandbanken gewaarschuwd, het blijmoedig hart kunnen ophalen aan den levenstogt? Gods genade heeft gewild, dat de toekomst voor ons verborgen zou zijn. Zijn Zoon heeft ons geleerd te bidden: „Geef ons heden ons dagelijksch brood." Zullen wij de zegeningen van Heden met een ontevreden gemoed aanvaarden, omdat wij niet weten wat Morgen ons brengen zal? Welligt beleven wij den dag van morgen niet, en wij moeten niet ongeduldig vragen wat die dag ons brengen zal: vreugde of droefheid?

Ik heb eens een geschiedenisje gelezen van drie forellen, die, ontevreden met haar lot en ongelukkig, ieder een verschillenden wensch koesterden. De eene verlangde naar vleugels, om te kunnen vliegen; de

andere naar wetenschap, opdat niets haar onbekend zou zijn wat simmen en hoeken en schakels betreft en zij op hare hoede mogt wezen tegenover elk gevaar; de derde — een arme domme visch, die zelf niet wist wat het beste was — wenschte dat God haar onder zijne bescherming nemen mogt, dat Hij voor haar koos en naar zijne wijsheid haar lot beschikte. Nommer één kreeg vleugels; en, gansch verheugd over de nieuwe kracht die haar ten dienste stond, vloog zij ver weg, heel ver, naar een woestijn, waar zij omkwam van honger en dorst. Aan nommer twee gaf God wetenschap; dientengevolge leefde zij alle dagen in vrees en beving; diepe wateren bezoeken durfde zij niet, uit angst dat de groote visschen haar zouden opslokken; ondiepe evenmin, uit bekommering dat zij afloopen en haar op het drooge zouden laten liggen. Achter ieder brokje spijs, achter ieder wormpje of vliegje, vermoedde zij de tegenwoordigheid van angels; zoo kwijnde zij weg en stierf van gebrek. Nommer drie daarentegen, omdat zij op God had vertrouwd, was als een kind van Hem bemind; Hij zorgde voor haar, Hij hielp haar door alle nooden en gevaren heen, en zij was steeds gelukkig.

De leering van mijn fabeltje is niet ver te zoeken. Laat de kleine zeevaarster, die gij liefhebt, laat haar, druk en woelig als zij is, haar scheepje te water brengen, laat haar af steken naar den grooten Oceaan, en vergeet slechts niet, haar te leeren hoe zij den goeden Stuurman moet bidden om een gelukkige reis en een gelukkige thuiskomst, heilig en veilig.

HET OUDE HUIS.

Laat mij u verhalen van het oude Huis: met zijn antieke olmboomen er voor, met zijn eerzuchtige kamperfoelie er tegen (zij had rust noch duur vóór het haar gelukt was naar boven te klauteren en een kijkje te nemen van de slaapkamers op de derde verdieping), met zijn eerepoort van klimop voor de deur; waar verliefden een vriendelijken welkomsgroet kwamen halen, of treuzelden om het afscheid te rekken; waar het hoofd des gezins, des avonds, klokke negen, de ongeloovige dochters kwam waarschuwen tegen den avondwind; waar nachtelijke zangers en fluitspelers kwamen postvatten en den slaap verdreven uit de oogen der schoonen; waar armen, verminkten, blinden, nooit te vergeefs de hand kwamen uitsteken naar een stuk brood; waar bloedverwanten van Adamswege, en ook minder verwijderde, den vrijen in- en uitgang hadden; waar kolibris en dommelige bijen liefelijk rondfladderden tusschen de bloemen; waar de zachte westewind zoetjes plag te te spelen met de grijze lokken der bejaarden, met de zijden pinkers der kinderen, met de glanzige tressen der juichende meisjes.

Reeds genoeg van de klimop-poort. Treden wij binnen, in het ruime voorhuis. Aanschouw de ouderwetsche klok! Van boven is zij versierd met een schilderstukje, voorstellende een zeeman, die op het punt is een herberg te bereiken. De heer des huizes is een

Bijbelvast man, en zoo is het geschied dat het uithangbord der herberg met den ernstigen naam van „Bethel" prijkt; ook de zeeman is opgeknapt geworden: hij houdt een Bijbel in de hand en heeft dien, voor zoover ik mij herinner, nooit losgelaten. En hier, hier is, de huiskamer! ook ouderwetsch, even als de klok; de huiskamer, met haar breede vuurplaat, met haar gesneden lofwerk aan schoorsteen en deuren, met haar geschilderd behang (landschappen, waarop dames met lange sleepjaponnen en heeren met eindelooze rijzweepen), voorwerp van de belangstellende aandacht der jeugd. Hier, hier kwam de bedeesde minnaar en deed zijn eerste aanzoek bij den vader. Hier werd beslist of het den zoon vergund zou worden te zijn hetgeen waarvoor hij was geschapen: een dichter. Hier werden gelezen de brieven der zonen die op studie, der dochters die op de kostschool waren. Hier stond weleer de kersboom geplant met zijn glinsterende lichtjes en welkome geschenken. Hier werd ons oudejaarsavondfeest gevierd, als ieder vol was van de herinnering aan het verledene. Hier aten wij, op vastenavond, onze eerste smeerbollen. Hier zat de jonggehuwde en bloosde haar eersten blos om wat er gefluisterd werd van „toekomende jaar om dezen tijd." Hier zat ook de grootvader, tellende zijn volkje, glimlagchend als hij teruggzag op den afgelegden levensweg, een traan in het oog (een traan van geloovig verlangen) als hij voorwaarts zag naar den eindpaal. Hier, bij dit venster, werd over het jonge paar de ouderzegen uitgesproken, en klonk uit eerlijke lippen de belofte der onkreukbaarste trouw. Hier, bij dit eigen venster, een jaar daarna, stond de

doodkist der jonge vrouw. Hier, desgelijks, rustte voor het laatst ons oog op het gezigtje van kleine Lena, het dochtertje der zuster. Hier kruiste, met gebroken hart, de treurende moeder 's kindjes poezele armen over elkander. Hier, na grootvaders dood, weerde voor het eerst de grootmoeder, wat zij nooit had gedaan, de liefkozingen van kinders en kleinkinders af. Geen nood: „Ik kom weder tot u."

Doch thans is het Oude Huis leeg en verlaten! Rozen en seringen zijn er uitgeroeid, gelijk de droomen onzer jeugd. De praktiesche bijl is gelegd geworden aan den voet van iederen boom des hofs. Midden in den bloemtuin heeft men een huis gebouwd: nu stroomen de vrije vranke zonnestralen niet langer binnen in onze vrolijke zitkamer van voorheen. De vingers dergenen die weleer voor de klimop-poort op de fluit speelden, zijn tot stof vergaan. Zij, die hierbeneden van den hemel en van zijne zaligheid zongen, zijn thans digter bij huis dan toen. Vader en moeder sluimeren zachtjes onder de aarde, onbewust van den storm des levens, waartegen de duiven hunner til met zwakke vleugelen hebben op te roeijen. Eenzaam gaat de weduwe haars weegs. De wees vindt nergens een hart terug, zoo trouw als dat onder de kerkhofzoden. Heinde en ver zijn de leden van het voormalig gezin verspreid. Zeeën werden overgestoken, vreemde landen doorgereisd, en in de donkere haren van voorheen glinstert meer dan één zilveren draad. Doch „eer vergeet onze regterhand zichzelve," eer wij ophouden ons Oude Huis te gedenken! Het is ons geen huis, maar een heiligdom.

WIJZER GEWORDEN.

„Wat ik u bidden mag, moeder," zei Robbert, „pruttel niet langer tegen, en laat Ada gerust naar het bal gaan. Ik heb mij heesch moeten praten om vaders toestemming te krijgen. Wel is waar, het is fijn koud; maar de sneeuw is hard en glad. Geen beter gelegenheid voor de slede, en met een vlug paard zijn drie uren afstands spoedig afgelegd. Zoo gij eens wist hoe dol Ada op dansen is, en hoe lief zij het doet!"

„Bedenk toch, Robbert, hoe zwak uw zusters gezondheid is; zij zal het hard te verantwoorden hebben in haar dansjaponnetje. En dat nog wel in deze scherpe koude."

„Moeder, moeder," zei Robbert lagchend, „toen gijzelf negentien waart, hebt gij vast anders gesproken. Of zijt gij vergeten hoe vader en gij tot twee uur in den morgen plagt mee te dansen?"

„Helaas," zei de moeder met een zucht, „wij zijn wel wijzer geworden!"

„Nu, wij verlangen niet beter, Ada en ik, dan uw voorbeeld te volgen. Niets haalt, gij weet wel, bij ervarings-wetenschap; geen beter leermeesteres dan eigen ondervinding. Ada en ik hopen óók wijzer te worden, net als vader en gij. En daarom, nog eens, weiger mijn verzoek niet, als 't u blieft," sprak de zoon met vleijende stem.

De moeder, tegen beter weten aan overreed, gaf aarzelend haar toestemming. „Één ding verzeker ik u," zei ze, „het is de laatste reis."

„Des te dankbaarder ben ik voor de bekomen vergunning," riep Robbert en vloog den trap op, naar zijn zusters kamer. „Kom aan, Ada, ik heb het van moeder gewonnen; leg uw guitar aan een kant, berg uw boeltje op, en breng aanstonds uw fraaije krullen in orde. Over een uur kom ik voor met de slede; tegen acht ure moeten wij bij onze vrienden zijn. Kleed u netjes aan, en maak dat gij er zoo lief uitziet als gij kunt. Er bestaat een bijzondere reden, waarom ik wilde dat gij van avond op uw voordeeligst uitkwaamt. Moeder is visites gaan doen, maar ik heb van haar in last u te zeggen dat gij u warm moet instoppen. Het lijkt wel alsof gij, in plaats van zestien, zestig waart."

Zoo gezegd, zoo gedaan. De fraaije krullen werden opgemaakt, glad spanden de zijden kousjes over de sierlijke enkels, de blanke armen glinsterden van juweelen en goud, de warme japon van merinos werd afgelegd, en vol gratie kwamen de sneeuwwitte schouders uit het blaauwe danskleedje te voorschijn, dat er niet frisscher of liever uitzag dan Ada zelve.

„Knapjes gedaan," riep Robbert, „dat japonnetje is om te stelen. Hoe gij het zult aanleggen om u in te bakeren, begrijp ik niet best; maar," zei de gedachtelooze jongen, „vrouwen schijnen van zulke dingen verstand te hebben. Als gij morgen verkouden zijt, zal er geen einde wezen aan het gemaal. Maar kijk, daar is de slee. Een juweel van een paard! Stuiven zal de sneeuw achter zijn hielen; overheerlijk! Wat denkt ge, zou het een gangetje gaan?"

Het bonten voetedek werd digt toegestopt, en Robbert

greep de teugels. Het vlugge dier zweefde langs den grond als een zwaluw over het water. Spoedig was de stad achter den rug. Schuttingen, huizen, boomen, alles scheen als bij tooverslag voorbij te snorren. Zij keuvelden en lachten, en een uur of anderhalf lang haalde Ada zich het hart op aan de snelle beweging en aan de frissche vrieslucht.

„Ik kan me niet begrijpen," zei Robbert, „hoe moeder in het hoofd kon krijgen mij te zeggen dat deze reis uw laatste wezen zou. Ik had het er juist op gezet vóór het einde van den winter op zijn minst een dozijn pretjes te houden in denzelfden trant als dit; en toen vader en moeder zoo oud waren als wij nu zijn, waren ze immers ook vrolijk? Nog hoor ik oom Tobias vertellen dat moeder in haar tijd een eerste schoonheid was, en dat de kindermeid in last had ons met lekkernijen zoet te houden tot zij thuis kwam van het bal. Elk zijn beurt; moet deze reis de laatste zijn, dan zullen wij het er dubbel goed van nemen. Wat zie ik? bibbert gij? Kom hier en kruip onder het dek; doe uw voile neer en berg uw hoofd aan mijn borst." Dit zeggende zette hij zijn paard nog sterker aan dan te voren, en zij snelden, snelden, snelden. Ada hield zich stil, en Robert, die aan niets dacht als aan spoed maken, liet haar geheel aan haar eigen mijmeringen over. Voort ging het, immer voort, alle andere sleden voorbij, totdat ten laatste het vurige dier, hijgend en met schuim overdekt, den togt had volbragt!

„Ziezoo, Ada, daar zijn wij er. Wel nu nog fraaijer, zij slaapt als een roos! Wil ik een grap met haar

hebben? Stil, ik zal haar zachtjes opnemen, met mantel en al, en dragen haar, zoo lang als zij is, in huis." Hij voegde de daad bij het woord, nam den ligten last voorzigtig in zijn armen, en, terwijl hij de zijkamer binnentrad waar de gasten ontvangen werden: „Pakt aan, meiskens," zei hij, „hier is Ada; zij is vast in slaap; ten minste zij doet alsof; wie van u lust heeft, mag het mummietje losrollen. Ik wed echter, gij zult haar minder uitgedroogd vinden dan de Egyptiesche plegen te zijn!" — Het vrolijk gezelschap verzamelde zich rond Robbert, en toen zij Ada's voile hadden weggeschoven, stonden allen sprakeloos van schrik. De arme Ada was doodgevroren! Het was werkelijk haar „laatste reis" geweest.

NIET VERZONNEN.

De laatste zonnestraal had opgehouden het venster te beschijnen, het venster van Klaartje van Gelder's zolderkamertje; en op dit oogenblik was Klaartje bezig het katoenen kleedje op te vouwen, waaraan zij den ganschen dag, sints vroeg in den morgen, had zitten pieken. Afgemat leunde zij met het voorhoofd tegen de ruiten, en onafgebroken staarde zij op het heerehuis aan de overzijde van de straat. Zij zag hoe een bediende, in gevolge den last zijner meesteres, de fraaije staatsiegordijnen openschoof. Met wat vorstelijke sier ligt de schoone mevrouw achterover in haar blaauw fluweelen leuningstoel! Hoe zacht valt het licht op het

gevlochten haar, op het koninklijk voorhoofd, op de donkere oogen! Die juweelen ring, wat staat hij fraai aan den wijsvinger der spitse blanke hand! Niets van al het schoons ontsnapte aan Klaartjes blik. Zoo min het kostbaar porselein als de schitterende harp in den hoek, of de keurige schilderijen. „Schoon, rijk, gelukkig getrouwd," zuchtte zij, en sloot onderwijl haar blinden, „zulk een leven moet een zaligheid zijn!"

Lusteloos en ziek van harte stond Klaartje den volgenden morgen op. Haar kamertje scheen nog kleiner, nog donkerder dan te voren. Haar werk zag er vervelender uit, en stond haar bitterder tegen, dan ooit. Zij wierp een blik op haar handen: ze waren spits en fijn, zoo goed als die van mevrouw aan den overkant; haar bruine haren versierden een voorhoofd even fraai gewelfd; het kleedje van goedkoope stof (duurder kon zij niet betalen) sloot rond een leest even net en welgevormd.

„Waarom," vroeg zij, als in opstand tegen haar lot, terwijl ongehoorzame tranen zich een weg baanden door de fraaije pinkers heen, „waarom draagt *zij* geen deel van *mijn* last, en waarom heb *ik* mijn deel niet van *haar* lust?"

Dwaze Klaartje!

Het is middernacht. De jonge mevrouw zit alleen in haar kamer, met losgevlochten haar, half ontkleed, de oogen bekreten. Kostbare juweelen en kleedingstukken liggen, ongeborgen, hier en ginds; haar kleine voet schuilt weg tusschen de vlokken van het donzig tapijt. Werwaarts men ook het oog laat weiden, overal rijkdom, weelde, overvloed: en te midden van dien

overvloed, een gebroken hart! Moest zij het niet beleven dat hij die eenmaal voor het kerkaltaar aan hare zijde stond, die eenmaal bij dat altaar zwoer dat hij haar „beschermen en liefhebben" zou, thans haar vervolgde met al de boosaardigheid van een doodelijken vijand? In geen enkel opzigt heeft zij aan trouw of pligt als zijne echtgenoot verzaakt; maar (en dit zal hij haar nooit vergeven!) zij is zijn meerdere in gaven en verstand; waar zij verschijnt en spreekt, is hij overschaduwd. Zijn geld, had hij gedacht, zou hem gezag en aanzien bij de menschen bezorgen; doch in dezelfde evenredigheid als hij zijn goud deed blinken, kwam zijne onnoozelheid aan het licht. Door wraakzucht verblind, ziet hij niet in dat wat hij aan laster omtrent haar en hare deugd in de wereld uitstrooit, geen minderen blaam op den zaaijer dan op zijn slagtoffer werpt. Hij staat voor niets. Alle middelen, ook de laaghartigste, zijn hem welkom ter bereiking van zijn oogmerk.

Kon hij het gedaan krijgen, hij zou haar berooven van hetgeen waaraan een vrouw meer dan aan al het andere, meer hangt dan aan het leven zelf: haar goede naam. Stond het aan hem, hij zou, overal waar zij den voet waagde te zetten, een grijns van verachting en spot zich rond aller mond doen plooijen; hij zou er een bende huurlingen op nahouden om met den vinger op haar te wijzen. Haar eigen schrijflessenaar heeft hij ten dien einde, in hare afwezigheid, geplunderd en bestolen; vertrouwelijke brieven, aan haar gerigt, heeft hij gelezen en vruchteloos herlezen; vruchteloos ja, en niettegenstaande hij voor God overtuigd is van haar

smettelooze onschuld. Ruwe woorden en die haar doen verbleeken, zoovaak hij den drempel zijner woning overschrijdt; eene behandeling, als ware zij een ondeugende knaap dien men bij een arm de kamer uitzet; tegenspraak en betoon van minachting in tegenwoordigheid van dienstboden; honend geglimlach, als rond de lippen van een boozen geest, in tegenwoordigheid van vrolijke gasten en als ten vrijbrief om den heiligen naam van Echtgenoot onder ligtzinnig gepraat te verguizen: zij heeft alles doorgestaan, de volle maat heeft hij haar toegemeten. Zoo groote trouweloosheid, zulk een schending van het heiligdom des huiselijken levens, wie kan er de wetenschap van verdragen? het geheim er van, wien kan het worden toevertrouwd? bij wien, waar ter wereld, in wiens oor, zou dat geheim veilig en welbewaard zijn als in het graf?... Deze was de zaligheid der jonge mevrouw in het heerehuis aan den overkant.

O, Klaartje, Klaartje, droog uw tranen af, uw ongehoorzame, uw jaloersche tranen! Weet gij niet van den eik en van het viooltje? Het vuur van den hemel daalt neder en splijt den trotschen boom ten dage zijner kracht en heerlijkheid. Onderwijl, onopgemerkt, veilig, beschut, leeft het bloempje zijn nederig leven en wasemt liefelijkheid.

EEN AVOND OP HET KERKHOF.

Een moeder had haar kindje ter aarde besteld. Vele moeders hebben hetzelfde gedaan; het is een alledaagsch geval. Tienduizenden van marmeren standbeeldjes zijn, even als de kleine Maria, en onder het storten van even heete tranen, in den loop der eeuwen naar het kerkhof gebragt.

Vrienden en bekenden vergezellen de lijkjes naar „de enge poort", en nemen daar afscheid. De moeder niet alzoo. Helaas! op de kinderkamer wordt een wiegje, aan de tafel een kleine gast gemist; in de kleerkast hangen, ongebruikt, jurkjes en kieltjes; er slingeren half afgedragen schoentjes, zigtbaar bestemd geweest voor vleezige kindervoetjes; op de bank in het voorhuis ligt, overkompleet, een kleine stroohoed; men ontmoet kinderspeelgoed in welks genot het bezitstertje zich verheugde; er is een schaar van kleine zusjes, allen in leven, en deze — men heeft ze lief. Niet zoo lief evenwel als de kleine doode. „Zij was de oudste:" geen moeder kan deze woorden lezen of zij peilt hun hoogte en breedte, hun lengte en diepte. Op de gansche wijde wereld is geen plekje haar zoo dierbaar als de kleine heuvel waaronder haar kind ligt begraven. 's Nachts, als de kille wind over de velden blaast, schreit en huivert zij bij de gedachte aan het kerkhof, en zij zou het ijskoude ligchaampje wel aan haar hart willen nemen om het als van ouds te koesteren. Zij weet even goe

als gij of ik, dat het zieltje tot zijn oorsprong teruggekeerd, dat het juweel uit de kas is weggenomen. En toch, want haar oog is door tranen beneveld en zij kan den hemel niet zien, toch zou zij zich een woning willen opslaan tegenover het kleine graf; toch zou zij voor geen geld ter wereld het denkbeeld laten varen, dat de doodslaap van haar kind slechts te rustiger wezen zou in de nabijheid der levende moeder.

Zoo dacht mijn arme Emma, toen zij haar meisje had verloren; en haar man, altoos even teder, liet haar een kluisje bouwen in de buurt van kleine Maria's graf. Iederen morgen, bij zonsopgang, als hij haar bij het kleine gedenkteeken aan het hoofdeneind vond gezeten, kransjes vlechtende van Maria's lievelingsbloemen, streek de ruwe doodgraver zich een traan uit het oog. Vreemdelingen die het kerkhof bezochten, bragten, als zij haar voorbijkwamen, den vinger aan den mond en liepen als op de teenen. Het waren teekenen van zwijgende deelneming.

Op zekeren avond gaf zij het verlangen te kennen het kerkhof te bezoeken nadat de hekken reeds gesloten waren. Zij zag er zoo treurig en ongelukkig uit, dat het wreed zou geweest zijn hare begeerte te wederstreven, en zoo maakten wij een soort van ingang door een gebroken eind rasterwerk heen. Wij waren met de graven en met hunne dooden alleen. De starren schenen en vonkelden, even vrolijk alsof de doffe oogen der moeder vertrouwend en met blijde verwachting naar den hemel hadden opgezien. Schuchtere vogeltjes verscholen zich onder de bladeren. De geur van duizend bloemen stroomde, op de avondkoelte gedragen,

ons te gemoet en voorbij. De aarde scheen te verzwinden, en het was of de geest, als een vogel in de kooi, tegen het traliewerk der gevangenis aanfladderde, en naar het oogenblik smachtte waarop hij de vleugels in ruimer kring zou kunnen uitslaan. Op Emma's gelaat lei een bovenaardsche uitdrukking die mij deed schrikken en mij tot mijzelve bragt. Zachtjes troonde ik haar weg van het graf, maar niets kon haar bewegen het kerkhof te verlaten. Haar wang zag zoo bleek als een sneeuwklokje; doch wij wandelden voort, steeds verder, tot wij aan een laag bankje kwamen onder de boomen. Zij liet het moede hoofd op mijn schouder zinken, en zwijgend zaten wij naast elkander.

Luister! Daar klinkt, te midden der doodsche stilte, een vriendelijke kinderstem. Zij roept, met duidelijk verstaanbare woorden: „moeder, moeder!" Emma sprong op van de bank, klemde mij aan haar hart, en staarde met geopenden mond in de rigting van waar het geluid kwam. Wij spraken geen van beiden; en ofschoon mijn geloof aan het bovennatuurlijke niet van de sterkste is, ik voelde mijne knieën knikken. Met bevenden vinger wees thans Emma naar de tegenovergestelde rigting van daareven. Het was geen zelfbedrog! Werkelijk straalde, door de duisternis heen, een kleine gedaante, in het wit gekleed, met uitgestrekte armpjes en golvende haren. „Moeder!" klonk het, „moeder, moeder!" Toen de gedaante naderbij kwam, stortte Emma met een doffen slag op den grond.

Het duurde langen tijd voor zij van den schok was bekomen; en toch, waarde lezeres, is de oplossing van het raadsel gansch eenvoudig. Haar jongste kind, stil

opgestaan en uit de kinderkamer ontsnapt, was aan het loopen gegaan, en had ons, met al de onbezorgdheid der jeugd, door de duistere paden van het kerkhof heen, al roepende gezocht.

Lieve onschuldige Mina! Alles wel bezien, was het toch een engeltje geweest dat op het kerkhof verscheen, een engeltje in het wit, met glinsterende haren, en met een serafijnengezigtje!

EEN ALLEENSPRAAK, ZONDAG'SMORGENS.

Hoe zou het zijn indien ik vanmorgen eens thuis bleef en niet naar de kerk ging? Ik heb een kleine vermaning van hoofdpijn, het is een heete dag zomerweer, en zich in zulk een warmte te kleeden is maar last.

Het zou wel zoo genoegelijk wezen hier te blijven, ongekleed, in deze koele kamer, als om de Augustuszon te tarten, en in de kerk te gaan zitten tusschen allerlei menschen in, en mogelijk naar een saaijen prediker te moeten luisteren, een prediker met niet meer klank in zijn stem dan een kindermeid zonder gehoor, die wiegeliedjes zit te neurien bij een half ingeslapen kind.

Kijk eens hier: een prettig boek om in te lezen, een kersversche courant, en mijn verleidelijke leuningstoel. O stellig, ik blijf thuis! Toch niet; ik ga naar de kerk. Thuisblijven is een slechte gewoonte. Ben ik naar de kerk geweest, dan voel ik mij altoos gelukkiger. Nooit kom ik thuis of ik wensch dat ik meer een heilige en minder een zondares mogt zijn. De kleine moeiten en zorgen van het dagelijksch leven ra-

ken op den achtergrond als men ze van den Kruisberg beschouwt. Wordt des grooten Lijders naam genoemd, dan krijgt men de tranen in de oogen bij de gedachte aan ieder overijld woord in den loop der week gesproken. Ja, zulke opwekkingen zijn noodig om de wereldwateren te keeren, die ons gedurende de vorige dagen maar al te zeer overstroomden. Geen prediker zoo onbeduidend, of hij zegt iets waars. Stamelt de afgezant, welnu, ik zal des te aandachtiger naar zijne Boodschap en naar zijnen Zender luisteren.

Is het gehoortje schamel, een reden te meer voor mij om niet weg te blijven. Ja, ik ga naar de kerk; naar de allemanskerk, waar de ambachtsman zich op zijn plaats gevoelt, waar hij niet, als op de straat, verlegen bloost al glijdt hem het kleed des overvloeds voorbij; waar, gelijk het betaamt, meesteres en dienstmaagd, uit eenerlei klei gevormd, te zamen nederknielen voor het aangezigt van God. Het gezangboek, daareven door den staatsman gebruikt, bevindt zich een oogenblik later tusschen de grove vingers van den knecht. Goddank! daar is toch één dag van de zeven, waarop de dienaar gevoelt: mijns meesters ziel en de mijne zijn Gode even dierbaar. Hoe betooverend werkt op het gemoed dat statige lied! Hoe diepen indruk maken de woorden des Levens! Hoe goed is het, den zondag te gedenken en dien te heiligen!

De kerk gaat uit; wij wandelen huiswaarts, nuchterder en krachtiger van geest dan toen wij gingen.

Onderwijl zegt de kleine meid die mijne hand vastheeft: „Tantelief, dat was een mooije preek; het leek wel een gezang!" — Bejaarder en bedaarder hoofden

zouden alligt moeite hebben gehad om zoo naauwkeurig uit te drukken dat de leeraar tevens dichter was.

EGBERTINE.

„Ik wou," zei mevrouw Bruyn, zuchtende, en terwijl zij achterover viel in haar kanapee, „ik wou om een lief ding dat ik het geheim magtig kon worden van zooveel geluk als er in al het doen en laten van dat vrouwtje doorstraalt! Die goede Egbertine, wat heeft ze in den laatsten tijd al niet te sloven en te draven gehad: meer dan noodig zou zijn om een half dozijn vrouwen doodaf te maken. En met dat al, zij blijft er uitzien als een roos; steeds een glimlach, altoos vrolijk. Niemand weet hoe ze er aan komt, maar zij is onberispelijk gekleed. Nooit breekt zij haar hoofd met hetgeen ik of een ander op haar mag te zeggen hebben. Ze vliegt van bloem tot bloem, als de bijen, en zuigt uit alles honig. Ik moet bekennen, het gaat mijn begrip te boven. Een van de dames Verburg kwam haar dezer dagen opzettelijk bezoeken om haar een nieuwtje te vertellen; een nieuwtje dat er op gemaakt was om haar in vuur en vlam te zetten. Maar, zoo waar ik leef, zij heeft de helft niet verstaan van hetgeen Verburgje haar vertelde; of zoo zij het verstond, zij bleef er doodkalm onder. Overal en met alles is zij tevreden; en ik, ik verveel mij dood, waar ik ga of sta!"

Akkoord, mevrouw Bruyn. Egbertine's liedje is het liedje van den dichter: „In mijzelven heb ik zout!"

Uw oog, mevrouw, heeft zijns gelijke niet als er een cachemiren shawl moet worden gekocht, of een juweelen speld, of schreeuwend dure Brabantsche kant. Gij doorziet wat partij, voor het opknappen en vernieuwen van uw ameublement, er te trekken is van een meubelmaker die zijne zaken aan kant doet. Gij zijt vertrouwd met de nieuwste veranderingen in de kleeding der dames. Gij weet op een prik welke lieden al dan niet tot „de eerste societeit" behooren, en hoe gij dienovereenkomstig uwe glimlachjes en dienaressen hebt in te rigten. Gij verstaat de kunst om „het kantoorvolkje" op een afstand te houden. Nooit tast gij mis in de keuze der kleuren van uw linten en japonnen. Men bragt u groot met het oog op „eene goede positie in de maatschappij," en gij hebt uwe bestemming bereikt.

Egbertine daarentegen, de gelukkige, leeft in een wereld die zij zichzelve heeft geschapen. Zij bevolkt die wereld overeenkomstig haar eigen smaak. Zij heeft zonnestralen en regenbogen voor het bestellen. Zij is arm, doch rijk. „In zichzelve heeft zij zout!" Een wolk met een zilveren rand, een koeltje uit het zuiden, een vonkelend starrebeeld, het tooverachtig licht der maan, de rimpeling van een golf, een kinderliedje, het zingen van een vogel, een bedauwde bloemkelk: ziedaar de schatten van Egbertine's *corbeille de noce*, haar bruidschat.

Helaas, mijn lieve mevrouw Bruyn, sloot gij wel ooit het oog, vermoeid van den schitterenden glans der wereld, om des te beter te luisteren naar de stemmen der geesten in de lucht? Vergezelden wel ooit op uw pad u de bewoners van hooger sfeeren? Hadt gij wel

ooit ooren voor die toonen waarvoor de groote hoop ze niet heeft? Viel wel ooit van uwentwege aan bard of harpenaar een enkele traan, een zalige traan van weelde of deernis ten deel? Ik vrees, woorden als deze hebben niet veel zin voor iemand als gij:

Drie fooitjes voor één hebt gij, schipper, verdiend;
Ik bid u, maak geen komplimenten, mijn vriend;
Ik was niet alléén op het water.
Twee geesten, al slaat gij de handen ineen,
Die voeren met mij naar den overkant heen;
Drie waren wij, drie op het water.

Ga, blijde Egbertine, ga zoo voort! Alchimisten zijn er in onze dagen niet meer: toch zijt gij een goudmaakstertje, en uit slijk. Het heilig vuur op uw altaar gaat nimmermeer uit. Uw poolster weet van geen verschieten. Gij verstaat geen grieksch; toch moogt gij zingen van „Eureka," van „Ik heb gevonden!"

OP DEN HUIZE STERKENBURG.

„Beste vader, dat stadsleven maakt mij waarlijk ziek! Altoos muren, altoos keijen, altoos kalk en pleister. Wat ik u bidden mag, heb medelijden met mij, en jaag mij uw huis uit naar de boschen, waar ik de vogeltjes kan hooren zingen, en waar ik een kijkje krijgen kan van de blaauwe lucht en van de groene velden."

„Ik kan u zoo moeijelijk missen, Lydia," zei de oude heer Bronkhorst.

„Wie zou, als gij voortwaart, mijn gezwollen voet bakeren? en wie zou de vliegen wegjagen, als ik bezig ben mijn dutje te doen? en wie zou mij mijn wandelstok aangeven? en op wiens arm zou ik leunen onder het gaan? en wie zou mij na het ontbijt de courant voorlezen, met advertenties en al? En, lief kind, wat zouden al de heeren beginnen, wier hart gij gestolen hebt?"

„Toe, laat haar trekken," pleitte oude trouwe tante Koosje. „Ik zal u wel oppassen. Laat zij buiten blijven, zoo lang tot zij er genoeg van heeft; en wat de verliefde heeren betreft, die mogen zien hoe zij het zonder haar stellen."

„Vrouw," zei Hein Kesse, een heereboer, bezig met een aanzienlijken voorraad rijstebrij te verslinden, „ik heb een brief ontvangen van neef Bronkhorst; hij vraagt belet voor zijn dochter, die lust heeft een beetje bij ons te komen logeren."

„Ik kan haar niet hebben," was het knorrig antwoord der echtgenoot. „Die stadsdames met haar dunne schoentjes en haar fraaije manieren, met haar sleepjaponnen en haar wijde mouwen, ik kan ze niet uitstaan. Zij zal mij vervelen met haar voornaamheid. Wat hebt gij geantwoord?"

„Ik heb hem geschreven dat wij haar wachten zullen," zei neef Hein, terwijl hij met eenige plegtigheid, als om aan alle verdere tegenspraak een einde te maken, zijn bord wegschoof.

Nicht Jans, de heereboersche, slaakte een diepen zucht en scheen zich slagtoffer te gevoelen van hui-

selijke tirannij. Zij was een zenuwachtige, ongedurige, besluitelooze vrouw, zonder veel hart voor huis of hof, dagelijks op sterven na dood, tengevolge van allerlei ongeneeselijke kwalen; zij was veeleischend, knorrig, dreinerig, en maakte de gansche wereld om haar heen even ongelukkig als zijzelve was. Haar man schikte zich in zijn lot met de kalmte van een wijsgeer; ieder zonnestraaltje was er één, dacht hij, en hij liet niet na alle straaltjes van dien aard, onder welke nichtje Lydia tot de lieflijkste behoorde, dankbaar op te vangen. Zijn hart was tot liefhebben geschapen, en zijne opgeruimdheid was zichzelve tot belooning. Zijn beide zoonen, Jakob en Willem, waren hun eigen gouverneurs geweest; een forsch, weldenkend, ondernemend slag van landbouwers, ganschelijk onwetend omtrent het nieuwste model van lage stropdassen met slippen, en in volkomen duisternis gezeten ten aanzien van de meest nieuwmodiesche snede van rokken en pantalons; ervarener in den hooibouw dan in grieksch of latijn, en zich tevreden stellende met de landelijke schoonheden en haar gezigtjes, zondags in de dorpskerk. De huiskamer was hun studeervertrek, aangezien de moeder zich niet verkoos te belasten met het schoonhouden van meer dan één lokaal. De zijkamer werd dan ook overgelaten aan haar lot (groene valgordijnen van papier, en kersehouten stoelen met gevlochten zittingen), met uitzondering van enkele feestelijke gelegenheden, Kermis- of Nieuwjaarsdag, als de vader er op stond dat de spinnewebben uit hunne hoeken verdreven, en aan het volle daglicht de toegang wierd vergund.

Willem en Jakob waren bezig met het hooi, in het

veld tegenover het huis, toen Lydia met de diligence kwam aangereden. Zij waren besloten zich zoo weinig mogelijk met het steedsche nichtje te bemoeijen, en hadden ten dien einde een volledige wapenrusting van ongenaakbaarheid aangetogen. Luchtig en vlug sprong Lydia uit den wagen, en Willem, de ondernemendste der twee, trad toe om haar te verwelkomen. Het was niet mogelijk koel te blijven bij haar vrolijken goedhartigen glimlach, niet mogelijk het snoepige handje, dat zij naar zijn breede vuist uitstak, niet aan te nemen. Willems terughoudendheid smolt als sneeuw voor den zonneschijn van haar oogopslag; hij dacht: „zulk een lief meisje had hij van zijn leven nooit meer gezien," en voor het eerst wanhoopte hij aan zijn talent om „indruk te maken." Nicht Jans, als had zij maagpijn, vertrok den mond tot een onvriendelijken glimlach; doch Lydia, geenszins uit het veld geslagen, maakte zich een plaatsje op de bank voor het huis en plukte een groot kastanjeblad tot waaijer. „Hoe overheerlijk is het hier!" riep zij, terwijl de beweging van het blad haar fraaije krullen zachtjes aan het wuiven bragt. „Hoe allerliefst kronkelt dat beekje daar ginder! en wat een prachtige kastanjeboom! en kijk, is dat neef Hein niet, die met den hooiwagen de laan komt oprijden? Ik zit dolgraag boven op het hooi!" Meteen wipte zij op en snelde neef Kesse te gemoet. Willem keek haar na met stomme verbazing, en toen hij zag hoe zijn vader haar kuste, speet het hem dat hij zijns vaders jaren niet had. De oude heer was regt in zijn nopjes, en zelfs het gelaat zijner ega klaarde op toen Lydia zich aanbood om thee te schenken en het ge-

zelschap te bedienen. Den volgenden morgen stond zij met de leeuwrikken op en had in een ommezien een schetsje gereed van den prachtigen kastanjeboom, had een wilde rozestruik herschapen in eene eerepoort voor de huisdeur, en hare weetgierigheid bevredigd omtrent de inrigting der gansche hoeve, met inbegrip van de pronkkamer.

Toen de vader vermoeid thuis kwam, tegen etenstijd, reikte Lydia hem een glas overheerlijke melk, bragt hem een kom met frisch water om zich wat op te knappen, en troonde hem vervolgens met zich mede naar gemeld pronkvertrek. Wat ommekeer! De stijve gordijnen van groen papier waren verdwenen, en in hunne plaats plooide zich hagelwit neteldoek langs en voor de ruiten. Een vaas vol bloemen, in het wild gegroeid maar met den meesten smaak tot een ruiker vereenigd, stond op de tafel. Een afschuwelijke schilderij, voorstellende den Tijd met zeis en zandlooper, was behendig verborgen achter een overhangende lijst van frisch klimop. De ramen stonden opgeschoven, en met ieder luchtje kwam een stroom geuren van veld en tuin het vertrek bewierooken. Doch wat het liefelijkst was van allen, nicht Jans zat met haar breiwerk aan de tafel, en waarlijk, daar scheen om de hoekjes van haar mond iets te spelen van den ouden glimlach uit de dagen van haar jeugd, haar jongemeisjestijd!

„Ik wou dat wij u altoos hier konden houden," zei neef Hein, en lei zijn bruine hand op haar blank voorhoofd. „Gij lijkt zelf wel een zonnestraaltje!"

„Nooit van mijn leven," zei nicht Jans, „zal ik

weer kwaadspreken van de menschen uit de stad; ik zal er alleen van zeggen, dat er sommigen onder zijn, die aan ons nichtje een voorbeeld mogten nemen."

Als bij tooverslag vlogen de dagen om; dan hier, dan daar, overal was Lydia. Zij scheen te zweven langs den grond als een zwaluw over het water. Nu eens zag men haar naast den ouden heer in het veld, met een houten hark gewapend; dan weder naast Willem in den stal, het paard helpende optuigen; een anderen keer in den tuin, bloemen in orde brengende; wederom een anderen keer in de keuken, bezig met een lekker schoteltje klaar te maken. Nicht Jans vergat dat zij op sterven na dood was; de zoons vonden het nergens prettiger dan in huis; en Lydia betuigde een onbepaalde ingenomenheid met alles wat op de hoeve betrekking had, de gespikkelde kippen incluis. Intusschen waren de heeren aanbidders in de stad wanhopig over haar lang uitblijven; en een hunner, ondernemender dan de anderen, besloot de proef te nemen of welligt Lydia's hart gemakkelijker te treffen zou zijn op het land dan in de stad. Slim van u overlegd, vriend Gustaaf! Daar ginder, op het land, daar stonden hekken, waar de jonge dame overheen moest worden geholpen; daar waren schaduwrijke boschjes, boschjes die moesten worden doorzocht om de verlangde bloemen te vinden; daar vielen zonsondergangen voor, zooals men ze in de stad niet beleeft; daar schenen onbetaalbare lichtemanen. Ook begon mejufvrouw Lydia van oordeel te zijn, dat Gustaaf „ontzaggelijk aangekomen" was op het land, en dat het van hare zijde eenigzins belagchelijk zou wezen „op den huize Sterken-

burg," midden in de vrije natuur, de volle gestrengheid te handhaven der steedsche manieren. Uit welken hoek de wind woei, dit had hij, beweerde neef Hein, „gaauw genoeg in de gaten;" doch hij beweerde het alleen ten overstaan van zichzelven, en hield wijselijk den mond. En toen Gustaaf, trotsch en gelukkig, met hun nichtje huiswaarts keerde, waren Willem en Jakob eerlijk genoeg om te bekennen, dat ook onder een stadshemel en in kunstmatige stadslucht bijwijlen regt flinke menschen opgroeijen. Flink, en met warme harten.

GEEN MOEDER.

Kleine Bella was moederloos. Slank was zij, en lief en tenger als het lelietje van den dale, haar beeld. Gaf zij u haar kleine hand te drukken, gij dacht niet anders of dat handje zou smelten in de uwe. Zij had groote, donkere oogen, oogen met diepe gronden, wier diepte gij met al uw doordringendheid niet ligt zoudt hebben gepeild. Bleek stond haar wang, erg bleek, behalve wanneer de eene of andere heftige aandoening die overtoog met een voorbijgaanden blos; zelfs de blik van een Engel, zoo rein was haar edel voorhoofd, zou daar geen smetje hebben bespeurd; als een nederkomende sneeuwvlok zoo zacht, zoo zonder gedruisch, was haar voetstap; haar stem was zoet en stil als de wegstervende zangtoon van het vogeltje dat zich gereed maakt, bij het vallen van den avond, het kopje te bergen onder de donzige vleugels.

Hoog en breed en prachtig gemeubeld was het huis, waarin Arabella haar dagen sleet. Het was niet zonder eenigen schroom dat de bezoeker den voet waagde te zetten op de frissche kleurige bloemen in de vakken van het mollig tapijt. Geen valsch kruislicht bedierf u het genot der kostbare schilderijen aan den wand, stukken van oude meesters. Kunstgevoel verdeelde in de vertrekken licht en schaduw. Fraaije groepen in marmer, door den beeldhouwer als onder hooger ingeving uit kille blokken van sluimerend steen in levende wezens omgevormd, gloeiden van den rozerooden gloed door de zijden gordijnen weergekaatst. Onderdanige bedienden schoven door het huis, in en uit, meer dan zij liepen, als rieden zij bij instinkt het onuitgesproken verlangen hunner meesteres.

Arabella, zei ik, had geen moeder. Evenwel, er bestond een vrouw van de groote wereld, schoon en schitterend, van wier sierlijke lippen, van wier donkere oogen, van wier bevallige vormen, Bella's gestalte en gelaat en uitdrukking als het sprekend afgietsel waren. Dichters, kunstenaars, beeldhouwers, elk had op zijne beurt de gaven harer schoonheid gehuldigd, in versmaat, op doek, in marmer. De natuur had geen kosten gespaard, had al hare krachten ingespannen, om deze vrouw te maken tot een pronkjuweel van haar geslacht. Slechts had diezelfde natuur verzuimd op ééne bijkomende omstandigheid acht te geven — mevrouw Arabella, de moeder, had geen ziel.

Niet dat zij verzuimde haar dochtertje te kleeden met het kosbaarste en smaakvolste wat winkel of fabriek opleverde; niet dat *mademoiselle Jeannette*, de

fransche kamenier, één lokje van kleine Bella's haren anders mogt schikken als de moeder had geboden; niet dat de ruime kinderkamer, op de bovenverdieping, niet sierlijk was opgemaakt of geen overvloed van speelgoed bevatte, veel meer dan waar het kind zich om bekreunde; niet dat moeders kleed van ruischende zijde, eenmaal iedere week, anders als met vorstelijke statigheid de kinderkamer kwam binnengezweefd, om te zien of de miniatuur-kleerkas der kleine meesteres wel behoorlijk was gevuld, of gapingen vertoonde, of nieuwe aankoopen noodig maakte, of naar den eisch in orde werd gehouden door de keurige fransche kamenier. Geenszins. En toch, zooals ik zei, kleine Arabella had geen moeder.

Sla haar gade, terwijl zij daarginder bij het venster der kinderkamer staat en met haar kleine hand de fraai gekapte haren meedoogeloos uit de krul trekt. Haar groote oogen vonkelen; een vurig rood dekt haar wang; straks weder ziet zij doodsbleek. Daar hijgt zij, daar brengt zij de hand aan de borst. Wat is er gaande? Het is zonsondergang; het purperen Westen vertoont één enkele zee van gesmolten goud. Elke lichtende streep doet kleine Bella's boezem van vreemde aandoening trillen. Schier geen adem durft zij halen als zij den gloed ziet afnemen, verflaauwen, en eindelijk wegsterven. Daar verdwijnt de laatste lichtstreep achter de heuvels, en de zachte graauwe schemering kruipt over het landschap heen. Als de duisternis toeneemt, schiet als met éénen sprong de blinkende Avondster aan den hemel te voorschijn. Vraag niet aan het kind waarom heete tranen hare wangen bevochtigen, en stroomen, stroomen, stroo-

men; vraag haar niet waarom zij vreest dat de schrille stem van *mademoiselle Jeannette* een einde zal komen maken aan hare verrukking. Zij kan het u niet zeggen; zij weet het niet. Alleenlijk, zij zou opwaarts willen stijgen; opwaarts als de vogelen, opwaarts als een engel in blinkend gewaad! Een kindermeid in vroeger dagen heeft haar verhaald „dat er een God is." Zij zou willen weten of Hij het is, die maakt dat de Avondster nooit op de aarde valt. Zij zou willen weten hoe groot de afstand is tusschen hier en den hemel, en of ook zij eenmaal zal wezen „een engel in blinkend gewaad." Zij zou, want haar hart is vol, zij zou willen bidden, indien zij maar kon. Maar ach, arme lieve kleine Bella daar zij is, zij heeft geen moeder!

BARBARA'S VADER.

„Wees voorzigtig, lieve vader," zei Barbara, en zij streek des ouden mans grijze haren glad met haar hand, en gaf hem een klein mandje om in de zijne te houden. „Pas op uzelven bij het oversteken! gij zijt zoo hardhoorig, en de straten zijn zoo vol menschen. Kunt gij niet nog een oogenblik wachten, tot ik met mijn werk gereed ben?"

„Geen nood", zei de oude man en kreeg zijn wandelstok uit een hoek van het vertrek. „Voor gij nog regt weet of ik het huis uitben, ben ik alweer terug. Heel ver zullen mijn oude beenen mij niet dragen. Ik behoef niet te wachten tot mijn werk gereed is; ik ben klaar. Nog een korten tijd, en mijn aarden bedstede,

vijf voet lang en twee breed, zal in orde zijn. Weet gij iemand in het land te bedenken, al is hij nog zoo rijk, die het bij slot van rekening ruimer hebben zal?"

Een geloop, een gerij, een gèdrang, een gedruisch zonder einde; rijtuigen en kruiwagens, karren en omnibussen, honden en kinderen, dames en burgermeisjes, leerknapen en meesters, ieder rept zich, ieder maakt jagt, ieder spoedt zich voort, niet minder haastig of overijld, dan indien zij een wissel gingen ontvangen op het Leven, en de termijn van uitbetaling met ieder oogenblik verstreken kon zijn. Elk past op nommer Een; niemand is bij uitstek bekommerd om het lot der voorbijgangers, indien slechts zijn eigen regten niet worden verkort. De dames met haar veelverwige japonnen zien er regt vrolijk uit; de wangen der kinderen, bleek van het stoken in de bedompte schoolvertrekken, zijn overdekt met een glanzigen blos, en haar kleine eigenaars, blij dat zij voor een tijd uit de gevangenis zijn verlost, beproeven met zoodanig geweld de kracht hunner longen, dat zij u de doofheid van Barbara's vader doen benijden. Antje, het modemaakstertje dat altoos harder werkt dan zij kan, blikt hopeloos en verlaten, onder haar schamel hoedje door, op het levend panorama om haar heen. Langzamerhand is zij gewend geraakt aan straten en keijen en Babelsche spraakverwarring; evenzoo aan haar pijn in de zijde, aan haar moegestaarde oogen, en aan het drukkend gewigt op haar hart. Zij keert, neen sleept zich huiswaart; het werk aan den winkel is afgeloopen. Haar „thuis" is een donker zolderkamertje; haar uitzigt, een

hemelsblaauwe streep boven de straat waarin zij woont. Onder het gaan wordt zij door een grasscheut, die zich een weg heeft weten te banen tusschen de reten der keijen door, herinnerd aan de dagen harer jeugd, aan welriekende hooivelden, aan een zonnige weide, aan een statig bosch; en het benieuwt haar of de wilde rozen nog altijd staan te bloeijen op het geliefkoosd plekje; en of de kleine beek, waarin zij als kind zoo gaarne mogt plassen, nog altoos even vriendelijk kabbelt en keuvelt als voorheen; en of het mos op de rotsen, zooals zij had gehoopt, aan het bloeijen is gegaan; en of de wind voortgaat met concert te geven tusschen de bladeren en in de toppen van het hoog geboomte; en of de goudkleurige wolken nog altoos iederen avond, bij zonsondergang, het voorhoofd der bergen als met een aureool omgeven; en of het kleine meer er nog is, waarop de maan, als op een blad verzilverd papier, zoo vriendelijk plag te schijnen; en of haar vader nog altoos onder de kamperfoeliestruik zit, aan de voordeur, om het avondkoeltje te laten waaijen langs de kloppende slapen en door de grijze haren; en of haar broertje en haar zusje, onder den grooten boom, nog altoos, gelijk voorheen, theeserviesjes zitten te vervaardigen uit afgevallen eikels....

Een geloop, een gerij, een gedrang, een gedruisch zonder eind — daar gaan zij! En het kleine modemaakstertje slaat den hoek van de straat om, en verdwijnt onder de woelige schare.

Een gil, een schreeuw! de arme oude man, daar

ligt hij onder de hoeven van het paard! Zijn grijze haren slepen langs de straat. Met het weinigje kracht dat hem nog ten dienste staat, worstelt hij en strijdt voor het overschot zijner dagen. De koetsier „kon het niet helpen." Niemand in onzen tijd schijnt ooit iets te kunnen „helpen." Weshalve de voerman, toen hij van den bok afklom, vloekte van verontwaardiging, den ouden man, bestoven en bebloed als hij was, van de groote naar de kleine steenen trok, den hoogen zetel weder besteeg, klapte met de zweep, en den hemel dankte „dat het maar een oude bedelaar was, om wien niemand zich bekreunde." De jonge dokter, wiens bordje dien eigen morgen voor het eerst was aangespijkerd, stak zijn hoofd uit het raam, bekeek het geval *à vol d'oiseau*, zuchtte, en terwijl hij zijn sigaar, die intusschen was uitgegaan, weder aanstak, maakte hij de opmerking dat ongelukken tegenwoordig alleen aan zulke menschen schenen te overkomen, van wie geen duit te halen was. Hij oordeelde dat de zaak buiten den kring zijner bemoeijingen was gelegen; er stond wel een bordje aan zijn deur, en hij vischte wel naar patienten, maar niet naar katvisch. Hij verlangde goudvisschen.

PINKSTERBLOEMPJE.

„Ik zou toch wel eens willen weten wie God gemaakt heeft! Wie zou het gedaan hebben? Moeder weet het niet, zegt ze. Ik dacht dat moeder alles wist.

De dominee weet het ook niet, want ik heb het hem zelf gevraagd. Zouden de Engelen het weten? Het benieuwt mij, als ik in den hemel zal zijn gekomen, of ik het dan weten zal?"

Engel van een Ada! Wij noemden haar pinksterbloempje, want zij was een voorjaarskind, in Mei geboren. Als men haar onder den lindeboom zag staan, het oog gerigt op den blaauwen hemel hoog boven haar, terwijl het zonlicht haar gouden lokken bescheen en haar hoofdje als verheerlijkt werd door den gloed die het omgaf, leek zij een wezen uit hooger sfeer. Gij zoudt haar hebben liefgehad, niet omdat zij er zoo nadenkend en tegelijk zoo lief en vriendelijk uitzag, niet omdat haar gang zoo luchtig was als de tred eener hinde, of omdat haar lijfje zoo uitnemend fraai was gevormd, maar omdat zij, met een hart vol liefde, aan al de werken des Heeren hing. Niets van hetgeen God gemaakt heeft was haar onverschillig. Eens op een keer zwierf ik met haar door het bosch. Stuk voor stuk had zij al haar lievelingsbloemen geplukt en bijeen verzameld: het waren de tengerste en de fijnste die men bedenken kon; de lucht was als verzadigd van toonen en muziek; heerlijke geuren wiegden zich op den adem van het koeltje; de zingende vogels genoten; doch meer dan wij genoten zij niet. Kleine Ada hield stil; haar groote oogen schoten vol zalige tranen, en: „Fanny," zei ze, terwijl zij haar kleinen schat van mos en bloemen en groen voor mijne voeten uitstortte, „Fanny, mag ik eens bidden?"

Zij wist dat het God was wiens hand deze duizend schoonheden en genietingen over ons had uitgestort en

gestrooid, en het was haar eene behoefte Hem er voor te danken. Engel van een Ada, de dagen zijn voorbij dat het geluid van haar lieve stem ons verkwikte; zij zijn geweest en keeren nimmer terug!

Een zerkjen op het kerkhof meer,
Een zieltje naar den hemel weer.

VROUWETRANEN.

„Een traan op de wang van een meisje dat liefheeft, gelijkt een roos met een daauwdrop; op de wang eener vrouw, is diezelfde traan een droppel vergif in den levenskelk haars eehtgenoots."

Uit welken hoek waait deze wind? gewis niet uit dien der onbaatzuchtigheid. „Een droppel vergif in den levenskelk van den echtgenoot:" inderdaad, dit klinkt niet kwalijk, en de schrijver die dit gevoelen voorstaat (bijzonder treffend is zijne tegenoverstelling van „een traan op de wang van een meisje" en „een traan op de wang eener vrouw") moet een uitnemend echtgenoot zijn geweest. Derhalve is het schreijen voortaan aan de gehuwde vrouwen verboden? Zeer aangenaam zal deze tijding klinken in de ooren van vaders: zij zullen niet meer, gelijk voorheen, te zorgen hebben dat zich onder het uitzet hunner dochters vierentwintig zakdoekjes bevinden, van drie gulden het stuk. De lieve meisjes zouden er, eenmaal gehuwd, toch geen dienst van hebben. Getrouwde-vrouwen-tranen zijn elk „een

droppel vergif." Vraagt, jonge dames, vraagt mij niet wat gij zult aanvangen nadat deze bron zal zijn gestopt, of achter welke nieuwe borstwering, bij gebrek van waterlanders, gij u verschuilen zult. Gij hebt met deze wetenschap niet van doen; evenmin als met deze: of gij werkelijk reden zult hebben om te glimlagchen, al dan niet. Één ding staat vast: gij moogt niet schreijen. Praat mij niet van pijn in den rug, van pijn in de zijde, van pijn in het hoofd, van hartkloppingen, van kwalijk trekkende schoorsteenen, van oude jassen, of van jonge kinderen. Glimlach! Aldus behaagt het uwen man; het streelt zijne ijdelheid. Hij moge een Nero of een Titus zijn, hij wil beschouwd worden als de bron en oorsprong van uw geluk. Uwe gedachten mogen zich volgens hem met niets anders bezig houden als met zijn persoon: derhalve, iedere traan van u is een zwijgend verwijt aan zijn adres. En daarenboven, dwaze pruilster daar gij zijt! waar in 's hemelsnaam zoudt gij om schreijen? Zijt gij niet gehu-hu-hu-huwd? Hebt gij niet een ma-a-an? Is dat niet de hoogste prijs uit de loterij? het hoogste toppunt van vrouwelijke eerzucht? Hooger is er niet, gij zijt „boven Jan," en hebt voortaan het doel van uw bestaan bereikt. Hier, hier is het stuk uitgespeeld, het laatste bedrijf is vertoond, u blijft alleen nog over te gaan rusten op uwe lauweren, en het overschot uwer dagen te besteden — waarmede? met te doen uw best — waartoe? om te zijn dankbaar — waarvoor? hiervoor dat gij de wettige huisvrouw zijt van den heer Gijs van Ommeren. Wilt gij wel eens dadelijk glimlagchen, onnoozele daar gij zijt!

EEN HEER OP KAMERS.

Mijnheer. Mag ik nú ook weten, Naatje, waarom ter wereld ik veroordeeld ben een uur lang op mijn ontbijt te zitten wachten?

De meid. De bakker is er heusch nog niet geweest, mijnheer, en wij hebben geen brood in huis.

Mijnheer. Geen brood in huis! Heb ik u niet wel honderdmaal gezegd dat ik mij niet met de huishouding verkies te bemoeijen? Geen brood! Nu, breng mij dan maar een geroosterd sneedje of wat.

Me dunkt, ik zie hem zitten! Kamerjapon: slonzig; baard: twee dagen oud; boordjes: in een afgezakten toestand; een gezigt als een oorworm; de ellebogen door de mouwen; geen heel paar kousen, geen toonbare pantoffels, en — geen geroosterd brood! Arme man. Zoudt gij niet denken dat het hart mij bij dit schouwspel breekt? Hij die geen vrouw had om het hem uit te leggen, hoe kon hij weten of geacht worden te weten dat „brood" een noodzakelijk vereischte is tot het vervaardigen van „een geroosterd sneedje of wat?"

Ellebogen en hielen, alles komt door bij ongetrouwde heeren; de kies van verstand alleen niet. Men moet zeer onbarmhartig wezen om zich ten hunnen koste vrolijk te maken. Wat mij aangaat, hun lot schijnt mij ten hoogste beklagenswaardig. Het mankeert hun niet zoozeer aan geroosterd brood als aan een vrouw.

Het geroosterd brood zal wel schikken, en goed smaken ook. Doch, op mijn woord, de goede sukkels weten zelf niet, de helft van den tijd, waar hun de schoen wringt. Zij ondervinden een onbestemd gevoel van wanbehagen; zij kunnen u niet zeggen hoe of wat. Altoos liggen hunne kleederen voor de hand, behalve op het oogenblik dat zij ze noodig hebben. Hun lakensch goed is een prooi der motten. De waschvrouw vernielt al hun flanel (uitgekookt wordt het, bij wijze van zeevisch, in een koperen ketel), laat hun zondagsche boordjes zengen, en strijkt de knoopjes hunner overhemden aan stuk. Nooit vormen hun kousen een stel, en zoo gij hun laarzen uittrokt, gij zoudt vreemd staan te kijken. Zij dragen hun dassen ongezoomd; steken zij den arm in hunne roksmouwen, zij blijven met de vingers in een getarnde voering verward. Slag op slag verliezen zij hun beurs; en geen wonder, want in hun zakken schijnt de zon, door de gaatjes heen. Aanmerk hunne handschoenen: geen vingertop die niet gaapt. Ten gevolge van onophoudelijk verhuizen is meer dan de helft van hun inboedeltje zoek geraakt. De meid van beneden beduimelt al hun fraaiste boeken, verbruikt het grootste gedeelte van hun Eau de Cologne, en maakt zich de behandeling eigen van hunne haarborstels en tandeschuijers. De rekeningen van den kleermaker zijn het eenige, dat zij aanstonds boven brengt; al het andere, brieven, pakjes, boodschappen, houdt zij een week lang in de keuken onder hare bewaring.

Arme stumpers! Zoo menigmaal een getrouwd man onder hunne oogen met vrouw en kinderen langs de straat stapt, stapt als Kantekleer in het gezelschap van

hen en kiekens, gevoelen zij zich nul in cijfer! Zelf een vrouw vragen durven zij niet: zij mogt eens „neen" zeggen. Is hunne ellende niet gansch zeer onuitsprekelijk groot?

BUURMANS KAARS.

„Reken niet te veel op het licht van anderen, maar steek uw eigen kaarsje op."

Uw eigen kaarsje? Gij zult wel wijzer wezen! Of is het u onverschillig hetzij gij de mode volgt of niet? Om een voorbeeld te noemen: gij wordt 's morgens wakker, en, met u, ontwaakt de vaste overtuiging dat gindsche intkoker de wieg is van uw tot hiertoe sluimerend talent als schrijver. Nu dan, neem het jongste werk van een veelgelezen auteur ter hand; lees zijne, of zoo de auteur een vrouw is, lees hare stukken, aandachtig over; houd aanteekening van hunne eigenaardigheden en fraaije wendingen, en kopieer uw model met de grootst mogelijke getrouwheid. Lust het u, zoo kaap gansche volzinnen, doch draag zorg dat gij de woorden een weinig verschikt. Laat al uwe peetekinderen, helden en heldinnen, boven hetzelfde doopvont en met hetzelfde doopwater gedoopt worden; wees grappig, wees sentimenteel, wees hartstogtelijk, of kalm, of een weinig lang van stof, al naar mate van het veelgelezen voorbeeld. Welligt verwondert het u dat stukken die zich zoo gemakkelijk, zoo vloeijend

laten lezen, desniettemin en bij slot van rekening zoo moeijelijk na te maken zijn; doch schrijf maar toe, en draag alleen hiervoor zorg, dat de schrijver dien gij plundert hier en ginds een steek onder water van u bekomt. Dit is een geschikt middel om zand te strooijen in de oogen uwer lezers.

Niemand, zooals vanzelf spreekt, begrijpt het fijne van de zaak; niemand denkt aan den struisvogel die zich onopgemerkt waant, wijl hij den kop in het zand gedoken houdt. Niemand steekt den draak met uw gesloof; niemand roept: „wacht u voor den namaak!" Niemand ook laat er zich over uit, dat gij zoo zonder het te willen zulk eene welverdiende hulde aan uw model hebt gebragt.

Aarzelt gij onder welken aangenomen naam gij schrijven zult, zoo weet dat in zake van schrijversnamen de *alliteratie* tegenwoordig bijzonder in den smaak valt. Zooals daar zijn: Alida Asterstruik, Daatje Dahlia, Gerrit Geranium, Klaartje Klimop, Machteld Maagdelief, Pieter Paardebloem, en diergelijke.

Heeft iemand de onbeschaamdheid u voor een letterkundigen zeeschuimer uit te maken, zoo verdraag deze beleediging niet. Toon u een egel, zet uw stekels op, en houd vol dat gij slagtoffer zijt eener laaghartige aantijging; noem uzelven een schipper die voor eigen rekening vaart, zeg dat gij nooit elders als in uw eigen wateren kruist, en dat gij u schamen zoudt onder een andermans vlag te zeilen. Er is niets waarmede men het verder in de wereld brengt, dan een stalen voorhoofd.

Deze, mijn lieve man, deze en geen andere is de

ware manier. Alleen werkezels van beroep branden hun eigen kaarsen, en er wordt vrij wat hoofdbrekens vereischt om zulke kaarsen brandende te houden. Eindeloos is het gedans, is het gegons, is het gepiep der muggen die er zich omheen bewegen. Gij, wees verstandig, laat aan anderen de zorg voor het kaarsje over, en vergenoeg u met er rond te fladderen. Doch pas op, en waag u niet al te digt bij den gloed: gij mogt uw vleugeltjes eens zengen.

AVEREGTSCHE MENSCHENLIEFDE.

> **„Vindt gij iemand in den modder liggen, zoo begin niet met te knorren, maar help hem op, zet hem overeind, en dan — sta hem bij met raad en daad."**

Nu, als dit geen staaltje van ouderwetsche beschimmelde wijsheid is, dan weet ik het niet! Volkomen onbruikbaar voor den verlichten tijd dien wij beleven! Hoogstwaarschijnlijk opgevischt uit het een of ander nieuwspapier van voor een honderd jaar of drie vier. En ongetwijfeld werd dit blad geschreven door dezen of genen zonderling van het eerste water! En, gij kunt er van verzekerd zijn, de man laboreerde aan een hartkwaal! Laat hem veilig praten; stoor u niet aan hetgeen hij zegt: hij heeft een hart. Komt een arme stakker, man of vrouw, uw bloedverwant van eigen moeders- of van moeder Eva's wege, u om een aalmoes vragen, zoo zet het allerbedenkelijkste, het ergste „pak

u voort" gezigt dat gij kunt. Hoor den ongelukkige aan met het voorkomen van iemand die God dankt „dat hij niet is gelijk deze tollenaar." Klinkt het verhaal geloofwaardig, blijkt het dat waarheid en gebrek ditmaal hand aan hand gaan, zoo knoop uw rok wel zeer degelijk vast over uw borst en over uw portefeuille met bankbriefjes, en geef den ongelukkige voor een gulden of wat aan goeden raad. Is zijne geschiedenis u eenigzins van nabij bekend, zoo rakel de eene of andere onvoorzigtigheid, den een' of anderen misstap door hem begaan, uit de asch van het verledene op, en voer dit feit als beweegreden aan waarom het u niet mogelijk is hem anders te ondersteunen als op de onstoffelijke wijze van daareven. Druk hem op het hart dat zijn tegenwoordige toestand naar alle gedachten te beschouwen is als eene heilzame tuchtiging voor evengenoemde pekelzonden; houd u alsof gij de Heidelbergsche Catechismus waart, en doe hem een duizendtal vragen, meer niet, met betrekking tot de persoonlijke geschiedenis van zijn hart en leven; en wanneer gij hem gladleeg en kurkdroog zult hebben gepompt, zoo verzuim niet hem „den pligt der onderwerping" onder het oog te brengen. Dit zal hem goed doen op zijn nuchtere maag. Ziet gij waterlanders komen, perst de pijn der beleediging hem een traan vijf zes uit het oog, begint zich een trek van hopelooze ontmoediging rond zijnen mond te plooijen, zoo wensch hem „van harte het beste," en keer hem zoo spoedig doenlijk den rug toe.

Is u te eeniger tijd, bij uitzondering en gansch onverwachts, in voege van krampkoliek, een bui van edelmoedigheid komen te overvallen; hebt gij bij uzelven

het heilig voornemen opgevat om afstand te doen van een of ander kaalgedragen kleedingstuk (de bevoorregte mag wel voorzigtig wezen dat het kleedingstuk niet uit elkander valt, nog voor hij zijne woning heeft bereikt) dan hebt gij hem, dit ben ik volkomen met u eens, u tot een eigendom gekocht, met lijf en ziel gekocht; zijn leven lang is hij u de warmste dankbaarheid verschuldigd. Onderstaat hij het, vroeg of laat, omtrent het doet niet welke zaak eene andere meening te zijn toegedaan als gij, zoo is hij „een ondankbare ellendeling" die „niet beter verdient" dan gebrek te lijden. Wat betreft „de koninklijke weg der liefde," die men in oude tijden heeft gebaand en ook wel betreden, ons klimaat — alles is tegenwoordig anders — laat niet toe dat wij voortgaan ons in die rigting te bewegen.

Wat is het geval? Als het wel was, moesten de menschen niet arm *worden;* worden zij het, er bestaat geen reden dat gij met deze lieden opgescheept zoudt zitten. Het is zeer onaangenaam; het is alles behalve bevorderlijk voor uwe spijsvertering. Gij verkeert liever met den Rijken Man dan met Lazarus? Zeer natuurlijk, en ik twijfel niet of uw bijzondere smaak ten dezen aanzien zal bevredigd worden — misschien niet hier, maar dan toch zeker hier namaals.

HET ZWAKKERE VAT.

„Het kan niet anders of gij moet van uw leven vrouwen hebben ontmoet, die op staanden voet, met onberispelijke naauwkeurigheid, vraagstukken wisten op te lossen waarover gij welligt uren lang hadt zitten peinzen; en peinzen met dat gevolg dat gij hoe langer hoe vaster mede verstrikt raaktet in den onoplosbaren knoop der zwarigheden. Een geestig fransch schrijver zegt: Als een man zichzelf voetje voor voetje een hoogen wenteltrap heeft opgezeuld, kan hij er opaan dat zijn vrouw hem sints geruimen tijd op het bovenste portaal staat te wachten."

Waarlijk, mijnheer de Franschman, wat gij van dien trap en van het portaaltje zegt is *parole d'Evangile.* Maar ook alleen een wellevend Franschman, zooals gij, is in staat zoo iets toe te stemmen. Er zou meer moeten gebeuren eer een Amerikaan of een Engelschman er in bewilligden dit biechtkamertje met u binnen te treden. Al eet gij hazepeper van kattevleesch en soep van kikkerboutjes, gij zijt niettemin een man van fatsoen en een geleerde. Onder ons gezegd en gebleven, mijnheer — gij en ik en uw snuifdoos — zoodra een Amerikaansche vrouw de door u bedoelde plaats op den trap bereikt heeft, moet zij den schijn aannemen alsof zij van niets wist noch merkte: anders wierd datzelfde portaaltje, in minder tijd dan gij noodig hebt

om uw jagtgeweer af te schieten, met „voetangels en klemmen" bezet. Zoo zit bij ons de vork in den steel. Het gansche mannelijk personeel alhier heeft zich onafhankelijk en onschendbaar verklaard, niets meer of minder; en de toon waarop zij zweren nooit of nimmer voor iemand op aarde te zullen bukken, zelfs niet voor haar die zij „vleesch van hun vleesch" plegen te noemen, zou uwe fransche ooren gansch niet stichtelijk aandoen. En daarom, mijnheer, trachten wij door krijgslist te bekomen wat voor ons door geen geweld te veroveren is. Weet gij hoe? Wij blijven „boven op den trap" rustig zitten en lagchen in ons vuistje — doch steeds met inachtneming van de meest mogelijke deferentie voor de uitspraken van het mannelijk personeel. Zoo lang zij bit of toom of koetsiersche niet gewaar worden, kan men ze leiden gelijk men wil. Alleen de nieuwelingetjes in het vak, mijnheer, laten soms de teugels zien. In deze gevallen, dit zal u niet verwonderen, wordt er veel gesteigerd, en achteruit geslagen, en op zijde gesprongen, zonder dat de koetsiersche de zelfvoldoening smaakt van het beestje te verblinden met zijn eigen stofwolken. Gij stemt mij ongetwijfeld toe dat het een groote fout is in een vrouw, gelijk op te willen doen met „de heeren der schepping." Een weinig overleg, mijnheer — gij verstaat mij — is voldoende. Den knobbel des wederstands laat men links liggen; bij dien der eigenliefde daarentegen staat men langdurig stil en streelt hem met de hand. Deze is de manier die wij er op gevonden hebben.

Groet uwen keizer van mij, zijn ooms neef, en zeg hem, van bovenste trappen gesproken, dat hij even digt

aan Napoleon den Groote reikt, als Tom Pouce aan den Kolos van Rhodus. *Bonjour!*

EEN STORM IN EEN GLAS WATER.

Waart gij nooit te Montalte? Dit bewijst dat uwe reis rond de wereld nog niet is afgeloopen. Montalte telt één lange straat, één regtzinnige kerktoren, één smidse, één dorpspomp, en één garen- en bandwinkeltje, zes voet in het vierkant. Loop dat winkeltje binnen en koop er een klosje garen: in minder dan een half uur zal het nommer van uw klosje, en de naam van den kooper, deugdelijk staan aangeteekend op het dorpsregister.

Oorverdoovend is het gegons der Montaltenaren, iederen avond, als de zon is ondergegaan, en elk zijn dagwerk heeft volbragt. Geen grooter praatkousen dan zij. Aan hoopjes scholen zij te zamen, en staan in hunne voordeuren, en leunen over hunne heiningen, en verdringen zich in het kerkportaal, en ledigen in de ooren der buren, met opgespalkte oogen en opgestroopte mouwen, elk hun bijzonderen voorraad nieuws, en vergelijken de opmerkingen van den een met de aanmerkingen van een ander. De kleermaker en de paardekooper, de naaister en de stopster, allen zijn even dol op kwaadspreken; doller dan op klanten, of op een koopje, of op een dagje luijeren. Hoeveel dominee's nieuwe steek, en hoeveel domineesjufvrouw's nieuwe karnton

heeft gekost, is van even algemeene bekendheid als de val van Adam. „Het zou hun niet verwonderen" of de burgemeester had dien eigen morgen woorden gehad met zijn vrouw; „zij zouden wel eens willen weten" of hij kennis droeg van zekere wandelingen zijner ega in gezelschap van zeker knap jongheer. Zij zouden! Alsof niet elk Montaltenaar een geboren luistervink ware, en alsof er niet in elken boom van het dorp een Zaccheus verscholen zat! Reden waarom Mietje Gruyter, de waschvrouw, die sints vijfenveertig jaren bezig is het vraagstuk van haar maagdelijken staat op te lossen (doch vergeefs), in haar vuistje staat te lagchen — zoo aanstonds zal er van haar glinsterende krentoogjes niet meer te zien zijn dan een streepje — op het denkbeeld dat er eene verborgenheid in het dorp zou zijn, wier hoogten of diepten haar niet waren geopenbaard. Aan haar!

Neen maar, Montalte is een dorp van gewigt! Komt er een vreemdeling aangewandeld, aanstonds laat de boereknecht zijn ploegwerk in den steek; de kinderen stroomen ter deure uit, ongewasschen en haveloos; de moeders loopen van haar waschtobbe weg en komen met natte armen, dampende van het afdruipend zeepsop, naar voren; de honden blaffen, en de oude grootjes, begeerig de oorzaak der algemeene stoornis te kennen, laten haar karnemelkspap een uur lang overkooken.

Gij hadt er bij moeten wezen! Ik meen, toen de nieuwe brandspuit werd geprobeerd; toen voor het eerst, op last van den gemeenteraad, van het eene eind der groote straat tot het andere, de boomen werden gesnoeid; toen de Montaltenaren bij klokgeklep werden

opgeroepen om voor de eerste maal hunne regten als stembevoegde staatsburgers uit te oefenen; toen op zekeren zondagnamiddag de zoon van den predikant zich met zijn eersten rok en zijn eersten hoed op straat vertoonde. Het waren even zoovele „wereldgeschiedkundige" gebeurtenissen. Kossuths aankomst in Amerika, het huwelijk van Napoleon III, was er kinderspel bij. De opgewondenheid had iets verbijsterends.

Neen maar, ik verzeker u, de Montaltenaren weten te leven! Wie de zomermaanden in hun midden heeft doorgebragt, moet volstrekt het Carneval te Rome gaan bijwonen, of een wintertje gaan slijten te Parijs. Elk ander genot zou er al te zeer bij afvallen.

ONGELUKKIG GETROUWD.

„Heb ik het mis, lieve mevrouw, of is uw man niet ontzaggelijk bedaard?"

Bedaard? O ja, slakken en trekschuiten noemt hij sneltreinen. Ziet gij dat huis aan den overkant? indien het dak er zoo aanstonds afwaait, zult gij beleven dat hij zijn parapluie opzet. Volmaakt een huiskat. Al was het voorhuis met eijeren geplaveid, hij zou de straatdeur niet minder behoedzaam openen dan thans, en zoo er een nest met kuikens tusschen het paardehaar school, hij zou niet voorzigtiger op zijn stoel kun-

nen gaan zitten. Vroeg of laat, dit voorzie ik, doet hij mij den dood. Lees ik hem uit de courant de vreeselijkste ongelukken, de akeligste moorden en doodslagen en brandstichtingen voor, hij neemt het even kalmpjes op alsof ik de Tien geboden voor hem van buiten had geleerd. Hij is nooit verbaasd, nooit ontroerd, nooit opgetogen. Denkt gij, zoo een kanonkogel deze kamer kwam ingevlogen, dat hij er een vin om zou verroeren? Ik zou over Europa en Azie naar Amerika terugreizen, en op een schoonen dag thuis kunnen komen, dat hij zich bepalen zou tot wat? hij zou zijn bril afzetten, hij zou de courant opvouwen, hij zou zijn boordjes optrekken, hij zou den mond openen en vragen: „Goeden morgen, mijn beste; altoos wel geweest?" Niet in een kool, maar in een papaverbol heeft de melkboer, of heeft de groenvrouw, hem indertijd bij zijn moeder aan huis gebragt: slaapverwekkender kan het niet. Of alle Van den Bergen net zijn als hij? „Laat," sprak Adam, toen hij geen namen meer wist te bedenken, „laat al de overigen Van den Berg genaamd worden!" Welligt; doch hij had niet moeten dulden dat mijn echtgenoot „Koen" gedoopt werd. Waarom geen „Raad" er bij? De vergissing ware in dat geval volkomen geweest. Denkt gij, zoo *ik* een man was, dat ik mij zou laten onderhouden door mijn vrouw? Koens jassen, Koens dassen, Koens wandelstokken, Koens fijne sigaren, waar komen zij, denkt gij wel, vandaan? uit welke kasten en kisten? Uit de hersenkas uwer onderdanige. „Bedaard?" O zoo bedaard! Ik fleur waarlijk heelendal op, het minst dat ik van een staartster hoor praten, of dat ik een locomotief voorbij

zie snorren, of dat ik een bliksemstraal de donderwolk zie klieven! Onder ons gezegd en gebleven: Hij lijkt wel overgehaalde chloroform.

PRUDENTIA SLANG.

„Ik heb geen verstand genoeg om uit te maken of de wereld in den Booze ligt of niet," zei oude Duifje van het Sint Barbarahofje. „Zeker, er zijn een boel menschen die men moet nemen zooals ze zijn; er zijn er ook vrij wat van wie niet veel beterschap te wachten is; maar zoo er één slag bestaat waarmee ik van mijn leven niet overweg kon, het zijn de farizeeën! Wordt er gevloekt, wordt er gestolen, wordt er iemand vermoord, ik kan er bij: geen oogenblik ben ik in twijfel welk van Gods geboden de slechtaards hebben overtreden. Maar dat volk met hun tweederlei aangezigt, met hun gladde tong, die altoos draaijen en wringen en springen als konijnen in het hakhout, kijk, om ze te raken zou men door een plank moeten kunnen heenzien. Hoe precies weten ze voor een andermans voeten het pad der deugd te wijzen! Wat hebben ze wonderlijke vergrootglazen om naar een andermans zonden te kijken! En wat zijn ze braaf — zoolang het heil van hun ziel geen schade doet aan hun beurs!"

Prudentia Slang behoorde tot dit ras. Zij deed in kinderspeelgoed. Hoe bezorgd en naauwgezet was zij bij het inslaan van elken nieuwen voorraad! Geen tam-

boer, geen pijper, geen soldaatje verscheen voor hare glazen, dan na voorafgaande inspectie van binnen en van buiten. Geen katoenen zakdoekje was bij haar te koop, of er stond een Psalm op gedrukt, of de Twaalf artikelen, of een reeks „gulden lessen," of iets van dien aard. Wel is waar, Prudentia gaf aan haar klantjes niet altoos het volle kleingeld terug; doch wat zou dat? dit is wel meer vertoond. Hoe het zij, zij regeerde als alleenheerscheresse van het kinderspeelgoed in de stad, en dreef haar alleenhandel met alle de stuivers en centen van alle kinderen. Maar zie, daar kwam, onder de gedaante van jufvrouw Van der Meulen, Boksvoet aangetreden! Jufvrouw Van der Meulen rigtte harerzijds een winkeltje van kinderspeelgoed op. Prudentia „mogt niet nalaten" een oogje op haar te houden, en achtte het weldra „van haar pligt" protest in te dienen tegen de Taglioni-poppen, kort van rok en laag van lijf, voor jufvrouw Van der Meulens raam ten toon gesteld. Zij noemde ze „ligtzinnig" en „onbetamelijk;" zij verklaarde niet te begrijpen hoe jufvrouw Van der Meulen zich aldus „verlagen" kon. Het kleine volkje was eene andere meening toegedaan; vaders en moeders wisten zij weldra tot hunne ketterij over te halen; centen en stuivers kwamen in andere handen als voorheen, en vloten met ongeloofelijke snelheid de geldlade van jufvrouw Van der Meulen in. Beslissend was de overwinning der vrolijke poppen op de ernstige zakdoeken. Prudentia was ten einde raad. Daar nam zij een loopje en sprong met aanmerkelijke vlugheid, in de rigting van haar tijdelijk belang, over de sloot harer beginselen heen. Van dien dag af

tilden de Taglioni-poppen straffeloos hare rokjes op in het winkelraam der voorzigtige Prudentia Slang. Ze zei, wereldwijs en tot haarzelfs verontschuldiging: „Om in de wereld vooruit te komen dient er met den tijd meegegaan."

Maak u niet ongerust, Prudentia! wij zullen de doopakte van dit uw gevoelen thans niet ligten; het is ouder dan gij, en het wordt door velen gedeeld. Stalen geloofsbegrippen en gomelastieken conscientieën zijn ook elders te vinden als in uw winkeltje.

HEEREBOORDJES.

„Een mijnheers boordjes zitten nooit goed."

Nooit goed? Dit is ongetwijfeld een misverstand. Of is het geen feit, dat er heeren bestaan die minder dan zevenmaal iedere week thuis komen met „een nieuw fatsoen van boordjes" of met „een fransch fatsoen?" Nooit, niet waar? nooit zaagt gij uw man, met een half dozijn vellen papier op den schoot, zich in een hoekje nederzetten; zich wapenen met uw schaar en met een gezigt zoo wijs als Diogenes; zich de vrijheid veroorloven genoemde vellen papier tot op het laatste stukje toe te vermorsen; zich aanstellen alsof uw zijkamer bestemd was om voor timmermanswinkel te dienen en in plaats van krullen met snippers te worden

bezaaid; en eindelijk zich uit zijn zetel verheffen om u te komen vertoonen een onbeschrijfelijk voorwerp, waarvan hij zegt: „Kijk eens, lieve Suze, als ge mij nu eens een dozijn boordjes knippen woudt volgens dit model" (lasteraar! noemt gij dit een model?), „dan waren wij er, geloof ik." In het volle gevoel der verantwoordelijkheid die op haar rust, doet de „lieve Suze" gelijk haar gevraagd wordt. Evenwel, vroeger opgedane ondervindingen maken haar ietwat ongeloovig met betrekking tot het „dan waren wij er" van haren Diogenes. De boordjes worden geknipt, gestikt, gewasschen, doorgehaald, ingevocht, gestreken, en omgedaan. Een uur of wat later komt Diogenes in allerijl van zijn kantoor naar huis geloopen om aan zijne Suze te berigten „dat de boordjes van zijn vriend Van der Vliet iets lager zijn van voren, iets hooger van achteren, iets dieper uitgesneden op zijde, dat zij in plaats van één-hoog twee-hoog zijn gestikt, dat zij in stede van met een knoopje van achteren, vastzitten met een strikje van voren, en dat, indien Suze zoo goed wilde zijn deze kleine wijzigingen in haar plan op te nemen, de nieuwe boordjes, daarvan kan zij verzekerd zijn, volmaakt goed zullen passen."

KRIJGEN ZONDER VRAGEN.

„Niemand behoorde huiverachtig te wezen om aan te dringen op datgene waarop hij regtens aanspraak heeft. Aarzelt hij, zoo hapert het hem aan dien geest van onafhankelijkheid, dien hij, wel beschouwd, bij het verrigten van alle zijne daden openbaren moest. Regten zijn regten; worden zij u ontzegd, gij behoort er om te vragen."

Dat mag ik hooren! Republiekeinsche als ik ben, hoe meer van zulk koren op mijn molen, hoe liever! Doch ik vertrouw dat geen mijner zusters naar het vleesch zoozeer nieuweling is in de wereldsche zaken, dat zij niet weten zou op de „regten" van wie hier gedoeld wordt. Twijfelt gij nog, zusters, of er is sprake van de regten onzer broederen? Gelieft vooreerst in aanmerking te nemen, mijne waarden, dat „de regten der vrouw" van oudsher in een slecht blaadje staan; zij vertegenwoordigen wat men noemt „een netelig geval." In de tweede plaats (laat mij u dit in het oor fluisteren), aangenomen dat wij „regten" bezitten, gij kunt zeker zijn dat, hoe meer wij er om „vragen," hoe minder ze ons zullen worden toegestaan. Het is niet sedert vandaag of gisteren dat ik deze meening voorsta. Al loopt gij het vuur uit uw pantoffeltjes, het is vergeefsche moeite. Zoodra is het punt niet

aangeroerd, of de heeren der schepping rijzen op en wapenen zich ten strijde; sabel en pistool zijn aan de orde van den dag; „op leven of dood" luidt het devies van elks vaandel. Herinnert gij u Uriah Heep uit „David Copperfield?" Zoo weet, dat de Heep-methode de eenige is waarvan gij iets goeds kunt verwachten: u klein houden en slim zijn. Lok hen door uwe onderworpenheid, en dan, zoodra gij uwe kans schoon ziet, sla uw slag en neem hun hart en hoofd in uw vinkennet gevangen. Houd u als waart gij wit papier, en ik verwed een stukje van mijn pink, dat gij uw zin zult krijgen. Raadpleeg hun wil, en gij kunt er op-aan dat zij den uwen zullen doen. Kijk links en duw regts. Koop een stel fluweelen teugels, zeg dat gij geen verstand van rijden hebt, en rijd intusschen werwaarts uw lust u zeggen zal.

WACHT U VOOR DE MENSCHEN!

Dominee Stoffels zit in zijn studeervertrek en spreekt: „Ik heb zoowaar pijn op mijn borst gekregen van het langdurig voorover zitten. Kom, laat ik ter afwisseling een uurtje in den tuin gaan werken. Maar stil, kollega Brouwer zegt: tuinwerk doen is volle wereldsch. Broeder Jansen heeft mij zijn paard en chais aangeboden; doch kollega Brouwer is van oordeel: dat men het niet goed zal vinden zoo ik uit rijden ga. Nu dan, laat ik eens gaan wandelen met mijn vrouw;

mij dunkt, niemand kan daarop aanmerking maken. Maar wat zie ik? een gat in mijn jas! hij hangt van gaten aan elkander. Waar of die nieuwe jas gebleven is, dien mijn vrouws vader mij gezonden heeft? Het is waar ook, kollega Brouwer zegt: de menschen zullen het kwalijk nemen dat ik zulke fraaije kleeren draag. Ook goed; als het zoo zijn moet, zal ik den ouden jas aanhouden. Maar wacht, kollega Brouwer zegt: dat ik een blaam werp op de gemeente door mij slecht gekleed op straat te vertoonen. Ik wou dat de gemeente er toe komen kon, de twee kwartalen die zij ten achteren is, dezer dagen af te doen. Het best zal wezen, dat ik er over schrijf aan den kerkeraad, en hun laat weten dat ik waarlijk om het geld verlegen ben. Maar neen, nu ik mij wel herinner heb ik kollega Brouwer hooren zeggen: dat een predikant die om geld vraagt niet beter verdient dan te worden afgewezen. Hoe lang zou ik preeken, toekomenden zondag? Broeder Willems preekt een half uur; broeder Jansen, drie kwartier; en kollega Brouwer zegt: al wat een dominee korter preekt dan een uur, is geld kloppen uit den zak der gemeente. Broeder Willems is een matigheidsman, broeder Jansen niet; broeder Kornelissen is lid van de vereeniging tot afschaffing van de slavernij; doch kollega Brouwer zegt: dat hij een vijand is van alles waardoor men op de spraak komt, en dat hij voor zich de wereld liefst haar ouden gang ziet gaan.

Daareven kwam mijn vrouw mij vragen of ik wilde toestaan dat kleine Jan uit visschen ging; doch kollega Brouwer zegt: dat het predikantskinderen niet betaamt toe te geven aan den lust tot verdelging. Kleine

Suze vraagt een nieuwe pop; doch kollega Brouwer zegt: dat poppen al te zeer op de houten Teraphim gelijken, waartegen in de Schrift gewaarschuwd wordt. Mijn vrouw tobt zich af in het huishouden; een loopmeisje zou broodnoodig zijn; doch kollega Brouwer zegt: dat predikants-vrouwen nimmer moeten aflaten wel te doen. Mijn vrouws zuster heeft, om te dienen voor den grooten Bijbel op den preekstoel, een leesteeken voor mij geborduurd in de gedaante van een kruis; kollega Brouwer (ik mag er wel aan denken het ding vóór aanstaanden zondag te laten wegnemen!) vraagt: wat ik met die Roomsche prullen op den preekstoel uitvoer? Ik zou wel lust hebben eens voor een keer te ruilen met broeder Pietersen; doch kollega Brouwer zegt, dat broeder Pietersen nooit heeft weten te beslissen hoe oud kleine kinderen wezen moeten om in den hemel te komen, negen maanden en twee dagen, of twee dagen en negen maanden. Daar hebt ge broeder Jorissen: een juweel van een man; maar kollega Brouwer zegt: broeder Jorissen had moeten wachten met predikant te worden tot de krul uit zijn haar was gegaan; krulhaar, zegt kollega Brouwer, krulzin. Waarlijk, ik weet niet hoe ik het zal aanleggen om uit te maken „wat mijn pligt is en wat niet."

DE HEER DIRK SANSPRENDRE.

Heer Dirk is u onbekend? Is het mogelijk! Geloof mij, gij verliest veel. Hij geleek als twee droppelen waters op een wandelende tang van verroest ijzer. Zijne buigingen hielden het midden tusschen een Sint Vitus bokkesprong en de zenuwtrekkingen van een gegalvaniseerden kikker. Stichtelijk was het, hem over den grond te zien schuiven met zulk eene volkomene ingetogenheid in het bewegen van lijf en leden; zijn jas, zijn vest, zijn boordjes, zijn pantalon, zij waren als een harnas zoo stroef. Heer Dirk had een diep praktiesch gevoel van de waarde van het geld, inzonderheid van het fortuintje dat hij met monniksoverleg had bijeenvergaderd; lang en met liefde woog hij iederen stuiver op den top van zijn voorsten vinger, en ging er slechts noode toe over hem af te staan aan onzen monster-bloedzuiger, aan onze onbarmhartige slokop van een wereld. Het deerde hem weinig of en hoe eng de poort der vernederingen was, die hij had door te kruipen, om een trapje hooger te komen op den maatschappelijken ladder. Men vond hem bereid tijdelijk voor lakei te spelen tegenover iederen hooggeborene, die zich wel verwaardigen wilde hem bij eene volgende gelegenheid in het openbaar te herkennen. Doch wat zeer vreemd mag heeten, heer Dirk, niettegenstaande hij met een lorgnet was gewapend, was slagtoffer

eener „optiesche illusie:" hij verbeeldde zich dat elke vrouw die hij ontmoette voornemens was hem om zijn oude-vrijersstaat te brengen. Hij herinnerde zich in een ouderwetsch boek weleer eene geschiedenis te hebben gelezen, waarin „Delila" niet onduidelijk op den voorgrond werd geplaatst; en hoewel Salomo in persoon verlegen zou hebben gestaan, de plaats te wijzen waar heer Dirks „groote kracht" te zoeken was, heer Dirk verkeerde niettemin in dagelijksche en doodelijke vrees van wat hij noemde „gesamsoneerd" te worden. Niet dat het hem aan smaak ontbrak voor een lief gezigtje of een lief figuurtje; doch hij achtte het veiliger deze schoonheden op een afstand te bewonderen, en nooit ging hij op de straat eene weduwe voorbij zonder binnen'smonds een „Pater Noster" te prevelen. Er bestonden ook andere uitspanningen, even onschadelijk en even veilig, die hij geene roeping gevoelde zichzelven te ontzeggen. Zoo bezat hij, bijvoorbeeld, een echten hazewindsneus ten aanzien van patrijzen en houtsnippen, en zelden slechts verzuimde hij „toevallig bij u aan te komen" wanneer een van dezen de hoofdschotel was van een gezellig huiselijk soupertje, of wanneer een geboortedag bij u aan huis feestelijk werd gevierd. Het ontbrak hem ook niet aan smaak voor muziek, en gij kondt hem „in zijn eentje" op alle mogelijke concerten aantreffen, zichzelf onthalende, voor niet en door een tooneelkijker, op een overzigtje van het vrouwendom; aan welks gezelschap andere heeren Monnikken een koopje meenden te hebben voor den prijs van een camelia, of van een vigilante, of van een plaats op den eersten rang. Slechts eenmaal op

iederen avond, zoover bekend is, sprak heer Dirk eene dame aan, en had de gewoonte zich bij het volbrengen dezer plegtigheid, ten einde niemand iets uit zijne voorkomendheden zou kunnen afleiden, te doen vergezellen door zijnen vriend Hendrik Solo. Hij hield zich zielsovertuigd dat alle dames gereed waren als gebraden duiven, neen als rijpe perzikken hem in den mond te vliegen of te vallen; maar hij dacht er niet aan, neen hij, ook slechts in het minst aan den huwelijksboom te schudden. De meest afdoende proef op de som zijner wereldwijsheid was het gevoel van veiligheid en rust dat hem overviel in het gezelschap van *getrouwde* vrouwen. Arme heer Dirk! diepzinnige heer Dirk! Kortelings overleed hij: *requiescat in pace!*

VOOR GETROUWDE HEEREN.

„Een onzer meest gelezen dagbladen berigt dat eene dame onlangs, gednrende bijna acht dagen aan één stuk, het spraakvermogen heeft verloren, en wel ten gevolge van het overmatig gebruik van champignons. Dienovereenkomstig zal de prijs van deze smakelijke zwamsoort ongetwijfeld aanmerkelijk rijzen."

Rijzen? Volstrekt niet. Één ding uitgezonderd is er niets op deze wereld waarin de heeren grooter schik hebben, dan om de dames onder elkander te hooren praten. Gesteld, gij en uw man Mozes zijt gezeten

en tête-à-tête in het hoekje van den huiselijken haard. Daar komt eene dame van uw kennis de kamer binnen; zij ziet er goed uit, is geestig en lief. Zwaargeladen is het budget van vrouwelijke aardigheden en grapjes die gij met elkander hebt af te handelen. De groote vraag is: hoe gij met fatsoen uwen Mozes uit de voeten krijgen zult? Gij laat u ontvallen, dat er dien avond groote vergadering is eener kiesvereeniging in de Concertzaal; gij verklaart zeker te weten dat volksvertegenwoordiger Thor, of Wodan, of wie anders uw echtgenoots staatkundige afgod zijn moge, aldaar het woord zal voeren. Uw man verroert geen vin. Gij werpt het over een anderen boeg en treedt naar het venster; gij schuift het gordijn op zijde; gij zijt in verrukking over den fraaijen avond die het is; gij ziet, of betuigt honderden van heeren te zien, die een avondluchtje scheppen op de straat, met sigaren in den mond. Wederom vruchteloos. Uw vlieger gaat niet op, zelfs niet in rook. Gij vraagt „of hij er wel aan gedacht heeft de courant te bezorgen bij zijne moeder aan huis?" Hij blijft doof als de post eener deur. In wanhoop neemt gij ten slotte de wijk naar het afgelegenst hoekje van het vertrek en opent de loopgraven, uwen man Mozes overlatende aan zijn lot en aan zijn boek, uit vrees dat gij hem anders door uw gepraat zoudt storen. Wat dunkt u van het woord „storen?"

Uw vriendin verhaalt u eene „allerfataalste" geschiedenis; gij vertelt er haar een, niet minder „fataal"; en gij juicht met uw beidjes van het lagchen, tot u de tranen langs de wangen loopen. Ik bid u, neem dit oogenblik waar, sluip stillekens naar den stoel van

uwen Mozes toe, en sla hem gade. Is het ter wereld mogelijk? hij houdt het boek het onderst boven in de hand, en zijn mond staat opgespalkt van oor tot oor! Elk uwer woorden is door hem ingezwolgen, met de gretigheid van een jonge kat die haar eersten muizemaaltijd houdt; en desalnietemin, zoo gij hem niet op heeterdaad hadt betrapt, met het omgekeerde boek in de hand, zou hij volhouden dat ditzelfde boek een der geestigste is die hij in langen tijd gelezen heeft. Hij heeft gelijk; doch het boek waarin hij heeft zitten lezen was noch in kalfsleer, noch in schapevacht gebonden.

DES HEEREN PORJEERE'S ALLEENSPRAAK.

Alweer een meisje! Hoe in 's hemels naam krijgt mijn vrouw het in het hoofd? Het is bespottelijk, zeer bespottelijk. Drie en een is vier. Vier dochters, dat is vier te veel. Ik zie over het geheel weinig heil in dochters, in minnaars en kanten sluijers, in braceletten en romans, in oorbellen en springtouwen, in zijden kleedjes en satijnen japonnen. Porjecre, mijn vriend, wat zult gij aanvangen? Daar staat een latafel vol met oude jassen, die ik uit mijn mond heb gespaard om er kieltjes van te laten maken voor mijn jongens. Ik wenschte dat mijn vrouw er eveneens over dacht als ik. Alweer een meisje! Mag ik weten: wie zal op die manier den naam van ons geslacht in stand

houden? Porjeere, Porjeere, uw stamboom zal worden omvergehouwen! En dat, terwijl mijn vrouw er op staat dat ik een briefje naar de kerk zal sturen om te laten danken!

Helaas, zij heeft omtrent dit punt een dwarsche plooi in haar karakter. Met haar te redeneren is verschoten kruid. Ingaan door het eene oor, uitgaan door het andere. Heeft zij in haar doen en laten eenmaal eene zekere rigting aangenomen, kruis dan gerust uw armen over de borst en wacht tot zij er genoeg van heeft. Zij weet dat ik liever jongens heb, dat weet zij; zoo goed al gij weet dat haar naam Hekje is. Maar zacht wat! het menschelijk geduld heeft zijne grenzen. Zoodra zij de gortwater-kuur door is, zal ik haar kennis geven dat er een eind aan deze halstarrigheid komen moet. Zeggen zal ik het haar, en met de punten op de i's.

Ik zou wel eens willen weten waartoe het dient dat een man *beweert* meester te zijn in zijn eigen huis, indien hij het niet werkelijk is!

VADER JAKOB.

Het was een heete dag in de maand Augustus, jaren geleden, toen ik voor het eerst kennis maakte met de liefelijke schaduw van ouden Jacob Nelissens lindeboomen. Nog zie ik het woonhuis, een oudgediende, met de rood geschilderde goten aan het dak, en met

de kleine schoenmakers werkplaats er naast; de plaats waar hij sints jaar en dag, in vrede met zichzelf en met het gansche menschdom, zoolen had zitten platkloppen op zijn knie.

Zijn vrouw was ter rust gegaan en lei vreedzaam te slapen onder het mos van het kerkhof om den hoek: Jakob en zijn dochter Dina waren de eenige bewoners van het huis met de roode goten. Dina houde het mij ten goede dat ik eerst van haar vader heb gesproken, en niet van haar. Ik verzeker u, leefden wij op dit oogenblik geen vol dozijn uren van elkander af, nooit zou ik het gewaagd hebben mij aldus te vergrijpen; want, om de waarheid te zeggen, Dina was niet van de gemakkelijksten, en de kleine werkplaats naast het huis was het eenige plekje waar zij den ouden man vrijheid liet het hoogste woord te voeren. Brave vader Jakob! wanneer het ons te warm werd in huis, hoe heerlijk was het dan de wijk te nemen naar de koele werkplaats, en wat al gezellige praatjes wist hij te houden zonder van zijn schootsvel op te zien! Met aangeboren beleefdheid ruimde hij mij een plaatsje in, en stofte de bank zorgvuldig af, uit vrees „dat ik mij morsig maken zou." Wat kon hij lang en veel verhalen van „den Franschen tijd," en hoe aardig wist hij, tusschen duim en voorsten vinger, het zedelesje te grijpen dat op den bodem zijner vertellingen dreef! Hoe menige vermomde preek heb ik op die wijze aangehoord en ingekregen! en hoe knorrig waren wij, als Dina's schelle stem waarschuwde dat het avondeten gereed was! Onbekommerd om hetgeen „voor oogen" is, waarlijk groot in zijnen eenvoud en kin-

derlijkheid, stond vader Jacob dan achter zijn stoel, vouwde de vereelde handen zamen, liet ze rusten op de leuning, en bad; bad met zijn schootsvel voor en zijne hemdsmouwen opgestroopt. Niemand werd in zijn gebed vergeten, geen enkele der tongen en natiën onder de zon; Joden en Hottentotten, blanken en zwarten, vrijen en slaven, allen omvatte hij als in ééne omhelzing van heilige christelijke menschenliefde: en zulks tot de in het oog loopende ergernis der aardsgezinde kippen en kuikens onder de tafel, wier reikhalzend verlangen naar de kruimpjes van brood en visch, meenden zij, op al te zware proef werd gesteld. Hoe geduldig kon hij zitten luisteren, voor de zevenmaal zeventigste maal, naar het verslag dat Dina deed „van den onbeschaamden ouden Blanzer toen hij de melkemmer omverschopte," en van de ondankbaarheid der kippen die zich niet ontzagen vader-Jakobs-eijeren te leggen in de schuur van buurman Pietersen! Hoe onderworpen zat hij Dina's huisbakken brood — ververvaardigd met „Aaltje de keukenmeid" in de hand — in te doopen in zijn eerzaam bordje karnemelkspap! Met hoe groote omzigtigheid, als iemand die gewend is alleen met driestalletjes om te gaan, zette hij den vierbeenigen stoel in den daartoe bestemden hoek der kamer neder! Wat al boodschapjes had hij 's avonds, na zonsondergang (zoo het heette om spijs of leder, maar in waarheid om mij een klein genoegen te verschaffen) in het dorp te doen; tot mijn genoegen ja, maar evenzeer tot verbazing en verontwaardiging van den kortademigen bles, wiens bijzondere manier van tegenspartelen bestond in stokstijf stil te houden bij iederen derden pas, tot

zoolang de zweep hem herinnerde dat — tenzij Dina er bij was — vader Jakob de teugels in handen had. Wat heerlijke mondjesvol kruisbessen, en wat beeldige ruikertjes bloemen, werden in ons karretje binnengesmokkeld! Niet te vergeten de kleinigheidjes die bij wijze van „palmtak des vredes" als geschenk voor Dina werden medegebragt. Hoe menigen nacht ben ik in slaap gezongen door „de lofzang klinkt uit Sions zalen," klinkende, niet uit Sions zalen, maar uit het zolderkamertje aan het eind van den gang, onder het sparrehouten dak. Hoe menigen morgen, bij het opgaan van de zon, heb ik de bevende stem van vader Jakob gehoord, wanneer hij, gelijk weleer zijn naamgenoot de aartsvader, met het krieken van den dag om een zegen worstelde.

God zij geloofd, deze beelden uit het verledene, in de dagen waarin wij leven, dagen van onverdraagzaamheid, van verdeeldheid des geloofs, van nagebootste vroomheid, deze beelden mijner jeugd strijken zachtjes neder over mijne ziel, en verhelderen hare uren van duisternis, en stemmen haar tot liefde en welwillendheid, evenals de zoete toonen van Davids harp weleer de woede van koning Saul tot bedaren bragten.

De herinnering aan vader Jakobs eenvoudige onopgesmukte vroomheid, aan zijne liefde, aan zijn kinderlijk vertrouwen, doet alle schaduwen des ongeloofs van mij wegtrekken. Wederom is het mij, als ware ik een onschuldig kind, en als luisterde ik met oogen vol verbazing naar de lessen der wijsheid — destijds nog niet half begrepen — uit den mond des ouden mans, des aartsvaders, met het schootsvel voor, met den ha-

mer in de hand, met den steen op de knie, met de zool op den steen.

AFREKENING.

„Elk op zijn beurt heeft vacantie; redacteurs van tijdschriften en dagbladen alleen niet."

Ik wenschte den redacteur die dit heeft gezegd hier bij de hand te hebben; ik wenschte dat hij mij in de oogen durfde zien, dat hij de goedheid had mij antwoord te geven op de volgende vragen, en mij te zeggen of hij het wagen durft ten tweede male op denzelfden wanhopigen toon dezelfde onwaarheid uit te brengen:

Wie krijgt toegangkaartjes voor alle Siameesche tweebroeders, voor alle dikke kinderen, voor alle witte negers, voor alle afgerigte varkens, voor alle fluitende kanarievogels, voor alle paardespellen, en concerten, en schouwburgen?

Wie heeft een vrijbillet voor alle spoorwegfeesten, alle watermuziek, alle reizen met luchtballons, alle afschaffingsvergaderingen, alle liberale diners, alle conservatieve soupers, alle kiesvereenigingen?

Voor wien zijn de eerste jonge doperwtjes? Wien stroomen van onbekende zenders en zendsters appelen en peren, aardbeziën en druiven, perzikken en meloenen toe? Wien stuurt men zakjes bruidsuikers thuis, iederen keer dat aan een jong paar het hart van vreugde overloopt? Voor wiens spiegel steken, jaar in jaar uit, in-

vitatie- op invitatiekaartjes? Rond wiens zon wentelen zich alle letterkundige lichten van de eerste en van de laatste grootte, mannen en vrouwen? Wie verzamelt voor zoo goed als geen geld, tegen betaling van ter naauwernood een lofrede of twee of drie, een gansche bibliotheek? Aan wien worden, als hij ziek is, keurige ruikertjes toegezonden van wege dames-geabonneerden?

„Vacantie!" Wel heb ik van mijn leven! Praat er mij niet van; ik ken dat liedje; ik ken het sedert lang. De allereerste mijnheer dien ik ooit gezien heb was „een redacteur." Mijne kennismaking met hen dagteekent van den tijd dat ik nog naauwelijks over de tafel kijken kon.

ITERETUR DECOCTUM.

„Lieve deugd! den ganschen zomer niet uit de stad geweest?"

„Ach neen! Mijn man hield vol dat het er voor ditmaal niet afkon."

„Mijn lieve beste brave Abigaïl daar gij zijt! Uw Nabal van een man rookt immers iederen dag negenenveertig fijne sigaren, doet hij niet?"

„O ja."

„Hij maakt immers iederen morgen een toertje te paard?"

„O ja."

„Hij speelt immers billard? hij drinkt immers Madera en Rijnwijn op de Societeit, doet hij niet?"

„O ja."

„Welnu, tel deze uitgaafjes eens bij elkander! Ook mijn man beweerde: „het kon er niet af.” Geredeneerd heb ik niet. Dat zou te veel van de kina gevergd zijn geweest. Ik lachte even vriendelijk alsof ik niet geweten had dat het altemaal praatjes waren. Doch intusschen ging ik naar mijn kamer en schreef een briefje aan onzen juweel van een dokter. Ik meldde hem dat ik van plan was, dien zelfden middag, tegen etenstijd, kort nadat mijn man zou zijn thuisgekomen, bedenkelijk ongesteld te worden, en dat ik hoogst waarschijnlijk mijne krachten niet zou terug bekomen als met behulp van een togtje naar de eene of andere stille rustige vriendelijke badplaats. Gij weet, hij is een slimme vogel; en toen mijn man hem liet halen, vond hij mij in een staat van volkomen uitputting, gezonken in de armen van mijne kamenier. Hij voelde mij de pols, zette een gezigt zoo wijs als een orakel, en maakte uit: „dat ik onmiddellijke verandering van luchtstreek behoefde.” Ik stribbelde tegen, ik verklaarde niet te te zullen dulden dat men mij van huis zond, ik gevoelde mij zoo zwak, zoo zwak, o zoo zwak! De dokter hield vol, en kon, zei hij, „voor de gevolgen niet instaan;” weshalve ik om mijn echtgenoot genoegen te doen, eindelijk toegaf. Gij begrijpt? Een weinig staatkunde, melieve, meer is er niet noodig. De hoofdzaak is: werken op het gevoel. Onze heeren echtgenooten zijn ietwat „Jantje Contrarie” van natuur; dat is hun voorname gebrek. Gingen zij niet mank aan dit euvel, zij zouden, een voor een en alle te zamen, regte hartedieven zijn.

„IK KAN NIET."

Aanmerk het gelaat van dezen man! Neerslagtig als een lijkkoets, de handen over elkander, de borst ingevallen, een teemend stemgeluid; in alles het uitgedrukte beeld van lafhartige besluiteloosheid. Man, rijs op, steek het hoofd in de lucht, klem de tanden op elkaar; strek uw schoone gestalte uit tot de volle lengte waartoe God haar heeft gebouwd; haal diep adem, diep uit de borst, en blik om u heen! Wat ziet gij daar? Gij ziet alle kinderen der menschen achtgeven op nommer Een, de een den ander voortstuwen over een weg met levende slagtoffers bezaaid, de een den ander verpletteren als de afgodswagen van Jaggernaut. Zoo is de wereld; zoo moet gij haar nemen. Zijt gij van zins, bijgeloovige, dwars over het spoor te gaan liggen, en u te laten vertrappen en vermalen?

Bij al wat manhaftig is, neen! Sla toe en werp neder! Uw regt om den zegekar te beklimmen is zoo goed als dat van uw buurman. Laat murmelen wie murmelen wil! Ligt er een boomstam u in den weg, en kunt gij hem niet omloopen, spring er over heen, flink en vlug. Heb zenuwen van staal en een ijzeren wil. Geef om geen pijn in de zijde, om geen pijn in het hoofd, om geen pijn aan het hart; graaf toe en arbeid zonder omzien, zonder acht te geven op afgunst of kwaadsprekendheid. Stel uw wit in de wol-

ken, hoog boven u, en mik. Kan uw pijl de reis niet halen, wat zou dat? Raap hem weder op, span wederom den boog, en mik van nieuws. Al raaktet gij nimmer het hart van de schijf, welnu, beter naar de wolken geschoten dan naar het kreupelhout. Pruil niet wanneer uwe vrienden u in den steek laten. Zoo waar als Mammon leeft, zij zullen den eigen dag waarop voor het eerst de Fortuin u begunstigt, als een zwerm bijen om u heen gonzen. Gonzen ja, en zij zullen uw hart met walging en afschuw vervullen voor de menschelijke natuur.

„Ik kan niet!" Foei, dat ik dit moet hooren! Ik zou geen vrouw zijn, zoo ik mijn handschoen niet nam en u niet in het aangezigt sloeg. Gij zijt een schandvlek van uw geslacht. Hoe nu? een man zonder moed? een afhankelijk man? een man die zich door hinderpalen laat ontmoedigen? een man die niet gereed staat alles en allen op aarde te braveren, zijnen Maker alleen uitgezonderd? Zie, grenzeloos is de minachting die ik voor u koester, vreesachtige huiskat daar gij zijt! Er is geen zweem van manhaftigheid aan u — op uw snorrebaard na.

TEGEN OOM TOBIAS.

> „Steeds heb ik opgemerkt, zei oom Tobias, dat zoodra een man op oneerbiedigen toon over een vrouw spreekt, het ergste van hem te vreezen is. Verbaas u niet zoo gij hem voor de galg ziet opgroeijen."

Zacht wat, zacht wat, oom Tobias! Bedenk wie de personen zijn die gij dus sprekende op de teenen trapt; gij zoudt ze aan het hinken brengen. Wat heeft men er aan een man te zijn, indien men niet kan doen al wat men wil? Het ware eene verkorting van de regten der laarzen en der lange pantalons. Voor den dag met uw bezwaren, hetzij in gesprekken, hetzij door den druk; schud u den slavenketen van het lijf!

Is u eene schrijfster bekend die meer op een stil huiselijk leven dan op vermaardheid gesteld is, zoo laat u door geene beweegredenen van kieschheid weerhouden om uzelven in dat stilleven in te dringen. Ga, en haal haar, en sleep haar met u mede, en laat haar draven voor het publiek dat haar aangaapt. Maak de lieden opmerkzaam op haar geestige gezegden, en doe dit met dezelfde gemakkelijkheid, met dezelfde gemeenzaamheid, waarmede gij pleegt te spreken over een goed gedresseerd paard of een goed gedresseerden jagthond. Spreek van haar met ingenomenheid, met opgewondenheid, met geestdrift, met luidruchtige bewondering, en doe het

daardoor schijnen alsof hare persoonlijkheid eer deze soort van hulde uitlokte, dan hoogachting of eerbied inboezemde.

Geef Jan en alleman den raad, om, zoo zij kunnen, evenveel bij haar aan huis te komen, evenveel werk van haar genotvollen, van haar betooverenden omgang te maken, als gij hebt gedaan. Geen kwade manier, gij weet wel, om uzelf bij het publiek bekend te maken door u vast te klemmen aan het lint van haar letterkundigen boezelaar. Inzonderheid indien de luchtballon van uw eigen vermaardheid ietwat lang in de maak is geweest.

Vrees niet dat uwe onbescheidenheid onaangename gevolgen hebben zal. Het is u bekend dat men veilig duizend dingen kan vertellen van een parasol, die het niet raadzaam wezen zou te vertellen van een wandelstok. Aanmerkelijk is het voordeel van dezen stand van zaken voor heeren met zwakke zenuwen en aanleg tot kippevel.

Het ergste leed dat een vrouw u kan terugdoen is dat zij u een blaauwtje laat loopen. En nu is een blaauwe plek aan de scheenen veel minder pijnlijk, wel te verstaan voor een heer als gij, dan een blaauwe boon in borst of schouderblad.

Doe als de struikroover, uw model. Toen de dame, die hij bezig was te plunderen, hem bad haar met vrede te laten, op grond „dat zij alleen en weerloos was," antwoordde hij met een grijns: „O neen, want het is juist om deze reden dat ik u uitplunder."

IN EEN BOOZE BUI.

Dat ik, ik die alle gelijkvormige dingen verfoei; die zenuwachtig word van alle mogelijke „paren;" die geen klaverbladen van vieren kan uitstaan; die smoorlijk ben op gestreept gras, groen en geel, alleen omdat geen der sprietjes gelijk is aan de andere; smoorlijk op de wolken, omdat zij veranderen zoo vaak ik er naar opzie; smoorlijk op de zee, omdat zij ebt en vloeit; smoorlijk en doodelijk op den wind, omdat hij ontembaar is en zich nimmer boeijen laat aanleggen (eerst een vloek, dan een snik, dan een wegstervende zucht): dat het mij, mijzelf, door een raadsbesluit van het noodlot, beschoren is bij iedere godsdienstoefening gezeten te zijn achter de zes jufvrouwen Prins, met haar zes hoeden van vleeschkleurige zijde, met haar zes rosetten (één op elken hoed en alle aan denzelfden kant), met haar zes hemelsblaauwe omslagdoeken digtgespeld over haar zes ongevraagde harten, terwijl zes paar zwavelgeele handschoenen van cabretleder zich klemmen rond zes smakeloos ingebonden kerkboeken, weggemoffeld in de plooijen van zes zakdoekjes met boordsel van katoenen kant, en terwijl zes neteldoeksche kraagjes, vastgestoken met zes gouden kruisjes van dezelfde grootte, haar zes maagdelijke keelen omsluiten: zie, dit is gansch verpletterend! Welke zonden heb ik bedreven dat ik gestraft word met deze straf? Ik heb nooit „gestolen," nooit „begeerd," nooit — om kort te gaan,

ik wou dat zij de cholera kregen, of anders een man: mij is het om het even, mits ik mijn doel bereik. Ik wou dat zij de kussens in de bank, niet in plaats van met paardehaar, voor opgevuld schenen te houden met jonge katten, en dat zij ordentelijk plaats namen; ik wou dat zij insliepen onder de preek, of dat zij de kerk verlieten onder het zingen, of dat zij teregt kwamen in de verkeerde bank; ik wou dat het ging stortregenen en dat haar zes vleeschkleurige hoeden voor goed bedierven; ik wou alles, behalve dat zij daar vóór mij zaten, zoo stokstijf, zoo in de puntjes, zoo bordpapierachtig. Helaas, helaas, tenzij de doodgraver kome en zich om mijnentwil over twee of drie van haar ontferme, voorzie ik dat ik sterven zal aan overmaat van dames Prins!

HILLETJE VAN ALLES.

Een koddig klein winkeltje was het winkeltje van „Hilletje van Alles," met zijn miniatuur-toonbank, zijn miniatuur-kasten, zijn miniatuur-kagchel, en met zijn pygmeeën-assortiment van ouderwetsche gingangs, van gezondheids-neteldoeken, van rood flanel, van met de hand geweven katoen en chitsen; met zijn miniatuur-winkelraam, en met den aldaar uitgestalden voorraad van kammen en kandijsuiker, van tinnen speelgoed en perperment-tabletjes, van strengen garen en Eau de Cologne, van fraai gekleurde prenteboekjes, en van schellings zakdoeken uit wier middenvak Generaal La-

fayette of George Wassington goedkeurend en glimlagchend nederzagen op de alfabets, groot en middelgroot, waarmee de randen waren versierd.

„Hilletje van Alles:" zoo noemden haar alle knapen in de buurt, ofschoon geen hunner in staat zou zijn geweest u te zeggen waarom. Zij wisten het evenmin als hoeveel twaalfmaal dertien is, of waar de kleppen hunner petten gebleven waren. Jaar in jaar uit kon men haar blozend aangezigt bespeuren achter het kleine winkelraam. Soms was zij bezig een paar kindersokjes te breijen; andere keeren was zij aan het uitvinden van een nieuw model van ruggekussentjes, zamengesteld uit eindjes lint of lapjes zijde, even veelkleurig als de regenboog. Wederom andere keeren zat zij horlogebandjes te vlechten, of afgedankte zwarte kousen uit te halen, ten einde bouwstoffen te vergaderen voor het kroeshaar op het hoofd van de pop (een negerkindje) die zij bezig was te vervaardigen. Ook zag men haar wel van tijd tot tijd, bij wijze van hartsterking, een snuifje nemen; of, waren zonnestralen en koopers dun gezaaid, dan zat zij onder het lezen van de krant gemoedelijk te knikkebollen.

Hilletje *wás* een schoonheid geweest, en zij had aan haar lief gezigt een verkwister van een echtgenoot te danken gehad, van wiens tegenwoordigheid Wijntje en Trijntje haar sints geruimen tijd hadden verlost. En ofschoon het klimmen der jaren haar sedert genoodzaakt had de hulp van den pruikemaker in te roepen, de doorbrenger had zijne schuld geboet door haar te laten in het onbetwist bezit van een stel bij uitstek fraaije zwarte oogen. Voeg hierbij een zweem van achterstallige

nuffigheid, zigtbaar in de zwierige strikken van haar muts en in de wijze waarop de tullen halsdoek over den kloeken boezem was geplooid, en gij bezit een getrouw konterfeitsel van het uitwendig voorkomen van „Hilletje van Alles.”

Uit haar winkelraam had zij het uitzigt op de ruime haven, waar de sierlijk gebouwde schepen lagen vastgemeerd, de schepen met hun slanke masten, van wier top de driekleur woei, en wier gezagvoerders menigmaal te vinden waren in Hilletjes magazijn, praatjes makend en snuifjes presenterend. Ook hoorde men er vaak hun zware stemmen, als zij verhaalden van menig zeeavontuur, of ook wel aan de knappe weduwe verzekerden dat slechts ééne omstandigheid („zijt gij verbonden aan een vrouw, zoek geen losmaking”) hen verhinderde onmiddellijk met haar persoon onder zeil te gaan, en zich te wagen op de wateren van het huwelijksleven.

Op het hooren van zulke komplimenten plag Hilletje de wenkbraauwen te fronsen, of onder vele teekenen van verontwaardiging met hoofd en muts te schudden; doch zij maakte het aanstonds goed door dit of dat vriendelijk aanbod. Hetzij om een tarntje in de naden hunner handschoenen toe te naaijen, hetzij om een voortvlugtigen knoop aan hunne overjassen door een anderen te doen vervangen.

Aardig was het te bespeuren hoe populair Hilletje was. Onbegrensd was het aantal der huizen waar zij thee kon gaan drinken; onaangemerkt de vaste uitnoodigingen van op zijn minst een half dozijn families voor Oudejaarsavonden en Nieuwejaarsdagen. Zij bezat een vrijen stoel in de kerk, een onuitputtelijke flesch met „ouden wijn,”

bestemd om haar menigvuldige kwaaltjes te verdrijven; een aandeel in alle huisbakken lekkernijen, overvloed van lektuur voor regenachtige dagen, toegangkaartjes voor het beestespel, en een vaste plaats bij gelegenheid van alle buitenpartijtjes.

Steeds wist zij u voor minder geld dan iemand anders een geschikte woning te bezorgen; en als zij bij u kwam logeren, hadt gij alles voor haar ten beste: de liefste kamer van het huis, het warmste plaatsje aan tafel, den sterksten kop koffij, het bruinste sneedje geroosterd brood, de laatst aangekomen vijgen, het lekkerste kluifje van den kalkoen, en het eenig overgeschoten stukje van de kippenpastei. Het valt niet te ontkennen: steeds bazuinde zij den lof van kindertjes met engelsche beentjes uit, vroeg in vertrouwen aan oude vrijsters hoe zij onbarmhartig genoeg konden zijn om ongehuwd te blijven, overreedde mannelijke echtgenooten (zij wist zoo goed als ieder ander dat zij voor een oortje thuis lagen) aan hunne vrouwen te gebieden dat zij aan haar, Hilletje, de klandisie gunnen zouden, smeekte den jongstaangekomen predikant om het manuscript van zijn preek van den vorigen zondag, wenschte jeugdige Ezaus van harte geluk met den weelderigen groei hunner uitbottende en naauwelijks zigtbare bakkebaarden, vroeg aan geruïneerde weduwnaars zonder voorkomen en zonder fortuin: of zij niet weldra hunne keus zouden bepalen op het bloeijendste van alle bloeijende meisjes? en betuigde aan heeren courantiers: dat het gemis van haar toiletspiegel een kleinigheid wezen zou, in vergelijking van dat der allerboeijendste artikelen in hunne allerbelangrijkste nieuwsbladen.

Op zekeren dag bleef Hilletjes winkel gesloten. De klok sloeg negen, tien, elf, en nog werden de luiken niet geopend. En dat ten huize van Hilletje van Alles, die de stiptheid in persoon was! Wat mogt de reden zijn? Oude jufvrouw De Bruin had het zoo goed als op haar zenuwen nu zij geen tweede strengetje garen koopen kon ten behoeve der kousen van haren echtgenoot. Kleine Piet Valbragt stond zich blaauw en paarsch te schreeuwen, niet wetende wat aan te vangen met den cent dien hij voor een klontje Boerhaviesche suiker bestemd had. Het zwavelstokkemeisje, rillende van de kou, stond om den hoek van de straat, en betreurde het warme plaatsje waar zij haar verkleumde vingers plag te ontdooijen. De teleurgestelde koopvaardijkapiteins stonden van ongeduld te stampvoeten in de sneeuw, propten hunne wangen vol pruimtabak, en zeiden: „wel nu nog fraaijer!" Een oude vrijster aan de overzijde, die sints lang in den gebede had aangehouden om den val van Hilletjes rijk, bragt haar uitgedroogden wijsvinger aan de punt van haar neus, en maakte witte oogen als een kip die een beentje heeft ingeslikt.

Moeijelijk was het raadsel niet — vooral niet nadat men het had geraden. De rijke oude heer Van Olpen was op een schoonen dag Hilletjes magazijn binnengeloopen, ten einde zich te voorzien van een horloge-bandje. Hij was doof, zeer doof; weshalve Hilletje genoodzaakt was hare plaats achter den toonbank te verlaten en zoo digt mogelijk bij hem te gaan staan. Het einde der geschiedenis was, dat Hilletje, en met haar kleine Cupido, den ouden heer hunne meening zeiden door de

opening van een spreekhoorn heen; en al wat ik er verder van weet is, dat hij en zij sedert dien dag spijzigen aan denzelfden disch en snuiven uit dezelfde doos; en ook, dat de luiken van het magazijntje tot op dit oogenblik gesloten zijn gebleven; terwijl de oude vrijster aan de overzijde, zoo menigmaal wijlen Hilletje van Alles in haar eigen rijtuig de straat komt doorgereden, u al grommend en met de tanden op elkaar de vraag voorlegt: „Hoe denkt gij wel dat zij het heeft aangeleid?"

UIT BABEL.

„Perle avant de tomber, et fange après sa chute."

O Babel onzer dagen, welk een oord! Hoeveel rook en smook, welk een geraas en getier! Welk een gedrang van menschelijke wezens! Jood en Heiden, slaaf en vrije, iedere natie, zoover de zon schijnt, allen zijn hier vertegenwoordigd. Het zijn dezelfde straten en hetzelfde plaveisel: doch daarin en daarop, hoeveel troetelkinderen der weelde naast hoeveel martelaren der afzigtelijkste elende! Kon men in alle harten lezen, hoe menig onbeschreven geschiedverhaal zou er te doorbladeren vallen! Hoeveel vreugd, hoeveel verdriet, hoeveel misdaden! Zie, daar stapt ons in pronkgewaad, met al de fierheid eener schoone vorstin, de zonde voorbij. Een vloek op hem die het eerst haar doemde

tot het leven dat zij leidt: de hellevaart van eene die het brandmerk der schande op het voorhoofd draagt. Dankbare moeders, reine vrouwen, fronst het voorhoofd, zoo gij kunt; mijn hart is met ontferming over de rampzalige bewogen. Heeft ook zij niet eenmaal, beeldschoon en onschuldig als een kind, geslapen aan het hart eener moeder? Al waren hare tranen als het water der zee, zij kan immers de smet die op haar kleeft niet afwasschen? De poorten der barmhartigheid, werden zij haar niet voor altoos gesloten door haar zusters naar het vleesch? Was zij niet eenmaal jong, en schoon, en arm, en zonder steun? De Schriftgeleerden en de Farizeeën, de mannen van veel gebeds, en die pronken met hun eigen-geregtigheid als met een staatsiegewaad, hebben haar den rug toegekeerd; en toch, zij vroeg om geen aalmoes, maar om brood en arbeid. Het leven zag er zoo kil, zoo somber, zoo onheilspellend uit; de zwakke voet had zooveel moeite om staande te blijven op den doornigen hobbeligen levensweg! O zuster, o gij smettelooze, maar die koel van harte zijt, oordeel haar niet voorbarig, niet gestreng. Misschien, zoo gij in dezelfde elende hadt verkeerd en aan dezelfde verzoeking hadt blootgestaan, welligt hadt ook gij, Maria, den bijnaam van Magdalena ontvangen.

LICHT EN DONKER.

On ne badine pas avec l'amour.

I

Mij dunkt, ik zie het voor mijne oogen: het huis met het schuins afloopend dak, met de korte dikke schoorsteenen, met den wilden wingert voor de deur. Het is dezelfde deur waarvoor de bruine bijen hun dommelig deuntje zongen, en waar mijn oude vader zijn slaapje plag te doen, iederen warmen zomeravond. Zijn hoofd was met zilver gekroond, en aan zijne voeten lei ruige Bruno, de huishond. Nergens steeg destijds uit de bloeijende aarde een giftige damp voor mij op. Het lied der vogelen (hun nest was in de goot) vervulde mijn hart met stille blijdschap. Het was zoet, des avonds na den arbeid, neder te zitten onder het kleine wingertprieel, en zonsondergang af te wachten, en de veelkleurige wolken zachtjes te zien wegsterven (zoo sterven de heiligen) in den donkerblaauwen hemelstroom, en de vonkelende avondster, hoog in de lucht, te zien schitteren als het oog van een Seraf. Het was zoet, als de herfst het gebladerte met al de tinten van den regenboog kleurde, de bruine en geele bladeren naar omlaag te zien tuimelen, gedragen op de vleugelen van den najaarswind. Het was zoet, als de vlugge wateren van de zilveren beek, gelijk marmer zoo onbewegelijk en zoo koud, te rusten lagen in de armen van den

winter; als de bloemen verwelkten onder den killen adem van den IJsvorst; als de bladerlooze boomen hunne takken smeekend ten hemel hieven; als zij vol ongeduld den sneeuwlast zich van de schouderen schudden; als de zware vrachtwagens kraakten op den hardbevrozen weg; als de stevige boer zijne gespierde armen heen en weder sloeg over de breede borst, tot doorstraling; als hij den tragen rondoogigen os met zijn stok den berooiden heuvel opdreef. Ook dan nog scheen de zon in het kleine huis; vlammende takkebossen gloeiden en kraakten in den wijden schoorsteen; rijen gladgeschuurde pannen en schotels blonken op den schoorsteenmantel en in de hoekkast; de heerlijke reuk van het verschgebakken brood stroomde u uit den oven te gemoet; de vriendelijke theeketel stond te dampen en te zingen bij het hoekje van den haard; en daarnaast was vader gezeten, met het nieuwsblad op de knieën uitgespreid: het nieuwsblad, dat ons iedere week tijding bragt uit de bedrijvige wereld daarbuiten, ver weg, en van wier gemeenschap de reusachtige boomen van het woud ons hielden uitgesloten.

Ach, dat waren schoone dagen: weinig behoeften en geen zorgen. Wel is waar, vaders hoofd droeg als een krans van affodillen, doch zijn hart was frisch en jong gebleven. Helaas, hoe laag bij den grond de huisdeur zij, hoe hoog de spitsboog reike van het vorstelijk voorportaal, hij komt — de ongenoode gast; hij komt, en treedt binnen. Prachtig als altoos rees de zon aan de kimmen; doch haar stralen vielen deze reis op zilveren lokken waardoor de adem des levens opgehouden had te ruischen; zij vielen op lippen, eenmaal overvloeijende

van zoete woorden der liefde, en thans voor altijd stom; zij vielen op een bleeke stramme hand, voorheen vriendelijk en beschermend, doch die voortaan den hartelijken druk der uwe nimmermeer zou beantwoorden. Weldra dekte de sneeuw hem de borst; warm had zijn hart geklopt, en koud was de bleeke sneeuw. Een felle wind uit het nood-oosten zong het *requiem* bij vaders graf; de weeze trad naar buiten, keek nog eenmaal om naar het kleine huis, en ging verder. De tranen stonden haar in de oogen, en zij waggelde voort meer dan zij liep.

II

Ach hoe zuur, hoe bitter zuur, smaakt het brood der afhankelijkheid, het genadebrood! Geen welkomstgroet bij het aanschuiven om den haard; geen welkomstgroet bij het aanzitten om den disch; maar in plaats daarvan, een spottend verwijt, een pijnlijke beleediging, een deel voedsel dat men u al grommende toedient. Treurige dagen, slapelooze nachten; slapeloos, en wier herinnering het gemoed doet zamenkrimpen.

„Welnu komaan, is Reinhart dood en begraven?" vroeg mijn oom; en dit zeggende greep hij naar zijn bril op den schoorsteenmantel, ten einde mij van het hoofd tot de voeten op te nemen, terwijl ik nederzonk op de bank in een der hoeken van den haard. „Zet uw hoed af, Eefje. Ik zie wel, we zullen voor logies hebben te zorgen. Nooit van zijn leven heeft Reinhart de kunst verstaan van een sommetje over te leggen; des te erger voor u. Die hofstede van hem, ze werd erbarmelijk mishandeld. Had ik dat land onder han-

den gehad, ik zou er het dubbel van hebben getrokken. Allemaal gekheid, dat ondiep ploegen van hem; het is de dood van het land; waarom geen ploeg van het zwaarste kaliber gebruikt? En dan, hij had geen begrip van de behandeling van de meekrap; geen begrip van hetgeen 's winters aan het vee op den stal toekomt; geen begrip om zijn gereedschap te bergen op een plaats waar het roesten noch vermolmen kon. Ook het bouwen van die nieuwe schuur was een gekheid, een groote gekheid. Hij had kunnen volstaan met een nieuw stroodak op de oude muren. Ik zeg maar: als twee broers het er op gezet hebben om in de wereld vooruit te komen, dan wil er nog wel eens verschil wezen tusschen den een en den ander. Daar hebt ge mijn persoon: op dit oogenblik ligt er ruim twee duizend gulden van mij in de spaarbank; altemaal het gevolg van op de kleintjes te passen. (Berend, Berend, hoor je niet? je hebt meel genomen uit het verkeerde vat; had ik je niet gezegd dat weeuw Broen, als ze weer om meel kwam vragen, uit het bedorven vat hebben moest?)

„Zooals ik zei, Eefje: primo, uw vader had geen verstand van boeren of bouwen; en secundo, hij verstond de kunst niet van op zijn tijd neen te zeggen. Hij leende geld aan ieder die gebrek had, en betaalde zijn werkvolk het loon dat zij verkozen te vragen. Allemaal gekheid. Daar hebt ge Berend, van daareven; een paar dagen geleden vroeg hij opslag. Hoepel op, zei ik, en ik huurde een ander in zijne plaats. Vanmorgen kwam hij schreijend bij mij terug; tranen met tuiten; hij vertelde mij dat zijn vrouw ziek lag, dat zij

een dood kind in huis hadden, en dat hij bereid was om voor het oude loon bij mij te blijven werken. Ziet ge, Eefje, dat is de ware manier. Heeft Berend goed kunnen vinden om er een vrouw en een partij kleine schreeuwleelijken op na te houden, voor hij in staat was ze ordentelijk aan den kost te helpen, ik zie niet in dat het *mijn* pligt is om voor haarlui te betalen. Maar komaan, het is tijd voor de avonddienst; we gaan ons hoofdstuk uit den Bijbel lezen en een gebed doen. Zoo iets zijt ge, denk ik, thuis niet gewend geweest. Ik oordeel niemand; ik hoop dat uw vader in den hemel is gekomen; maar ik vrees, ik vrees, dat hij zijn licht al bitter weinig heeft laten schijnen. Zit niet te snikken, kind; zooals de boom valt blijft hij liggen. Zorg maar dat gij *uw* pligt doet; maak u nuttig hier in huis, en jaag mij op geen uitgaven. Jong volkje van uwe jaren brengen heel wat zoek aan kost en onderhoud."

Ach, hoe eentoonig waren hier de treurige dagen! Mijne gedachten hielden zich onafgebroken bezig met herinneringen aan het blijde verleden; vol schrik deinsde ik terug voor de sombere toekomst; rusteloos, onvermoeid, en zonder dat iemand er mij voor dankte, sloofde ik mij af om de kosten van mijn dagelijksch onderhoud goed te maken; en met hartstogtelijke wanhoop bad ik, dat er een einde komen mogt aan deze duldelooze slavernij.

III

„Maak het bed op, in de achterkamer, kind," zei mijn tante; „de beurt is deze week aan ons om den

schoolmeester te logeren. Gij hebt niet noodig de beste lakens te geven; die geleerde menschen hebben altoos distracties. Ik weet zeker dat hij er niets van merken zal. Van mijn leven heb ik geen hongeriger volk bijgewoond dan schoolmeesters; van den morgen tot den avond houden zij u bezig in de keuken. Een kwart mud aardappelen in ééne week is anders geen kleinigheid. Toen wij den vorigen meester hier hadden, is ons gansche vaatje winterbier er bij ingeschoten; weggesmolten als sneeuw voor de zon. Ik mag lijden dat onze Berend nu eindelijk volleerd is en niet meer naar de school behoeft te gaan; doch ik betwijfel het; hij is nog lang niet vast op de tafel van vermenigvuldiging, naar ik bemerkt heb. Uw oom en ik zijn van gedachten dat, zoo'n schoolmeester in huis te nemen, eigenlijk maar gekheid is; schade voor de hand. Uw oom wil dat ik minder eten op tafel zetten zal; doch dat kunstje behoeft men met meester Ardenne niet te proberen. Hij stoort zich aan niets; zoomin als Adam in het paradijs, toen Eva er nog niet was en de slang nog niet had gesproken. Hij kommandeert als een geboren prins, en als hij om iets vraagt, ben ik zoo goed niet of ik moet het gaan halen. Ik weet niet hoe het komt, maar er is iets in zijn oogopslag dat mij onophoudelijk aan donder en weerlicht denken doet; en toch is hij niet onvriendelijk als hij spreekt. De man is mij een raadsel; ik kan zoomin wijs uit hem worden als uit de preken van dominee Brakel. Maar komaan, kind, ga doen wat ik u gezegd heb; maak het bed op voor den meester, en denk er aan dat gij een stuk papier plakt tegen die gebroken ruit

aan het hoofdeneind van het ledikant. Ik heb er met uw oom over gesproken om den glazemaker te laten komen; maar hij zei, en de man heeft gelijk ook, dat het binnen drie maanden zacht weer wezen zal. Stil, uw oom roept u. Hij zegt dat hij naar den deel gaat om te dorschen, en dat als de koster bij geval komen mogt, met een inteekenlijst voor den nieuwen overjas van den dominee, gij zeggen moet dat hij naar de stad is en niet thuis komt voor in het laatst van de week. Niet vergeten, hoor. Die koster met zijn inteekeningslijst schijnt te denken dat de rijksdaalders ons op den rug groeijen. Eerst verdienen en dan weggeven? dat zou een fraaije wereld worden. Een nieuwe overjas! Welnu komaan! Ik zou wel eens willen weten of de hoorders van den Apostel Paulus hem ooit een nieuwen overjas present hebben gegeven? En of er ter eere van Johannes den Dooper een intreepartij is geweest? Heeft de dominee niet genoeg aan zijn traktement, acht honderd gulden in het jaar, de helft aan geld en de helft aan eten en drinken? acht honderd gulden wel geteld en eerlijk betaald — als ten minste de tijden niet al te slecht zijn? Nu, kind, doe als ik u zei, en maak het bed op voor den schoolmeester. Één kussen is genoeg. Hij draagt zoowaar bijdag het hoofd reeds hoog genoeg; 's nachts hoeft niet. Het zou mij niet verwonderen zoo hij van zijn leven kaptein was geweest, of kolonel, of iets van dien aard."

De schoolmeester! Zou men mij vergunnen naar de school te gaan? of zou ik veroordeeld wezen om in huis te blijven en mij daar af te slooven? zou die mijn-

heer Ardenne mij voor schrikkelijk dom aanzien? Ik kreeg een gevoel alsof de weerlichtblik waarvan mijn tante had gesproken reeds op mijn voorhoofd rustte. Mijne wangen gloeiden op het denkbeeld dat ik in zijne gevreesde tegenwoordigheid wie weet hoeveel en welke onhandigheden zou uitvoeren. Hoe armelijk zag het kamertje er uit dat mijne tante voor hem in gereedheid deed brengen! Kon ik slechts een paar schoone gordijnen voor het venster hangen, of hem een bekleeden stoel bezorgen, of een ordentelijke schrijftafel, of een toonbaar linnenkastje. Het leek alles zoo ontdaan en zoo onoogelijk, zoo verschillend van hetgeen mijn lieve vader plag te doen voor den vreemdeling die „in onze poorte" was. En ik stelde mij mijn vader voor, gezeten in den geliefkoosden armstoel; en wederom als van ouds knielde ik neder op het kussen waarop hij rustte met den voet; en zijn hand streek liefkozend over mijn hoofd; en ik luisterde naar lange verhalen van over de zee, tot de kaars in de pijp was gebrand, en alleen nog het flaauwe licht van den haard de gelaatstrekken van generaal Bonaparte bescheen; van den generaal, en van mijn afgeleefden vader.

De schrille stem mijner tante deed mij uit deze droomen opschrikken. Het was etenstijd, en daar kwam meester Ardenne aangestapt. Het was een jonge man van omtrent twee en twintig jaren, met een zeer fatsoenlijk voorkomen, groote levendige blaauwe oogen, en met iets vastberadens in zijne manieren, dat mij voorkwam in volmaakte overeenstemming te zijn met zijne hooge indrukwekkende gestalte, en niet minder met zijn beslisten gang. Zelfs mijn oom bond in zijne te-

genwoordigheid meer dan één zeiltje in, en mijne tante matigde, zonder het zelf te willen, hare gewone onheuschheid. Ik was van harte dankbaar toen de maaltijd achter den rug was.

IV

„Eefje," zei mijn oom, toen meester Ardenne de kamer had verlaten, „gij zult naar school moeten gaan; anders zouden de buren vertellen dat wij u niet goed behandelen. Gij behoort zeer dankbaar te wezen dat gij opgenomen werd in een huis als het onze, Eefje; vrouwen, zonder geld en alleen op de wereld, zijn regte stumpers. Ik wenschte dat de Voorzienigheid had kunnen goedvinden een jongen van u te maken. Gij zoudt dan aan Berend het werk uit de handen hebben kunnen nemen, en mij het geld hebben bespaard dat hij mij thans kost. Daarginder moet een eind steenen wal gemetseld worden, en ook de schuur schreeuwt om reparatie. Uw vader zou dwaas genoeg zijn geweest om een timmerman en een metselaar aan het werk te zetten....

„Waterlanders? mag ik weten wat er nu weder aan de hand is? Ik mag geslagen worden, als ik ooit van mijn leven de vrouwen leer begrijpen! Het eene oogenblik zitten ze in de hanebalken der opgetogenheid; het oogenblik daarop verzinken ze in de kelders der neerslagtigheid, zooals er in den almanak staat; en de almanak is even waarheidlievend, gij weet wel, als de Apocriefe boeken. Welk kwaad heb ik u gedaan? Ik heb niet meer gezegd dan dit, dat het doodjam-

mer is dat gij geen jongen zijt; dan kondt gij mijn boomen griffelen, den tuin schoffelen, slooten graven, pooten, ploegen, en zulk soort van werk. Het rondscharrelen dat gij thans doet: een beetje vaten wasschen, een beetje vloeren schrobben, een beetje kamers aan kant maken, een beetje waschgoed uitwringen, heeft niet veel om het lijf; er is meer noodig om den kost te verdienen. Laat eens zien, sedert gij hier zijt gekomen hebt gij gehad" — dit zeggende zette mijn oom zijn bril op en haalde een beduimeld opschrijfboekje uit den zak — „gij hebt gehad t-w-e-e p-a-a-r schoenen, van z-e-s-e-n-d-e-r-t-i-g stuivers het paar, en negen el katoen voor een japon, tegen v-ij-f-t-i-e-n centen de el. Dat loopt op, Eefje, duchtig op. Gij ziet, er is vrij wat aan vast om u den kost te geven. *Mijn* geld heb ik verdiend; en zoo gij niet verkiest uw gansche leven afhankelijk te blijven, dan moet gij het *uwe* verdienen." Hier nam mijn oom zijn snuifdoos uit den zak, bediende zich, en proestte, onder medewerking van een zonnestraaltje dat juist in het vertrek kwam schijnen, in een hartelijke niesbui uit.

Den volgende dag debuteerde ik, onder het volle gevoel dat ik een meisje (geen jongen), en dientengevolge nul in cijfer was, in de school van meester Ardenne.

Het was een groot vertrek, meer een schuur dan een kamer, slecht verlicht, slecht verwarmd, en nog slechter van versche lucht voorzien. Het lokaal was opgevuld met leerlingen van beiderlei geslacht. Men vond er zoowel dikwangige ABC-mannetjes, als den volwassen Berend van volle dertig jaar, die eerst sedert kort behoefte had gevoeld aan eenige ervarenheid in het cij-

feren en in de aardrijkskunde, wanneer hij zijne kas moest opmaken, of het adres moest schrijven voor een brief over zaken. Men vond er rijen leëlijke jongens, met hoofden als mopshonden, vol booze zweeren, en met roode knokkels; en rijen meisjes met paarsche wangen en breede schouders, braaf uit haar kleeren gegroeid, half schuw, half onbeschaamd, en die vrij wat meer vertrouwd waren met stuivertje wisselen en blindekootje spelen, dan met de spraakleer of de natuurkunde. Men vond er den predikantszoon, den burgemeesterszoon, den smidszoon, benevens een zeker aantal jongelingen die geen de minste voorstelling hadden van de personen wier zoons zij waren. Het waren dezulken die indertijd door de Bestuurders van het provinciaal armhuis bij onderscheiden boeren waren ingedeeld.

Meester Ardenne bewoog zich te midden van deze ongelijksoortige elementen met hetzelfde gemak als de maan in Augustus te midden van een heldere zomernachtlucht. Nu eens streek hij een kleinen krullebol over het hoofd, gansch verlegen hoe aan te vangen met het schrijven van een kapitale S; dan weder ruimde hij voor een achterblijver van meergevorderden leeftijd, het een of ander rekenkunstig struikelblok uit den weg; een oogenblik later sloot hij de krakende deur achter dezen of genen ongemanierden knaap; straks wierp hij een blik op de spekhaken en hanepooten van een ongeoefend scribent, die met zijn pen omsprong als ware zij een hooivork geweest; straks weder vulde hij den lompen Behemoth van een kagchel met vochtige plaggen, en deed vruchtelooze pogingen om zijn eigen verkleumde vingers te ontdooijen.

In een verwijderden hoek van het schoolvertrek zat Jaap Winkler, de smidszoon, die met gebalde vuisten ter wereld was gekomen en sedert altoos een vechtersbaas gebleven was. Hij beroemde zich „een pak slaag te hebben toegediend aan elken en een iegelijken meester van wien hij achtereenvolgens onderwijs had genoten." Op dit oogenblik was hij bezig met van onder zijn zaamgetrokken wenkbraauwen in gedachten de maat te nemen van meester Ardenne en van diens krachten. Slotsom zijner overpeinzingen was: een zeer hoorbaar en lang aangehouden fluiten.

Snel keerde de meester zich om, en zag zijn dertigjarigen leerling, ouder en grooter dan hijzelf, strak in de oogen. „Winkler," zei hij, met een stem zoo helder als metaal, „ik zal u moeten verzoeken dat gefluit na te laten." Jaap keek den meester even stijf in het gezigt als deze hem deed, en onthaalde hem op een welbekend straatdeuntje. Geen stalknecht floot ooit beter dan Jaap.

Aller oogen waren op meester Ardenne gerigt: de uitdaging was zoo onbewimpeld mogelijk geweest. De bouw van Jaaps rug was als van de rug van een os, en zijn vuist geleek een moker. Deze bijzonderheden waren aan Jaap niet onbekend. Meester Ardenne was slank, maar slank als een panther. In de schatting der toeschouwers evenwel, die zijn geheim niet kenden, had de beleedigde reeds het onderspit gedolven.

Toch niet. Zie, de fijne blanke vingers van den meester klemmen zich om Jaaps geruiten das; daar is een oogenblik van worsteling; men ziet lippen verbleeken, men hoort tanden knersen, lendenen wringen zich, en kraken, en persen zich tegen elkander; daar

ligt Jaap voor den grond, met meester Ardennes welgevormden voet op de borst. Bravo, meester Ardenne! Vlugheid en beleid wegen soms rijkelijk tegen spieren en beenderen op.

De vrede is hersteld, de meester schudt zich de overhangende lokken van het voorhoofd, en overhoort de aardrijkskundige les der hoogste klasse. Hij heeft te doen met een bank meisjes, als tonnetjes zoo rond en zoo rood als pioenen; haar eerbied voor „de meester” is sedert Jaaps nederlaag minstens tien percent gerezen. Vrouwen en meisjes kunnen alles gereeder dulden in een man, dan gebrek aan moed. De les wordt tamelijk vlot opgezegd; de meisjes doen haar best, met uitzondering van Heintje Weber, die besloten schijnt te zwijgen. Meester Ardenne ziet haar aan. „Hij heeft eenen *man* verslagen, doch dit sluit niet in dat hij in staat is een *vrouw* ten onder te brengen:” dit staat in duidelijke woorden voor hem te lezen in Heintjes onverschrokken blik. Heintje wordt naar hare plaats terug gezonden; zij krijgt bevel na schooltijd te blijven, zoolang tot zij haar les geleerd, en zonder fout zal hebben opgezegd. Zij wacht, met bewonderenswaardige onverschilligheid, tot het haar gelegen zal komen een aanvang te maken met van buiten leeren; middelerwijl teekent zij karrikatuurportretjes van den meester, en legt die in haar schoen; de schoen wordt onder de bank doorgeschoven en doet de ronde bij Heintjes burinnen, minder stoutmoedig dan zij.

De school is uitgegaan: de laatste kleine achterblijver heeft het lokaal verlaten en sukkelt door de sneeuw naar huis. Meester Ardenne en Heintje blijven alleen over.

De meester vraagt of de les van buiten is geleerd? Door middel van een schudden met hoofd en oorebellen, geeft Heintje hem te verstaan dat zij niet van plan is de bedoelde les te leeren. Wederom herinnert haar de meester dat zij de school niet mag verlaten voor de les geleerd en opgezegd is. Zij werpt een spijtigen blik op de ondergaande zon, doch blijft spelen met 'smeesters geboden en met de bandjes van haar voorschoot. Een uur verloopt; Heintje heeft nog geen oog in haar boek geslagen. De meester raadpleegt zijn horloge en maakt de opmerking dat het donker begint te worden. Heintje glimlacht tot zij kuiltjes in hare wangen krijgt, doch geeft geen antwoord. Een tweede uur verloopt: de meester bijt zich op de lippen, steekt zijn horloge in den zak, en zegt: „Uwe bedoeling is mij klaar, Heintje. Gij en ik, dit is u zeer goed bekend, kunnen hier in den donker niet blijven. Morgen ochtend, zoo gij uwe les niet kent, zal ik u straffen in tegenwoordigheid van de gansche school. Thans kunt gij gaan."

„Als het u belieft, mijnheer," zei Heintje met gemaakte onderdanigheid. En zij strikte haar strooijen hoed met veel zwier om haar glanzige krullen vast.

„Die vrouwen, die vrouwen!" hoorde men meester Ardenne mompelen, terwijl hij, bij het heldere sterrelicht, zijnen weg door de sneeuw zocht — naar een deel koud avondeten. „Hoe nu? zal ik Jaap verslagen hebben, en de vlag strijken voor een klein ding van zestien jaar?"

Er werd dien avond in de huismanswoningen, onder het nuttigen van melk en brood, vrij wat afgepraat. De jongelieden kwamen eenstemmig tot het besluit,

dat, zoo er al een „tijd van spelen" is, men dien niet in de school van meester Ardenne moest zoeken. En de mannen van jaren waren blijde, zeiden ze, dat er eindelijk eens een schoolmeester was gekomen die ergens voor deugde, en dat zij voortaan om meester Ardenne's wil gunstiger over de stedelingen zouden denken. Jaap in persoon stemde toe, als hij bij zijns vaders aanbeeld stond en bezig was zijn ontredderde broeksgalgen tot beteren staat te herstellen, dat meester Ardenne „een piet" was.

De ochtendklok van negenen riep de dorpelingen den volgenden dag van nieuws ter schole. Vruchteloos zocht de meester op Heintje's gelaat naar eenig spoor van onderwerping. Zij had het er kennelijk op gezet hem te trotseren. Toen de gebruikelijke vooroefeningen waren afgeloopen, werd zij geroepen om hare les op te zeggen. Zij vestigde haar onbeschaamde zwarte kijkers op den meester: „Ik heb u gezegd," sprak zij, „dat ik die les *niet* leeren zou en ik heb haar niet geleerd." „En ik heb *u* gezegd," antwoordde meester Ardenne, terwijl een lichte blos zijn voorhoofd kleurde, „dat ik u zou straffen indien gij haar niet leerdet. Heb ik niet?" Heintje's kersroode lippen trilden, doch zij verwaardigde hem niet met een tweede bescheid.

„Ik zal u moeten verzoeken uwe hand uit te steken, Heintje," zei de meester, terwijl hij een stevigen liniaal greep, die naast hem op de lessenaar lei. De kleur week van Heintje's wang; doch met de vastbeslotenheid eener martelares deed zij wat haar bevolen was, en, te midden eener hoorbare stilte, kwam het strafwerktuig neder op Heintje's hand; niet onregvaardig, maar zoo

meedoogenloos, zoo onverbiddelijk, zoo zonder aanzien des persoons, alsof de uitgestoken hand die van een ruwen knaap, niet een zachte vrouwehand geweest ware. Tegen zulk eene proef, zulk eene pijnlijke vernedering, was Heintje niet bestand; zij barstte in tranen los, en de traan die in antwoord op de hare aan meester Ardenne's oog ontsprong, toonde genoegzaam hoe zware taak hij had volbragt en wat het hem gekost had die te volbrengen.

Van dien dag afaan was meester Ardenne in waarheid de monarch van al zijne scholieren, en de opregtheid eischt dat ik er bijvoege: niemand mogt hem liever lijden, niemand volgde zijne bevelen gehoorzamer op, dan Heintje Weber in persoon.

Zijn kostweek ten huize van mijn oom (iedere acht dagen verhuisde de meester naar een ander gezin) was afgeloopen. Groot was de verandering door zijn verblijf te weeg gebragt; ik bedoel, in mijn jong gemoed. Mijn leven was niet langer doelloos: de blijde lichtspranken van voorheen waren mij op nieuw geopenbaard; ik schrikte niet meer voor de eenzelvigheid mijner eigen gedachten. De mistroostige regen was muziek in mijn oor, als hij nederdrupte op de pannen boven mijn hoofd; de starren flonkerden met eene ongemeene helderheid, mij van vroeger niet bekend; en de Winter met zijn witten mantel van sneeuw, met zijn killen adem, met zijn ijskroon, scheen mij liefelijker toe dan de Lente met haar violetkleurige muiltjes en haar rozen in de haren. Dagelijks zag ik meester Ardenne, wel niet bij ons aan huis, maar in de school. Onuitputtelijk was het geduld dat hij oefende met mijne menigvuldige zwakheden; en met al de tee-

derheid van een vrouw voor mijne uiterste gevoeligheid, wist hij mijne gekwetste eigenliefde te sparen. Nimmer hebben de bloemen des velds, als zij wegkwijnden onder de drukkende middaghitte, met grooter dorst de verkwikkelijke avonddaauw ingedronken, dan mijn hart de vertroostingen indronk van elk goed en vriendelijk woord dat hij mij toesprak.

V

„Eefje," zei mijn oom, „wij zullen u noodig gaan krijgen in huis. Zonder u kan ik het niet langer stellen, tenzij ik een knecht of meid huurde; en daar zijn de tijden niet naar. Gij moet dus van school. Gij hebt hier een goed huis, en daar behoort gij dankbaar voor te wezen, gelijk ik u reeds meermalen gezegd heb; maar gij moet werken, meidlief, hard werken! Het geldt vliegt mij uit den zak" (hij haalde het smerige opschrijfboekje voor den dag). „Daar heb ik de kruideniersrekening: vierentwintig stuivers aan thee, en zesendertig stuivers aan suiker; zoudt gij het niet zonder suiker kunnen stellen, Eefje? Daar vind ik een post van een rijksdaalder, voor een paar gomelastieke overschoenen; dat is meer dan gij in een gansche maand verdienen kunt. Daar vind ik een kam: twaalf stuivers. Nu, dat is geld in het water; waarom snijdt gij uw haar niet af? Dat kan, dat kan zoo niet langer! Nooit had ik gedacht dat uw verblijf mij zoo kostbaar zou uitkomen. Uw vader had u iets behooren na te laten; niemand heeft regt zijn kinderen ten laste van anderen te laten komen; dat is niet christelijk. Twintig

jaar lang ben ik mijn eigen advokaat geweest, en ik ken de wet op mijn duimpje. Doch zeker ben ik er niet van, lang niet, dat gij eenige aanspraak op onderstand van mijnentwege zoudt hebben, omdat gij mijn nicht zijt. Uw vader was een verkwister, een dwaas. Mij dunkt, gij hebt uw vaders bloed; gij ook al; ten minste ik kan niet bespeuren dat gij er u op toelegt goed voor uw brood te zijn. Is het eenmaal besloten dat gij op onzen zak *moet* leven (ik zie er echter de noodzakelijkheid niet van in, om de waarheid te zeggen), dan, ik herhaal het, zou ik willen dat gij een jongen waart."

„Daar ik nu eenmaal geen jongen ben, oom, en niet begeer u tot overlast te zijn, zoo doe mij een middel aan de hand om in mijn eigen onderhoud te voorzien."

„Dat moet gij mij niet vragen. Ik weet het waarachtig niet. Dat is uw zaak. Ik heb met mijn eigen bezigheden de handen vol. Ik ben diaken van de gemeente, en buitendien penningmeester van het zendelinggenootschap. Aan de betrekking van diaken verdien ik geen duit; *ik* wordt niet betaald voor de moeite van met het zakje rond te gaan; geen cent komt er bij mij in de lade van het geld dat ik hanteer; en als ik het uitdeel aan onze armen, aan de weduwe Gooszen, aan den ouden Wissink, schiet er net zoo veel emolument over als niemendal. Ik ben er geen cent rijker om geworden, dat ik laatst vijftig gulden heb gekollekteerd bij gelegenheid van het avondmaal. Ik ben een arme stakker, vergelijkenderwijs gesproken. Misschien sterf ik nog in het armhuis, wie weet? Gij moet werken, meid, wer-

ken; hommels kan ik in mijn bijenkorf niet velen."

Juist op dat oogenblik gleed iemands schaduw het venster voorbij. Of ik den voetstap herkende! Zou meester Ardenne van plan zijn geweest ons een bezoek te brengen, en zou hij aan de deur mijn ooms woorden verstaan hebben? Zoo ja, dan bleef mij ten minste de vernedering bespaard hem bekend te maken met de inhaligheid van mijns vaders broeder.

VI

Het was de avond van mijn ooms wekelijksch diakengezelschap. Men had mij gansch alleen in de keuken gelaten. Bij het heengaan had mijn oom de lamp uitgedraaid, zeggende „dat het zonde was om mijnentwil olie te verstoken." Ook de brandstof was behoorlijk achter slot, en de rookende turven in den haard lagen te ver van elkander om te kunnen vlammen. De oude klok tikte met een hol en spookachtig geluid, en ik kon de vallende sneeuw zich langzaam en doodsch tegen het venster hooren stapelen. Ik schoof den ouden stoel tusschen de groote vooruitspringende haardijzers, en zat met het hart vol zorgen in de wegstervende vonken te staren. Wat zou er van mij worden? want het scheen onmogelijk het ondragelijk knellen van mijn juk langer te verduren. Genadebrood van vreemden te eten leek mij verkieselijk boven de stuursche en beleedigende goedheden mijner bloedverwanten. Doch waar, met mijne zestien jaren rustig buitenleven achter den rug, waarheen zou ik, ongeoefende, mijne schreden wenden? Ik wilde mijn oog slaan op Hem die aan

de vogelen den weg wijst door de ongebaande lucht.

Ik schreide en bad.

„Arm kind," sprak eene stem naast mij, en meester Ardenne drong zachtjes mijne handen van voor mijne betraande oogen weg, en hield ze in de zijne. „Arme Eefje, het leven ziet er donker voor u uit, doet het niet? Ik weet hoeveel gij lijdt. Gij behoeft het mij niet te verhalen; ik heb de vernederende woorden van uw oom verstaan. Ik weet dat er niemand is die u liefde betoont, niemand die zorg voor u draagt, niemand op wien gij zoudt kunnen steunen. Dat doet pijn, arm kind. Ik heb datzelfde ook gevoeld. Gij wilt weg, doch waarheen? Het leven is vol verzoekingen, en gij zijt te jong en te onervaren om die te trotseren.

„Eva", en dit zeggende troonde hij mij vriendelijk naar zich toe, „zoudt gij met mij gelukkig kunnen wezen?" —

Is de schipbreukeling gelukkig, die eindelijk de oogen opent onder het afgebeden dak?

Is de vogel gelukkig, die, aan des haviks klaauw ontsnapt, de moegeroeide vleugelen mag zamenplooijen in zijn eigen nest, met zachte wol bekleed?

Is het kind gelukkig, wanneer het in het holle van den nacht opschrikt uit een benaauwden droom, en zich gekoesterd voelt aan het liefhebbend hart der moeder?

VII

Het was mij vreemd en zonderling te moede in mijn nieuwe woning, in de groote bedrijvige stad; met haar lange rijen van paleizen en magazijnen, hare duizenden

en tienduizenden rustelooze voeten en van kommer uitgeteerde aangezigten; met haar schitterende weelde en haar afzigtelijke armoede; met haar langzaam voorbijtrekkende lijkkoetsen en haar lagchende bontgetooide scharen; met haar luidruchtige zondagen en haar prachtige kerken; met haar flonkerende aanbidsters en haar sluimerende priesters; met haar kleine kinderen, oud en wereldwijs voor hun tijd; met haar altoosdurend, nooit afgebroken gegons, tot laat in den donkeren avond toe. Kennissen had ik niet, en had ze ook niet noodig; want ik leefde en zweefde in mijn lief klein woningje als in een blijden droom. Mijn echtgenoot heette steeds „Meester Ardenne"; doch hij stond nu aan het hoofd eener bijzondere school waarvan hij eigenaar was, en had niet noodig de luimen te volgen van tyrannieke commissarissen, of zich te binden aan een bepaald district. Gedurende zijne onvermijdelijke afwezigheid hield ik mij bezig met het schikken en weder overschikken van zijne boeken, zijne papieren, zijne kleederen, en leefde onderwijl een leven van overheerlijke gedachten! En als de kleine pendule op den schoorsteen het uur van zijne thuiskomst aankondigde, dan kleurde mijn wang, dan klopte mijn hart, dan rezen er zalige tranen in mijn oog, op het hooren van het o zoo dierbaar geluid zijner voetstappen!

Slechts ééne gedachte bekommerde mij van tijd tot tijd: ik vroeg mijzelve af of mijn man niet eindigen zou met mij vervelend te vinden? Ik was jaloersch tot van zijn lievelingschrijvers toe, van wie hij zooveel hield. Ik overpeinsde de uitvoerlijkheid van zonder zijn weten de een of andere studie mij eigen te ma-

ken, en hem op een bepaalden dag met mijne groote geleerdheid te verrassen. In overeenstemming met dit plan kon ik zeer demoedig en met de beste voornemens aan de tafel gaan zitten, met een groot boek vol wijsheid voor mij opengeslagen; doch in plaats van regels en letters zag ik uit iedere bladzijde mijn mans gelaat mij aanstaren; en ik kon zeker zijn dat mijn studeren uitliep op het een of ander genottelijk droomerijtje, waarin Cupido een veel aanzienlijker rol vervulde dan Minerva.

VIII

„Een voorslag, Eva!" riep mijn echtgenoot, terwijl hij zijn jas uittrok en zijn hoed weghing; en hij wierp mij een geopenden brief in den schoot. „De brief is van een aanzienlijke dame, een weduwe, die verlangt dat ik voor haar kleinen jongen zorgen en hem in ons huis zal opnemen, gedurende den tijd van hare uitlandigheid; want zij moet op reis naar den vreemde, om de zaken te regelen van een harer bloedverwanten. Zoo het u niet te druk loopt, zou het uit geldelijk oogpunt een voordeelige zaak voor ons zijn, het kind bij ons aan huis te nemen. Doch gij houdt zooveel van kinderen, dat gij er bij slot van rekening meer genoegen dan last van hebben zoudt. Zij is blijkbaar een buitengewoone vrouw. Daarvoor spreekt iedere regel van haar brief."

Met omgaanden post antwoordde mijn echtgenoot dat hij het voorstel aannam, en reeds een week daarna was het kind bij ons aan huis. Het was een beeldschoone

jongen van acht jaren, kennelijk van aanzienlijke geboorte, uitermate bevattelijk, met groote kastanje bruine oogen, en fraaije doorschijnende slapen. Hij was niet zooals andere kinderen, tuk op spelen, maar teergevoelig, schuw, nadenkender dan zijn leeftijd medebragt: hij geleek een daauwdrop dien men ieder oogenblik meende te zullen zien oplossen door de zonnewarmte. Hij bragt een brief mede van zijne moeder, welks inhoud mijn echtgenoot buitengemeen trof. Ik zag hem terwijl hij las herhaaldelijk met de hand over het voorhoofd strijken, en toen hij den brief uithad, zat hij geruimen tijd met gesloten oogen in diep gepeins verzonken. Eindelijk reikte hij mij den brief over en zei: „Een geniale brief, Eva. Nooit heb ik iets zoo treffend schoons gelezen. Mevrouw Van Nyenburgh moet een buitengemeen begaafde en ontwikkelde vrouw zijn."

Ik zag den brief in. Hij verdiende ten volle de lofspraken van mijn echtgenoot. Hij behelsde een hartverteederend beroep op hem, dat hij de vaderlijke zorg voor haar éénig kind op zich mogt willen nemen; doch terwijl zij met moederlijke ingenomenheid over de beminnelijke hoedanigheden van den jongen uitweidde, begeerde zij dat hem de pligt der *gehoorzaamheid* als de grootste van alle jongelingspligten wierd ingeprent. Daarop volgden zinspelingen op droeve donkere dagen die haar wachtten, en in het aangezigt waarvan de liefde van dit kind de eenige star was in haren nacht.

Ik vouwde den brief digt en zat, nadat mijn man de kamer had verlaten, peinzend en in mijzelf gekeerd in mijn eenvoudigen leuningsstoel. Juist: zulk een vrouw, met zulke gaven, moest zijn levensgezellin ge-

worden zijn. Een vrouw die met hem mededenken en deel had kunnen nemen aan zijnen letterkundigen arbeid; een vrouw die iets meer voor hem ware geweest dan een stuk speelgoed om zich in een verloren uur mede te vermaken, of een trouwe dienstmaagd om in zijne stoffelijke behoeften te voorzien. Was het daarover dat hij bezig was te denken, toen hij daar nederzat met gesloten oogen, heengebogen over den geopenden brief? Zou hij mij alleen uit eene edelmoedige opwelling van medelijden hebben genomen? en was hem door dien brief eensklaps geopenbaard hoeveel geluk hij had kunnen smaken aan de zijde van eenen geest, meer dan de mijne aan den zijnen verwant? Ik gevoelde mij diep ongelukkig. Ik wenschte dat de bewuste brief nooit gekomen ware, of dat ik geweigerd had mij met de zorg voor het kind te belasten. Er zouden meer zulke brieven komen, dit sprak van zelf, en tusschentijds zou de tegenwoordigheid van den jongen de eenmaal opgewekte belangstelling van mijn man levendig houden. Ik schreide vele en bittere tranen. Ten laatste werd ik uit mijne mijmering gewekt doordat de kleine Arthur de kamer binnenkwam. Een hevige blos overdekte zijn gelaat toen hij mijn gezwollen oogen zag. Hij aarzelde een oogenblik, kwam op de teenen naar mij toe, en vroeg mij met een vriendelijke stem: „Is u ziek? wil ik uw hoofd nat maken? Dat deed ik altoos bij mijn moedertje, als ze pijn had.”

Ik stond beschaamd en teregtgewezen in de tegenwoordigheid van het engelachtig kind. Ik nam den jongen in mijn armen (*haar* jongen) en kustte hem even teeder alsof ik zijn moeder was geweest. Onderwijl verhaalde hij mij in zijn eigen vriendelijken trant en met kinderlijke

openhartigheid, van zijn gestorven vader; hoe lief deze zijn moeder had gehad; hoe talloos veel fraaije geschenken hij haar plag thuis te brengen, zeggende dat zij niet half goed en niet half fraai genoeg voor haar waren; hoe bedroefd hij was als zij ziek lei; hoe zorgvuldig hij de luiken sloot en op zijne teenen door het huis liep, met den vinger op den mond, aan de dienstboden zeggende dat zij de deuren toch zachtjes zouden open- en toedoen; en hoe hij aan hemzelf allerlei speelgoed beloofde indien hij zorg droeg moeders slaap niet te storen; en hoe daarna, wanneer zij beter werd, zijne oogen vonkelden als edelgesteenten; en welke prachtige bloemen hij plukte voor de vaas in haar kamer; en welk een keurig rijtuigje met zachte kussens hij bestelde, dat zij de buitenlucht genieten zou; en met hoeveel zorgvuldigheid hij haar inbakerde, en hoeveel malen hij den koetsier op het hart drukte langzaam en voorzigtig te rijden. Toen kwam het verhaal: hoe de vader zelf eindelijk ziek werd, en hoe moeder dag en nacht aan het bed stond, alles vergetende, eten, drinken, slapen; en hoe niemand haar durfde overzeggen wat de dokter had voorspeld: dat hij sterven zou; en hoe vader al zwakker en zwakker werd; en hoe hij zeide: „Andrine, geef mij een zoen en leg uw wang tegen de mijne, want ik kan u niet zien." En daarop verhaalde hij hoe zijne moeder flaauwgevallen en de kamer was uitgedragen; en hoe zij weken achtereen zelfs haar eigen kleinen Arthur niet had gekend; en hoe vreeselijk het was geweest toen zij voor het eerst weder tot haarzelve kwam en zich trachtte te herinneren wat er gebeurd was; en hoe niemand in staat was haar te troosten

als de kleine Arthur alleen; en hoe menigmaal hij 'snachts wakker was geworden en haar aan zijn bed had vinden zitten, met een lampje bij zich en hem aanziende, omdat hij in den slaap (zeide zij) zoo volmaakt op vader geleek; en hoe bitter zij plag te schreijen als zij ziek werd, omdat vader er niet meer was om haar op te beuren en haar hoofd nat te maken; en hoe hij (Arthur) voornemens was, als hij een volwassen man zou zijn geworden, een gezellig huis voor haar te koopen, en daarin alles bij elkander te zetten, en haar zoo gelukkig te maken als hij maar eenigzins kon.

Dien eigen nacht boog ik mij over het bedje van den kleinen Arthur en zegende den jongen voor de les die hij mij had gegeven. En ik deed het met een gemoed even kalm en rustig als het spiegelvlak meer dat niets weerkaatst als den glimlach des hemels.

Maanden gingen voorbij. Het leven kreeg voor mij eene dubbel ernstige beteekenis: ik voelde een levend wezentje mij kloppen onder het hart, en gewaarwordingen, ongekend, liefelijk, onuitsprekelijk, bragten, als tot straf voor mijne murmureringen, een ootmoedig gebed mij op de lippen. Kleine mutsjes en jurkjes, uit zachte stof gesponnen, en doorweven met menig blij vooruitzigt en menige bange vrees, wachtten slechts op 's kindjes intrede in de wereld. Ik, ikzelf zou de hoogte kennen, en de diepte, en de breedte, der eeuwige moederliefde! Wat zou tegen mij zijn, nu deze genade vóór mij was? wat zou mij scheiden van dezen nieuwen schat? mij, van mijn kind?

Intusschen kwamen er nieuwe brieven van Arthurs moeder voor hem en voor mijn echtgenoot. Het was mij

niet mogelijk de oogen te sluiten voor zijne altoos klimmende ingenomenheid met deze brieven. De dagen dat zij verwacht werden (want Arthurs moeder schreef op gezette tijden), was hij afgetrokken en in zichzelf gekeerd; en indien zij uitbleven, kennelijk gejaagd. Kwamen zij, dan vonkelde zijn oog, zijn gang werd vast, zijn gansche gelaat straalde van geluk.

Toen de tijd naderde dat mijn kind zou geboren worden, gevoelde ik mij door droefgeestige voorgevoelens als overvallen. Eens op een avond, tusschen licht en donker, zat ik voor het venster, en zag de zon ondergaan, en dacht aan het rustig graf dat hare stralen in dit oogenblik verguldden, het graf waarin mijn vader te slapen lei, op het welbekende kerkhof. Mijn man kwam de kamer binnen. Toen hij mij aanzag schoot eene uitdrukking van weemoed hem over het gelaat; hij greep mijne hand en zei op vriendelijken, *bijna* teerhartigen toon: „Gij zijt minder wel dan gewoonlijk, Eva; gij moet hier niet in de eenzaamheid zitten droomen."

Ik lei mijn hoofd op zijn schouder met een gevoel van geluk zooals ik sints maanden niet had gekend. „Luister eens, lieve man," zei ik; „ik heb iets op het hart dat ik u tot mijn eigen gerustheid moet vertellen.

„Het was alleen medelijden dat u naar mij heentrok; gij hebt mij niet lief. Ik weet dit sedert lang. Bij de eerste ontdekking was de slag mij pijnlijker dan de dood; doch ik heb een langen en zwaren strijd met mijzelve gestreden; en ik heb overwonnen. Het is uw schuld niet dat gij mij niet lief kunt hebben. Op de vele stemmen van uw hart, die „geven, geven" roepen, is mijn antwoord flaauw en onvoldoende. Gij

hebt een begaafde vrouw noodig. Uw vrouw moet met u kunnen medeleven in uwe gedachtenwereld. Zij moet uwe eerzucht strelen, zoowel als uwe liefde. Arthurs moeder is zulk een vrouw. Uw hart heeft haar reeds ten huwelijk gevraagd, en God is mij getuige dat ik heb opgehouden u te veroordeelen. Onze genegenheden zijn sterker dan wij. In weerwil van mijzelve heb ik u lief, niettegenstaande ik kennis draag van hare geheimzinnige heerschappij over uw hart. Ik heb gezien hoe gij hebt gestreden, welke verwijtingen gij uzelven hebt gedaan; ik zag het aan de een of andere opwelling van teederheid jegens mij, als gij ontwaaktet uit een dier schitterende droomen waarin voor mij geen plaats was.

„Beste man, zij is uwe liefde waardig. Zij heeft een hart, edel, goed, en trouw; door lijden geheiligd. Ik zie het uit ieder woord dat zij schrijft. Mogt ik de geboorte van mijn kind niet overleven, dan, ofschoon ik haar aangezigt nooit heb aanschouwd, zou ik uw geluk met vol vertrouwen in hare handen stellen."

Eva's grootmoedig hart heeft sints lang opgehouden te jagen, hetzij van vreugd, hetzij van smart. Haar man klemt in zijne armen den prijs van Eva's strijd. Reeds glinstert hier en ginds in zijne zwarte lokken een aschgraauw haar, grijs vóór den tijd. Want zie, in treurende harten teekent de hand der herinnering alleen de deugden der gestorvenen op; met pijnigende naauwkeurigheid meet zij daarentegen de maat onzer eigen tekortkomingen uit; van die vooral waarover wij, helaas, geene verzoening kunnen doen als met onze tranen!

TWEE BROEDERS.

Wees zoo goed en sluit de deur. Het schijnt ongeloofelijk — zoo liefelijk is de atmosfeer in dit vertrek — dat wij daareven den barren winter aan den ingang van het huis op de straat lieten staan. De warme lucht is als oververzadigd met den geur van bloeijende kasplanten, over wier schitterende trossen een kleine fontein hare spattende waterbellen regts en links heenwerpt. Kanarievogels, breed van vleugel en liefelijk van geluid, schieten als zonnestralen door het donkergroen gebladerte. Schoon zijn zij, de uit marmer gebeeldhouwde kinderen, wang aan wang, over wier mollige ledematen de zware roode draperie een zachten gloed werpt; schoon is de weggedoken Venus, met het reine voorhoofd en met hare bevalligheid als van een Eva-beeld; liefelijk en het oog des kunstenaars streelend zijn de antieke schilderijen aan den wand; wonderschoon is de kleine statuette, in achteroverliggende houding, der meest gevierde tooneelspeelster van den dag.

Wees voorzigtig! treed zacht! op gindsche rustbank sluimert een man van aanzienlijke geboorte. Het roodfluweelen mutsje is van het breede blanke voorhoofd afgegleden; de opwaarts gebogen wimpers rusten als zwaarmoedig hem op de wangen; zijn grieksch profiel is zonder smet of rimpel, als de droom eens beeldhouwers. Jammer dat de dæmon der zinnelijkheid zijne overmagt in zoo diepe sporen op dit gelaat heeft afgedrukt.

Een bediende treedt binnen met een briefje op een zilveren schenkblad. Lusteloos slaat zijn meester een paar groote zwarte oogen op en wenkt hem te naderen.

Hij verbreekt het zegel, een minachtende glimlach krult zich om zijne anders fraaije lippen, en de gloed der geraaktheid stijgt hem naar het voorhoofd. Hij beveelt den knecht de kamer te verlaten, kneust het briefje met zijne vingers, en mompelt: „Neen, nogmaals neen; hij heeft gewild dat het zoo wezen zou, en nu zal het zoo zijn!" Daarop stapt hij met snelle schreden een paar malen de kamer op en neer, neemt een boek ter hand, en laat zich wederom op den fluweelen divan vallen. De bladen van het boek worden niet omgeslagen, en zoo gij hem over den schouder ziet, zult gij bespeuren dat hij het onderst boven in de hand houdt. Zijne gedachten dwalen rond in een lang verleden. Hij herinnert zich een jongeren broeder, helder van oogen, open van voorhoofd, rein van gemoed; een broeder dien de vroegtijdige dood van beider ouders aan zijne zorgen had doen toevertrouwen; wiens onergdenkend hart hij had bedorven; wiens gretig luisterend oor hij had vergiftigd met wereldwijze drogredenen en verderfelijke beginselen; dien hij had binnengeleid in heeren-gezelschappen, waar de spot werd gedreven met vrouwelijke deugd, en in de achterkameren der schouwburgen, waar buitenlandsche danseressen hare rol uitnemend wisten te spelen; een broeder, dien hij had ingewijd in alle nieuwmodiesche brooddronkenheden en uitspattingen, en toen, zonder zeekaart, zonder roer, zonder ander kompas als zijn eigen toomelooze hartstogten en zijn eigen ongebreidelden wil, aan zijn lot had overgelaten

te midden der groote wereld en van hare klippen.

Het duurde niet lang of er liep een gerucht, eerst onbestemd en los, weldra uitgemeten als een welkome stof en wijd en zijd rondgebazuind door hongerige courantiers (zij bekreunden er zich niet om, mits een halve kolom in hun blad wierd gevuld, of zij gelezen zouden worden door moeders en vaders van een diergelijke kroon beroofd), een gerucht van een bedrogen meisjeshart, van eene onteerde ouderlijke woning, van een edel voorhoofd gedoemd om voortaan het brandmerk der schande te dragen. De hartstogtelijke knaap, vlugtend voor wraakgierige bloedverwanten der verleide, was raad en steun komen zoeken bij hem door wien zijne jeugdige schreden voor het eerst werden geleid op een anderen weg als die van trouw en eer. Men stiet hem met verachting van zich; niet omdat hij zijn eigen ziel, en die van haar wier star voor eeuwig was ondergegaan, had verdorven; maar alleen omdat hij niet listig en niet genoeg in den stille de mazen geknoopt had voor het net van zijn slagtoffer.

De zee over, te midden der schaamtelooze losbandigheden van de godvergeten wereldstad, zocht de rampzalige jongeling troost voor de knagingen zijns gewetens. Met den ijver der wanhoop begroette hij genot en verleiding onder elken vorm; want elke vorm was hem welkom, en hoe meer afwisseling hoe liever, mits hij zijn beter ik tot zwijgen brengen, en de martelingen van een slechts al te trouw geheugen als verdrinken kon. Bijwijlen stelden de gunstige kansen der speeltafel hem in staat als een held van den dag in vrolijke gezelschappen te verschijnen, in schouwburgen, in danszalen; andere reizen was hij berooid als de schamelste vodderaper

die zich op de openbare straat in de zon staat te bakeren en den onverschilligen voorbijganger om een aalmoes vraagt. Bij het aanbreken van den roozerooden dag, bij het verbleeken der flonkerende starren, zat Aernout aan het verhittend hazardspel, en bleef daar zitten — tot zelfs de getrouwste bezoekers van plaatsen als deze, en gewoon de onreine lucht van deze holen des verderfs in te ademen, zich met weerzin afwenden van de diabolliesche uitdrukking op zijn jeugdig gelaat.

Eindelijk vergde de natuur haren tol. Sombere dagen van krankheid kwamen aangeslopen, en hij die in weelde was grootgebragt, moest leven van de gunst en genade van mokkende vreemden.

Wonderbaar breed en helder vallen de lichtstralen der eeuwigheid op de slingerpaden der zonde. Als visioenen des oogenbliks trekken zij den rampzalige voorbij, de lang vergeten gebeden die hij eenmaal bad aan den schoot der moeder, de lang vergeten woorden der Heilige Schrift, het vredig avondlied in dagen van onschuld, de eerste stap op den weg des kwaads, het langzaam toeschroeijen des gewetens, tot eindelijk de slagboom tusschen boos en goed meedoogenloos met voeten werd getreden, de goede voornemens die men niet achtte, de jaren die men verdeed, de krachten die men verspilde, de zonden die men tegen eigen ziel beging, de zonden tegen 's naasten ziel, de magtelooze wensch om bij het klimmen der pijnen des ligchaams troost te mogen vinden in het gebed, het zich vastklemmen aan het leven, het angstig staren op het gelaat des geneesheers, de sidderend gedane vraag: „Dokter, sterf ik of word ik beter?”

Arme Aernout! het trouwe modemaakstertje dat bij hem waakte, kwam uit zijn eigen woorden, in vlagen van ijlende koorts hem ontsnapt, zijne treurige geschiedenis te weten. Haar gevoelig hart werd met deernis over hem bewogen. Het was háár werk, dat, toen hij langzamerhand herstelde, een invloedrijk landgenoot in de vreemde stad de noodige gelden inzamelde, ten einde hem eene allerlaatste kans op redding te openen door terugkeer naar den vaderlandschen bodem. Vurig bad hij dat de dood hem niet mogt achterhalen op den weg naar huis.

Met tranen in de oogen betrad hij den vroeger ontvloden grond en begaf zich naar zijne geboorteplaats. Met bevende hand schreef hij het ons bekende briefje aan den broeder dien hij smachtte te zien, en aan wiens broederborst het hem zoet zou wezen te rusten — en te sterven. In gespannen verwachting verbeidde hij den uitslag en woelde rusteloos heen en weder op het ziekbed in de armelijke herberg, tot het doodzweet hem uitbrak en op de bleeke slapen parelde. Felix zou zijne laatste bede, de allerlaatste, niet afslaan. Dat was onmogelijk. De trotsche man zou op den drempel van het graf niet weigeren te vergeten dat gemeene dagbladschrijvers zijn adellijken naam in éénen adem genoemd hadden met oneer en openbaar schandaal. Ach, waarom liep de knecht die het briefje brengen zou, niet dubbel zoo snel? hij voelde leven en levenskracht wegvloeijen als het zand in een zandlooper. Daar doen zich voetstappen hooren op den trap! Een flaauwe blos, als het roozerood aan de binnenzijde van een zeeschelp, kleurt het bleek gelaat van den kranke.

„Geen antwoord, mijnheer," zegt de man op brommenden toon.

Met een gesmoorden zucht, uitdrukking van een vreeselijk zielelijden, wendt Aernout het gezigt naar den muur, en tranen, gelijk alleen de wanhoop ze schreijen kan, bevochtigen zijn hoofdkussen.

„Wat ik u bidden mag, lieve Felix, ga naar hem toe; hij is uw eigen broeder, en hij smeekt er u om. Hij heeft gezondigd, maar heeft hij ook niet geleden? allen struikelen wij in velen, en er is niemand aan wien niet veel moet vergeven worden. Ik smeek u, herroep uw haastig antwoord; laat hem in uwe armen sterven, om mijnentwil Felix," sprak de vriendelijke pleitbezorgster, terwijl hare tranen vielen op zijne hand die zij in de hare hield.

„Nu herken ik mijn man!" riep de gelukkige Maria, toen zij zag dat hij toegaf. „Ga aanstonds; ga nu dadelijk, lieve man. Neem den prikkel uwer harde woorden weg voor het te laat is, en breng hem uit mijn naam deze bloemen. Het zijn dezelfde waarvan hij vroeger zooveel hield. Spoedig, spoedig, lieve Felix!"

„Dezen weg uit, als 't u blieft, mijnheer. Een verdieping hooger," zei de wegwijzer, en staarde met bewondering de fraaije gestalte na, in een sierlijken almaviva gedoken. „Tweede deur links, mijnheer. Misschien slaapt de patient op dit oogenblik; in de laatste uren is hij bijzonder rustig geweest. De man heeft veel verdriet gezien, mijnheer; daar kunt gij opaan. Het zijn niet de jaren die hem zulke diepe groeven in het

aangezigt hebben bezorgd. Hij zal het niet lang meer maken hier beneden; ik hoop dat onze lieve Heer zijn ziel hebben mag. Nu zijt gij er, mijnheer; dit is de deur. Goeden nacht, mijnheer."

Felix stond met de hand op den knop van de deur. Altoos had hij moeite gehad een soort van natuurlijken afkeer voor het gezigt van ziekte en elende te overwinnen; of was het eene grootelui's walging van hetgeen hij noemde „alleronaangenaamst?"

Hij had half berouw dat de tranen zijner echtgenoot hem van zijn voornemen hadden afgebragt. Wie weet? misschien zou Aernout hem allerlei verwijtingen doen (het was zijn eigen geweten dat hem deze gedachte aan de hand gaf). Daar stond hij, en kneusde in zijne besluiteloosheid de fraaije bloemen die Maria hem voor den zieke had meegegeven. Zoo Aernout hem eens verwijtingen deed!

Langzaam opende hij de deur. De bloemen ontvielen aan zijne krampachtig toegenepen vingers. Was dit uitgeteerde, dit verstijfde ligchaam, was dit het lijk van zijn eigen levenslustigen, hartelijken, welopgevoeden broeder?

„Verwijtingen?" Ach, Felix, het bitterst verwijt van alle is dat uitgestreden gelaat, met het gebroken oog naar boven; verpletterender woorden zijn er niet dan de doodsche stilte dezer ademlooze lippen; en vreeselijker dan alle andere elenden te zamen is de gedachte: dat zij aan wier ziel wij ons vergrepen, voor altoos buiten de mogelijkheid zijn om onze tranen te zien stroomen, of de snikken te hooren die het naberouw ons uit de borst perst.

EIND GOED, AL GOED.

De oude Machielsen was een stuursch onbuigzaam man en landbouwer, het tegenovergestelde van inschikkelijk, en zoo strak als het koord van een dieplood. Menig zaaisel had hij gezaaid, menigen oogst binnen gehaald, sedert hij eigenaar geworden was van Schoon-Oord. In al dien tijd hadden zelfs de oudste bewoners van het dorp hem niet zien glimlagchen. Als hij voorbij ging vloden de jongens van het midden der straat naar den huizekant, en namen met eerbiedigen ernst de petten voor hem af. Zelfs de honden en katten lieten de ooren hangen, en slopen als hoenderdieven langs hem heen, het ééne oog afgewend, het andere op zijn dikken stok gerigt.

De oude Machielsen meende Gode een dienst te doen, Hem die den regenboog heeft gekleurd, en de kelken der lelien gevouwen, en den blos der rozen geschapen, door hier beneden rond te wandelen met het hoofd naar omlaag, als een gekrookt riet, en de ziel in zak en asch. Over zijns ingebeelden Heilands lippen kwam nooit een enkel woord der barmhartigheid; geen medelijden ademde Zijne stem, geene liefde straalde uit Zijn oog; Zijn zwaard der geregtigheid werd nimmer in de scheede gekeerd.

Machielsens echtgenoot was een lieftallig zachtzinnig wezentje, een tengere slingerplant, opgeschoten in woesten bodem, en die te vergeefs hare klawieren uitstak naar een voorwerp om zich aan vast te klemmen. God was

haar gunstig, en schonk der zoekende winde een jeugdige bloeijende vlasplant. Kleine Ary aardde naar zijne moeder; hij had dezelfde gevoelige dichterlijke natuur als zij. Een peinzende geest blonk uit de ongemeten diepte zijner ernstige oogen. Slechts acht korte zomers mogt de teedere moeder de kinderrampen van haren jongen verzoeten, mogt zij de wacht bij hem houden als hij van vermoeidheid in slaap viel. Onderwijl hij toenam in kracht en schoonheid, verglom haar oog en werd haar gang langzaam en slepend.

En zoo geschiedde het dat den knaap slechts schoone herinneringen overbleven. Zachte oogen vol liefde, wier blik iederen morgen bij het ontwaken den zijnen ontmoette; een zachte liefkozende hand, altoos gereed zijne lentetranen af te droogen; een zachte vriendelijke stem, even vriendelijk in zijn oor als de lofzang van een Seraf.

Ary's vader verhaalde hem dat zijn moeder „naar den Hemel was gegaan;" Jan de boereknecht daarentegen zei dat zij „begraven lag op het kerkhof." Het kind wist deze tegenstrijdige berigten niet met elkander overeen te brengen. Maar wel wist hij, dat alles binnen'shuis er leeg èn donker uitzag, en dat zijn hart brak zoovaak hij daar vertoefde. Reden waarom hij de wijk nam naar den tuin; zijn moeders tuin. Doch ook de bloemen keken treurig, en haar wilde roos sleepte de vertreden knoppen en gekneusde bloesems door het stof.

Toen kroop Ary naar zijn vader toe en zag hem in het gelaat. Doch daar was iets in vaders trekken dat hem beschroomd maakte de kleine hand op zijn knie te leggen, of op zijn schoot te klouteren, of op eenigerlei wijze een schuilhoek te vinden voor het volle

kinderhart. Hij keerde zich dus weg, droeviger dan voorheen, en liep den trap op naar zijn moeders kamer, en klom op haar stoel, en trok het laadje van haar kaptafel open, en bekeek haar kam en haarborstel; toen liep hij naar het kleedkamertje en streek met zijn kleine hand liefkozend over haar voortaan ongebruikte japonnen, en verborg in hun plooijen zijn aardigen krullebol, en snikte zichzelf in slaap.

Al naarmate de jaren voorbijgingen en de knaap ouder werd, gewende hij zich rond te dwalen door bosschen en langs velden, en zijn jeugdig hart uit te storten aan den boezem der natuur. Wanneer zijn hoofd als rustte aan haar borst, wanneer hij luisterde naar het koor van hare duizend stemmen, werd zijn levendige geest in slaap gesust als door het wiegelied eener moeder. Met tintelend oog volgde hij de uitschietende stralen van den bliksem, of zag hoe het somber Oosten gelijk een schuchtere bruid des morgens vroeg met een blos werd gekleurd, of staarde in de gouden wolken van het Westen, en zag ze langzaam verbleeken en wegsterven in het schemerlicht, of volgde met het oog de Koningin van den nacht, en bespiedde haar als zij zich door den bewolkten hemel een lichtweg baande, of ondervroeg met zoekenden blik de vonkelende starren.

De oude landbouwer had voor zulke tooneelen weinig of geen hart. Hij bezag de aarde alleen met het oog van een landhuishoudkundige; den glooijenden heuvel, met zijn dennebosch op den top, alleen in zoover hij er timmerhout hoopte te zagen; de wisselingen van het weder, alleen als waren de wolken even zoovele regenbakken, en zonneschijn de toestel voor een broei-

kas; de zilveren stroomen, die het bebloemde veld als met kant omzoomden, beschouwde hij als louter vloeikanalen; klimop en wilde wingert waren in zijn oog aartsvijanden van boomen en muren en balken; op bloemen zag hij neder als op geparfumeerde hovelingen, die de onschendbare volksregten van kool en uijen en aardappelen gansch willekeurig verkortten en hun de beste levenssappen onttrokken.

Vruchteloos trachtte arme Ary op vaders kommando vuur te vatten voor machinale stroosnijders, voor patentploegen, patent-harken, patent-schoffels, patent-eggen. Vruchteloos, als de zondag kwam en het vuur hem aan de scheenen werd gelegd, trachtte de vader, met een gelaat, nog tienmaal barscher dan van een Capucijner monnik, een waas van zwaarmoedigheid te voorschijn te roepen op het vrolijk aangezigt van den levenslustigen jongeling; vruchteloos fluisterde hij hem een kerkgeloof in het oor, dat aan iederen andersdenkende den toegang tot het hemelrijk ontzei; of prentte hem leerstukken in, die, zoo zij algemeen werden omhelsd, onze krankzinnigen-huizen zouden doen weerklinken van de jammerklagten der dolste wanhoop.

Met toegebogen leden en gekluisterden geest torschte Ary den last der slepende uren van den sabbatdag, die de gezegendste van alle zeven had moeten zijn, en tuurde met ongeduld naar de ondergaande zondagavondzon, tot hij de laatste gouden stralen langzaam zag verdwijnen achter de heuvels in het Westen.

Welmeenend ja, doch dwalend vader! laat slechts één glimlach der liefde rond uw bevrozen lippen spelen; laat slechts ééne traan van medegevoel met de jongelings-

droomen van uwen zoon aan uw versteende oogen ontrollen; slechts één druppel dier overloopende fontein van liefde, die aan het hart van den Oneindige ontspringt, den uitgedroogden grond van dit jeugdig gemoed bevochtigen! Al was het voor eens, voor niet meer dan eens, open de armen en klem den knaap aan uw vaderhart! want immers reeds nu gelijkt hij een gekerkerden vogel, en zijn gevleugelde geest kwetst zich aan de tralies; reeds nu vangt zijn onrustig oor het verwijderd gedruisch der bezige wereld op; reeds nu klopt zijn smachtend hart met onstuimigheid en vraagt om liefde.

Moegeloopen voeten, nachten onder den blooten hemel, schamele maaltijden, telkens afgewezen aanvragen: wat gaan zij den voortvlugtigen jongeling aan, den knaap met de sterke spieren, met den bonzenden pols, met het hart vol hoop? Lauwerkransen, verheven plaatsen op de duizelachtigste hoogten der eerzucht, werden zij niet bereikt en veroverd juist door dezulken wier eerste stap de roekeloosheid-zelve scheen?

De jonge Machielsen bevindt zich in de hoofdstad. Gij ziet hem gezeten op de trappen van het beursgebouw, een goedkoop nieuwspapier lezend: een gulhartige couranten-jongen heeft het hem geleend en tevens een groot stuk roggebrood broederlijk met hem gedeeld. Terwijl Ary het blad vlugtig doorloopt, valt zijn oog op de volgende advertentie:

Prospectus van den Nieuwsbode.

„De *Nieuwsbode* is een blad dat beantwoordt aan zoodanige eischen als door de negentiende eeuw gesteld worden aan eene courant van den eersten rang. Hoog verheft zich de rigting van het blad boven alle kerkgenootschappelijke en persoonlijke consideratien. Het biedt onbeschroomd zijne hulp, hoe gering zij wezen moge, tot bevordering aan der ontwikkeling van alle natuurlijke krachten des lands, tot bevestiging van het nationaal karakter, tot aanmoediging van verdienstelijke pogingen op allerlei gebied van wetenschap en kunst, tot openbaarmaking der deugd, ook in hare schamelste gedaante, en tot ontmaskering der onzedelijkheid, ook waar deze de hoogste magt in handen heeft. De *Nieuwsbode* is het eigendom van en wordt uitgegeven door den heer Frederik Hartman. Het kantoor is in de Vijzelstraat, N⁰ 199.

„Aan bovengemeld kantoor wordt verlangd een vlugge loopjongen, liefst van buiten de stad."

Haastig gaf Ary den couranten-jongen zijn eigendom terug en sprong van den stoep. „Vijzelstraat, N⁰ 199?" dus vroeg hij aan appelvrouwen, aan beeldjeskoopen, aan winkeliers, aan kantoorklerken, aan procureurs, aan kliënten; kelders liep hij in, steile trappen klom hij op; hij dwaalde door stegen en langs pleinen, tot hij eindelijk slaagde een leelijken knaap met bloote voeten te overreden, dat deze hem den weg wijzen zou.

De heer Frederik Hartman, eigenaar en uitgever van den *Nieuwsbode*, had tot stelregel aangenomen: niets te betalen voor hetgeen met geen geld te be-

talen was, en zoo weinig mogelijk te betalen wanneer hij iets voor zoo goed als niets bekomen kon. Het was zijn vast beginsel en zijne vaste praktijk, nimmer een cent honorarium uit te keeren wegens bijdragen voor den *Nieuwsbode.* Hij was van oordeel, dat het schitterend voorregt van tot de medearbeiders of correspondenten van dit blad te behooren, als eene niet ongeschikte belooning mogt aangemerkt worden. Op het oogenblik dat Ary's oog hem voor het eerst aanschouwde, zat hij weggedoken in een grooten lederen leuningstoel, in een hoekje van zijn allerheilige. De omvang en vorm van zijn persoon hadden groote gelijkenis met een lijvigen zak meel, waarop een appel. Zijn hoofd was versierd met enkele sprietjes vuurrood haar; op zijne koonen zag men een paar bleekgekleurde bakkebaarden, pogingen in het werk stellen om tot zelfstandigheid te geraken; onder zijn kin bespeurde men ettelijke dofjes haar van dezelfde bleeke tint. In zijne nabijheid stond een tafel van onbestemden vorm en dubbelzinnige verfkleur; zij was bedekt met handschriften van driederlei kaliber: goedgekeurd, afgekeurd, aangehouden; met brieven van allerlei grootte: geopende en ongeopende, gefrankeerde en ongefrankeerde, onbeschaamde en onderdanige, dreigende en smeekende. Desgelijks zag men er een inktkoker, overdekt met een zware laag van stof en spinnewebben; een ontredderde *presse-papier*, waaronder eenige stukken slecht geld, afkomstig van geabonneerden ver buiten de stad; een Hallogas-lamp met gebroken voet, aan de eene zijde ondersteund door een stedelijk Adresboek, aan de andere zijde door Kramer's Woordentolk; ettelijke stompjes sigaren; de schillen van een sina'sappel; een

dameshandschoen; een doosje met pillen tegen de gal.

Ary trad voor en deed zijn boodschap. De heer Frederik Hartman staarde hem aan met een allerbedenkelijkst gelaat, bekeek hem met veel achterdocht van top tot teen, — als hij een vaatje oude nieuwe haring zou gedaan hebben, — en verwees hem daarop naar den eersten bediende, den heer Johannes Klaasen. Sints geruimen tijd was Klaasen, in zake van loopjongens, geplaagd geweest met allerlei jeugdige stedelingen, oud vóór hun tijd, die lange pijpen rookten, die de politiek van den dag bespraken, die tooneelkritiek leverden, en die de sluipwegen der hoofdstad van buiten kenden als hun eigen zak; veel beter dan de bekwaamste agenten der geheime politie. Gelijk vanzelf spreekt, liet hij de gelegenheid niet ongebruikt zich van een jongen te verzekeren, aan wiens voetzolen nog de sporen zigtbaar waren van bouwgrond en klaverland. Ary's bezigheden zouden zijn: des morgens ten half zes het kantoor te openen, den vloer aan te vegen, de kagchels in orde te brengen, naar het postkantoor te loopen om brieven en couranten, omslagen te vouwen voor de exemplaren van nieuwe geabonneerden, deze naar den post te brengen, en een oog in het zeil te houden tot de postkar ter bekwamer tijd vertrokken was. Op staanden voet onderwierp Ary zich aan al wat men van hem verlangde.

Op zijne dagelijksche gangen van en naar het kantoor was hij genoodzaakt het fraaije kunstmagazijn van Frans Buffa en Zoonen te passeren, waar een uitgelezen verzameling schilderijen en platen uitnoodigend te koop hing. Hier was het dat men hem iederen dag kon zien ronddwalen, opgetogen en als betooverd, gansch ongedachtig

aan de belangen van den *Nieuwsbode*. Hier spon zijne verbeelding schitterende droomen uit, hier bouwde zij uren achtereen de fraaiste luchtkasteelen — tot zeer geringe stichting van zijnen chef Johannes Klaasen. Het was maar al te waar: eindelijk had onze Ary ontdekt hetgeen waarvoor hij in de wieg was gelegd. Thans wist hij waarom voorheen, in lange zomerdagen, het hem een zielsgenot was aan den voet van een boom te liggen uitgestrekt en de vlokkige wolken te zien voorbijvaren in het luchtruim; waarom de fluisterende bladeren, en de ruischende graanvelden, en de afhangende takken van bevallige boomen, en de schoone wateren van het rustig en spiegelglad meer, waarin de hemelboog al zijne lijnen afteekende; waarom de golvende heuvelen, en de met mist gekroonde valleijen, met haar weelde van bladeren en knoppen en bloesems, zijn oog met tranen en zijn hart met onuitsprekelijke blijdschap vulden; en waarom, als de slaap aller vermoeide ligchamen onder het dak der hoeve als verzegeld hield, hij buiten plag te staan, alleen, met ingehouden adem, vol eerbiedige bewondering, onder den gestarnden hemel!

Arme Ary, het loopjongenswerk begon hem bitter tegen te staan. Zich gevleugeld te weten als een pardijsvogel, en veroordeeld te zijn om te leven als een mol, kruipende onder den grond, op het oogenblik zelf dat hij zoo van harte gaarne de kracht van zijne nieuw ontdekte pennen zou hebben beproefd! Weldra kwam Klaasen tot zijne overgroote verontwaardiging op het spoor, welke lusten er broeiden in Ary's borst. Hij betrapte hem op heeterdaad, bezig met het teekenen van ruwe schetsen op stroopapieren omslagen, of op de achterzijde van

brieven. Zelfs de muren waren den knaap niet heilig; zijn ondeugende hand overdekte ze met plaatwerk in houtskool. Zijne verbeelding was zoo onafgebroken bezig met de gebogen lijn der schoonheid, dat hij dag aan dag de ergerlijkste misslagen beging. De pakjes couranten voor het postkantoor werden verkeerd bezorgd, gevende hij het paket voor de Noordelijke Provincien aan den beambte voor de Zuidelijke af, en omgekeerd. Het gevolg was, dat de geabonneerden van den *Nieuwsbode* dit blad geenszins met die stiptheid en regelmatigheid ontvingen, wier wenschelijkheid algemeen wordt erkend; inzonderheid ten platten lande, waar de smidswinkel, het brandspuithuisje, en *de* courant, een trio vormen op welks zamenstemming alle weldenkende veldelingen uitermate zijn gesteld.

Klaasen, die meende dat men hem in plaats van Johannes, Job had behooren te doopen, — was hij niet gehouden alle tekortkomingen zijner onderhoorigen te verhelpen? en werd hij niet tot het uiterste getergd door brieven van toornige geabonneerden, die zijn patroon hem slag op slag naar het hoofd smeet? — achtte zich op zekeren morgen geregtigd den jeugdigen Ary van het kantoor te verwijderen. De uitsluiting geschiedde zonder de minste pligtplegingen, alleen door een krachtig gebruik van een der punten van Klaasens laarzen

Wederom was de wereld voor Ary als een gesloten oester. De vraag was: hoe zou hij haar openen? Geen beter plaatsje, dacht onze held, ter overpeinzing van dit netelig vraagstuk, dan de welbekende stoep voor het winkelraam van Frans Buffa en Zoonen.

Op hetzelfde oogenblik dat hij aldaar aanlandde, kwam

een heer den winkel uit, gevolgd door een knaap die een schilderijtje droeg. Welligt was die heer een kunstschilder! welligt kon hij hem op de een of andere wijze gebruiken! Ary besloot den onbekende te volgen.

Straat in straat uit, hoeken om en stegen door — de lange beenen van den vreemdeling schenen gewapend met de befaamde Laarzen van zeven mijlen. Eindelijk hield hij stil voor de deur van een bescheiden woonhuis, gaf den knaap die hem vergezeld had een fooitje, nam de schilderij van hem over, en wilde juist den stoep opspringen, toen hij zijn balans verloor en tot zelfbehoud genoodzaakt was het pakje los te laten. Doch het werd in het eigen oogenblik opgevangen door den niets onopgemerkt latenden Ary, die het ongeschonden aan den eigenaar toereikte.

„Dankje wel, mijn jongen," zei de vreemdeling; „gij hebt mij grooter dienst bewezen dan gijzelf weet." Hij tastte in den zak en bood hem eenig geld aan.

„Liever niet, mijnheer," zei Ary op fieren toon. „Geld verlang ik niet voor zulk een kleine dienst."

„Zooals gij wilt, mijnheer de hooghartige," zei de onbekende met een glimlach. „Is er welligt iets anders waarmede ik u pleizier kan doen?"

„Zijt gij kunstschilder?" vroeg Ary.

De heer met het pakje onder den arm trok een half bedenkelijk, half spotachtig gezigt en zei: „Soms verbeeld ik mij van ja, en andere reizen vrees ik niet veel meer dan een kladschilder te zijn; maar gesteld dat ik geen kladschilder ben?"

„Ik wou om een lief ding, dat ik een kunstschilder was," zei Ary terwijl het bloed hem in het aangezigt steeg.

„Gij!" riep de heer met het pakje en wierp een scherpen blik op Ary's plunje en voorkomen. „Kunt gij teekenen?"

„Zoo wat," antwoordde Ary; „wanneer ik ten minste een stuk houtskool en een wit gepleisterden muur magtig kan worden. Ze hebben me daar juist om die reden het kantoor van den *Nieuwsbode* uitgejaagd."

„Kom eens met mij mee," zei de onbekende en tikte hem gemeenzaam op de wang.

Ary liet zich dit geen tweemaal zeggen. Hij klom eene eerste verdieping op en trad een beknopt schilders-atelier binnen, dat aan alle kanten met schilderijen was behangen: sommige voltooid en in lijsten, andere tot op verschillende hoogte afgewerkt. Paletten, kwasten, teekenpennen, lagen in overvloed op den grond aan den voet van een ezel; terwijl in een der hoeken van het vertrek een ledepop lei, die door Ary, in het halfduister, voor des kunstenaars echtgenoot werd aangezien. Hij maakte tot onuitsprekelijk genoegen van zijn nieuwen patroon een eerbiedige buiging voor deze ingebeelde dame.

De heer Verster schepte groot behagen in Ary's naieve aanmerkingen op zijne schilderijen en in zijn diep ontzag voor de kunst. Reeds na niet vele dagen gevoelde onze held zich volkomen thuis in zijn nieuw verblijf; de maanden vlogen voorbij met de gezwindheid van een weversspoel. Hij gevoelde zich zoo gelukkig als een koning, hetzij hij kleuren wreef voor zijn patroon, of dat hij naar de vorderingen van diens werk stond te kijken, of dat hij de kruimkens kunstenaarswetenschap oppikte, afkomstig van de lippen

der heeren kenners die iederen dag het atelier bezochten. En menige ruwe schets werd door onzen Ary in zijn afgeschoten hoekje getrokken, waarover zij des gevraagd groote oogen van verbazing en bewondering zouden hebben opgezet.

„Wat een dwaas huwelijk!" — Werd ooit eene verloving aangekondigd, die niet, van de een of andere afkeurende zijde, dezen uitroep ontlokte? Welligt was het huwelijk dwaas. Johanna's eenige bruidschat was hare schoonheid, en, buiten zijn palet en ezel, bezat Ary geen zweem van kapitalen. De wereld zei: „dat zij eene veel betere partij had kunnen doen." Bijvoorbeeld: de oude heer Van der Helst, wiens hoofd wel is waar sneeuwwit, doch wiens goud even fraai geel was als Johanna's lokken, en in denzelfden overvloed voorhanden; of anders de heer Veegheus, wiens vader een dominee van hem had gemaakt, omdat hij niet knap genoeg was voor een koopman; of de advokaat Geefs met zijn roode haren, en zijn wipneus, en zijn gedeukte kin; of koopvaardijkaptein Croese, die zoo sterk had geleefd, en die zulke fraaije shwals van Chineesch krip van de reis had meegebracht, en die evenveel vrouwen had gehad als de Groote Heer. Johanna had slechts een woord behoeven te spreken, om een van dezen tot echtgenoot te bekomen. Dwaze Johanna! geld en elende in de eene schaal, armoede en liefde in de andere. Ongelukkige Johanna! Toch ziet zij er zoo gansch ongelukkig niet uit, als zij over haar mans schouder leunt en hem de kleuren van het landschap op het

dock ziet tooveren, of als zij haar frissche lippen op zijn voorhoofd drukt, of als zij de plooijen van een gordijn behoorlijk schikt voor licht en schaduw, of als zij met haar eigen dunne vingertjes de verwen voor zijn palet fijnwrijft. O neen, zij ziet er met haar zachte zielvolle oogen, met haar vluggen gang, met haar welluidende stem (evenzooveel stof tot inspiratie voor den echtgenoot en kunstenaar), alles behalve rampzalig uit. Haars inziens zijn „de oude meesters" kinderen in vergelijking van haar jongen meester, en reeds beleeft zij het oogenblik dat zijn atelier volgepropt staat met kenners en beschermers, en dat zijne schilderijen even uitbundig worden geprezen als hoog betaald. Dan, dan zullen ze gaan reizen in vreemde landen, en slapen onder Italies zachten blaauwen hemel, en zullen de gletschers van Zwitserland gaan zien, en Engelands rustige landhoeven, en Frankrijks schilderachtige kasteelen! Wie weet? Juist, zoo zal het zijn; en Ary's oogen zullen op alle schoonheden der wereld te gast gaan, en zij zullen te zamen zóó gelukkig zijn, zóó gelukkig, alsof sints de Engel met het vlammend zwaard aan den ingang van Edens verboden poort werd gesteld, zorg noch kommer ooit een traan hadden doen opwellen in stralende oogen. O gij jonge vrouw vol hoop, vol blijdschap, vol vertrouwen! de liedjes der vogelen klinken niet vrolijker dan de uwe; en niettemin — als de schutter komt en grijpt naar pijl en boog, storten de vogelen met geknakten vleugel uit de lucht op den grond.

Juist: Johanna was een engel. Duizend malen daags verklaarde Ary dat zij het was, en als zijne lippen

zwegen, verkondigden zijne oogen nog eens denzelfden lof. Johanna's voorhoofd, Johanna's wang, haar mond, haar vlechten, werden in al zijne vrouwebeeldjes in het oneindige vermenigvuldigd. De kuiltjes in haar hand, de lijnen van haar arm, de ronding van haar schouder, haar gewelfde voet, alles diende hem tot een stel van alleronberispelijkste modellen.

Zijn leven was thans zoo schoon, zijn hart zoo voldaan, zijne bezigheden zoo volkomen overeenkomstig met zijn smaak! Hij zou en moest slagen. Reeds het denkbeeld alleen dat hij zou worden teleurgesteld — „dwaasheid, teleurstelling kwam niet te pas!" Beste Ary, hij moest nog leeren dat zolderkamertjes evenvaak ten graf als tot kweekplaats strekken van het talent, en dat de gaven van den landgenoot meestentijds miskend worden zoolang zij niet gestempeld zijn met de goedkeuring van den vreemdeling. Gelukkig, vol vertrouwen, vol heldenmoed, sloofde hij zich af; de eerste zonnestralen 's morgens, de laatste flikkering van het daglicht 's avonds, vond hem aan het werk achter zijn ezel. Doch helaas, de tijd verliep, de bestellingen bleven uit, in kwamen alleen de rekeningen van schuldeischers; en reeds het eerste jaar na hun huwelijk kon men Johanna kleine pakjes zien halen en brengen naar een onaanzienlijken winkel in de buurt, waar men handwerken liet vervaardigen buiten'shuis. Al haar vrouwelijk overleg was noodig om den echtgenoot onkundig te houden van het huiselijk geheim, of om opheldering te geven van haar verraderlijk blozen toen hij de afwezigheid van haar trouwring bespeurde, die sints korten tijd te pronk lei in de naaste bank

van leening. Doch ook voor geen enkel oogenblik niet, sedert de jonge vrouw voor het eerst de armen om Ary's hals had geslagen, twijfelde zij of zij had het geluk haars levens verzekerd, door het onveranderlijk en voor altoos in zijne handen te stellen.

O ondoorgrondelijk hart der vrouw! Meelijdend als het eigen hart van God, zoovaak het drukkend gewigt van rampspoed of van schande de krachtige gestalte van den man terneder buigt; meedogenloos, wraakgierig, onverbiddelijk als de Vorst der duisternis, wanneer het uwe misleide verstootelingen van zusters geldt!

Het scherpziend oog der liefde ontdekte eerlang Johanna's vroom bedrog; en van dit oogenblik af kromp Ary's hart te zamen bij iederen glimlach van teederheid, bij iedere liefkozing, ieder vriendelijk woord dat zij hem toevoegde.

Dat Johanna, die doof gebleven was voor de aanzoeken van zoo menig vermogend minnaar, alleen om met hém te leven; dat Johanna, wier schoonheid een koningshof tot sieraad zou zijn geweest, wier leven louter zonneschijn had behooren te wezen; dat Johanna's stralend oog om zijnentwil dof, dat haar blozende wang om zijnentwil bleek, dat haar bevallige gang om zijnentwil vóór den tijd traag en weifelend worden zou — deze gedachte was hem een gruwel!

„Morgen, gij noemdet morgen," zei Johanna terwijl

zij aan de borst van haar echtgenoot hare tranen verborg; „waar men goud delft, delft men alligt zijn graf," en met een droefgeestigen blik zag zij hem in het gelaat.

„Lieve Johanna," antwoordde hij, „maak mij niet kleinmoedig door uw schreijen; onze scheiding zal niet van langen duur zijn, en als ik wederkom breng ik geld mede, geld! Geloof mij, Johanna, gij zult een leven leiden uwer waardig. Houd goeden moed, melieve; vroeg of laat schijnt de zon door de reetjes der wolken heen. Ik ben niet verlegen onder Wiens hoede ik mijn beste vrouw zal achterlaten."

Arme Johanna! uren achtereen, met droefheid overstelpt, zat zij op het eigen plekje waar Ary haar had verlaten. Vrolijk scheen de zon door het venster van haar kleine woning; doch hare stralen drongen niet door tot Johanna's hart. Nog voelde zij het klemmen van Ary's arm om haar hals; nog waren hare lippen niet koud van Ary's afscheidskus; en evenwel — zij was alleen.

Zij rilde bij de gedachte aan de groote en verraderlijke wateren, aan de pestziekte die rondwaart in de duisternis, aan de mogelijkheid van een ziekbed in den vreemde, aan de dubbele bitterheid van den doodsangst, wanneer het oog vruchteloos zoekt naar „de liefste van allen." Zij liet het hoofd in de handen zinken en weende hartstogtelijk.

„Mijn goede lieve mensch," zei Johanna's hospita, terwijl zij om het hoekje van de deur kwam kijken, „stel u zoo niet aan! Hoe lang zijt gij alevel getrouwd geweest? je bent immers nog niet veel ouder dan een

kind! Waarom zijt ge niet meegegaan met uw man naar Californie? Heb je geen familie? Wiens portret is dat? Ha, nu zie ik het al; het verbeeldt uzelf. Maar goede hemel, waarom hebt ge niet ordentelijk een japon aan, in plaats van die dwaze wolken om u heen? Je lijkt wel een spook. Kom, kom, kom, zit niet zoo te schreijen. Ga eens in de keuken kijken naar mijn werk; dat zal u pleizier doen. Ik ben bezig aan mijn huisbakkenbrood. Brood gebakken hebt gij van uw leven nog niet, durf ik wedden. Ik doe er een beetje aluin in. Dat heb ik geleerd bij de boeren. Ik ben grootgebragt op het land. Ik heb een hekel aan de stadsmenschen; ze hebben net zoo veel gevoel als een doodgraver; het is op zijn best dat zij de pret laten staan als er een lijk in huis is. Is er brand in de buurt, ze slapen door als ossen, en laten hun arme medemenschen zonder goed of kleeren in het holle van den nacht met hun bloote voeten op de straatsteenen staan. Zij spitten maar toe; of zij een kerkhof omzetten of niet, kan hun niet schelen; ze graven de doode menschen er uit, en de levende ook; daar houd *ik* het voor. En 's zondags — geen eind is er aan de Joden, en de Franschen, en allerlei vreemd volk; rijden en rossen geen gebrek; het lijkt wel kermis het gansche jaar door. Nooit heb ik zoo goed begrepen van Sodom en Gomorrha, als toen ik in stad ben gekomen. Waarom de vrouw van Loth omgekeken heeft om er nog eens het hare van te hebben, gaat mijn begrip te boven. Nu, als gij geen lust hebt om beneden te komen, ik moet weg; ik ruik dat mijn brood op het aanbranden staat. Laat

den moed niet al te zeer in de schoenen zinken; gij ziet er uit, zoo verlaten als een duif op het dak in een regenbui."

Een brief van den geliefde! Hoe broedt het oog over het welbekende schrift; hoe worden de woorden verwrongen om ze te laten beteekenen wat er niet staat; met hoeveel liefde wordt zulk een brief weggestoken in den boezem of onder het hoofdkussen; hoe traag in het opkomen schijnt ons de zon, als het wachtend oog nog eenmaal de dingen wil lezen, die reeds onuitwischbaar geschreven staan in ons hart!

Ary's reis was voorspoedig geweest, zijne gezondheid hield zich goed, hoop en vertrouwen bleven ongeschokt. Johanna's oog vonkelde en haar wang bloosde als een roos, zoo vaak zij den brief kuste en nog eens overkuste; doch met dat al, het was maar een brief, en de tijd viel haar zoo lang. Borduren verdroot haar, lezen verdroot haar, en ook het kijken naar de tallooze menschen op straat, die onder haar venster voorbijgingen; en als de avondschemering kwam met haar donkere schaduwen, — een genotvol uur voor gelukkigen, maar ook een uur van somberheid voor hen die in droefheid of rampspoed zijn — en als Johanna's oog op zekere vensters aan de overzijde viel, en zij de aangestoken lamp zag lichten als een baken voor den afwezigen echtgenoot, terwijl de gelukkige vrouw bedrijvig en met ligten stap zich weerde wat zij kon, en als hij eindelijk thuiskwam, eindelijk, en de verbroken kring weder voltallig was, dan wendde Johanna zich om en weende.

Blijde tijdingen, Johanna! Droog uwe tranen af! Ary is voorspoedig geweest. Hij is op reis naar huis. Op dit

eigen oogenblik ploegt de „Zeeleeuw" de wateren en torscht zijn lieven levenden last op den rug. De gelukkige! Goud heeft hij gevonden, maar gevonden in de mijnen van zijn eigen kunstenaarstalent. Toovenaar daar hij is, heeft hij met den wonderstaf van zijn penseel al de schoonheden van Signor Alvarez's eenige dochter in vollen glans weten weer te geven op het doek. De Signor is rijk, de Signor is mild, des Signors smaak is even onberispelijk als zijn invloed groot is; de Signor heeft Ary Machielsen verklaard te zijn „een genie." Daar zijn nog andere Signors, ook rijk, en evenzeer gezegend met bevallige dochters, wier donkere oogen en allerlei uitnemendheden Ary naschildert — zonder ze te zien; want tusschen haar en hem dringt zich onwederstaanbaar de gestalte van eene, nog schooner en liefelijker dan zij.

Droog uwe tranen, Johanna mijn kind; maak uwe krullen (ze werden reeds lang genoeg aan haar lot overgelaten) zoo netjes op als gij kunt; trek van al uwe kleedjes *zijn* lievelingskleedje aan, en ga met gloeijende wang, met bonzend hart, met oogen half gesloten onder het gewigt uwer liefde, ga zitten luisteren of gij welligt het lang ontbeerd maar nooit vergeten geluid zijner voetstappen kunt hooren naderen.

Johanna, Johanna, daar *is* een wederzien dat de pijn van het afscheid met woeker vergoedt!... Doch gij en ik, mijn lezer, zijn hier overkompleet.

Gij moest Ary hebben gezien met zijn verbrand gelaat, zijn snorren, en zijn bakkebaarden. Hij geleek

zoo sprekend op een fatsoenlijken struikroover, dat Johanna half bevreesd was hem te omhelzen. Hadt gij haar nieuwe woning gezien, gij zoudt geleerd hebben wat liefde en goede smaak vermogen als zij een nestje verkiezen te bouwen voor een lievelingsvogeltje. Gij hadt ook moeten zien hoe de Midas-tooverroede van Ary's geld plotseling de oogen der menschen deed opengaan voor zijne groote gaven als kunstenaar; hoe het begunstigers stroomde, nu hij woonde in een sierlijk huis op de voornaamste gracht; met hoeveel krokodilletranen de heer Johannes Klaasen zijn leedgevoel betuigde over Ary's gewelddadige verwijdering uit de heiligdommen van den *Nieuwsbode*, en hoe Ary hem op doek onsterfelijk maakte, plegende de daad-zelf der uitzetting; waarbij hij niet verzuimde op den voorgrond te plaatsen den persoon van zijn voormaligen gebieder, den heer Frederik Hartman, die, om nog eenmaal de hartroerende taal van het prospectus te bezigen, steeds voortging met „de openbaarmaking der deugd, ook in hare schamelste gedaante."

